OBRTNO-PODJETNIŠKA ZBORNICA SLOVENIJE

obrtnik podjetnik

OZS na 58. MOS

Stičišče obrti, znanja in novih poslovnih priložnosti

Intervju

Jernej Vrtovec

minister za infrastrukturo in energetiko

Letnik LV, številka 10, oktober 2026, 6 €

Svetovalec: Direktiva o preglednosti plačil, Sporazum SAZAS, Obračun nagrade vajencu, Izredna odpoved

OZS mladi

OBRTNO-PODJETNIŠKA ZBORNICA SLOVENIJE

Obrtništvo in podjetništvo je lažje, ko nisi sam

Skupnost OZS Mladi te poveže s podjetniki in obrtniki, ki rešujejo podobne izzive ter z izkušenimi mentorji in s poslovnimi priložnostmi, ki jih sam/a težje dosežeš.

Zakaj skupnost OZS Mladi?

- Ker je dobro **poslovno svetovanje** neprecenljivo.
- Ker **prava poznanstva** odpirajo nove priložnosti.
- Ker **praktično znanje** prihrani čas in denar.
- Zaradi **programov**, namenjenih mladim podjetnikom.

16 OKT

OSREDNJI DOGODEK SKUPNOSTI

SMP vol. 4 — Srečanje mladih obrtnikov in podjetnikov

16. oktober 2026 · ob 17. uri · Ljubljana.Tech, BTC Ljubljana

INSPIRACIJSKA GOSTJA

Katarina Malgaj

Izvršna direktorica Avtohiše Malgaj, 5. generacija družinskega podjetja. Ob njej še dve zgodbi, ki ostajata skrivnost.

SKENIRAJ IN SE PRIJAVI

ozsmladi.si

Brezplačna udeležba · Prijave do 15. 10. 2026 · Število mest je omejeno

Ko gre za prihodnost obrti in malega gospodarstva, **ne bomo tiho**

September smo jasno povedali, kaj potrebuje slovensko malo gospodarstvo. Predstavili smo svoje predloge, opozorili na izzive in zahtevali konkretne spremembe. Zdaj moramo narediti naslednji korak: odločno zagovarjati rešitve, za katere se zavzemamo že leta.

Pred nami je referendumska razprava o interventnem zakonu o razvoju Slovenije. V njej bo veliko besed, različnih razlag in tudi poskusov, da bi razpravo o pogojih za delo in razvoj spremenili v obračunavanje med političnimi tabori. Naša odgovornost je, da v ospredju ohranimo vsebino. Kaj pomenijo ukrepi za obrtnika, ki želi zaposliti novega sodelavca? Za zaposlenega, ki si zasluži boljše plačilo? Za mladega strokovnjaka, ki razmišlja, ali naj svojo prihodnost gradi doma?

To so vprašanja, na katera potrebujemo odgovore.

OZS je apolitična organizacija. Naše poslanstvo je zastopati obrtnike in podjetnike. Ukrepe presojamo po njihovih učinkih, delo političnih odločevalcev pa po tem, kakšne pogoje ustvarjajo za naše člane. Tako smo ravnali doslej in tako bomo ravnali tudi v prihodnje. Dobre rešitve bomo podprli. Na slabe bomo glasno opozorili. In to vsako vlado.

Naše sporočilo je jasno: branimo ukrepe in ne politike.

Interventni zakon podpiramo, ker naslavlja tudi dolgoletne pobude obrti in podjetništva. Vidimo ga kot prvi korak k boljšemu poslovnemu okolju in večji konkurenčnosti.

Pri tem moramo izhajati iz vsakdanjega življenja. Ko govorimo o obremenitvi dela, govorimo o tem, koliko lahko zaposlenemu izplačamo in koliko nam ostane za novo opremo, izobraževanje ter razvoj. Ko govorimo o ohranjanju strokovnih kadrov, govorimo o ljudeh, ki razvijajo izdelke, pridobivajo posle in s svojim znanjem ustvarjajo delo za druge. Ko zahtevamo manj administracije, želimo več časa nameniti strankam in zaposlenim.

Vsaka takšna odločitev ima posledice. Za podjetje, za zaposlene in za kraj, v katerem delamo in živimo.

Zato moramo odločno zavrniti predstavo, da so boljši pogoji za gospodarstvo nekaj, kar koristi le peščici. Obrtniki in podjetniki smo del svojih skupnosti. Tu živimo, zaposlujemo, kupujemo pri drugih podjetjih in prispevamo v skupno blagajno. Želimo kakovostno zdravstvo, dobro šolstvo in urejeno infrastrukturo. Za vse to potrebujemo gospodarstvo, ki zmore ustvarjati, vlagati in rasti.

Močna socialna država potrebuje trdne gospodarske temelje. Prav zato mora biti razprava o razvojnih ukrepih odgovorna. Pojasniti moramo njihove cilje, odgovoriti na pomisleke in zahtevati, da razprava temelji na dejstvih.

Spoštovane članice in spoštovani člani, predolgo opozarjamo na izzive, s katerimi se soočamo pri vsakodnevnem delu, da bi zdaj ostali tiho. Naša naloga je jasna: zaščititi interese obrtnikov in podjetnikov ter podpreti pogoje, v katerih bomo lahko uspešno delali tudi jutri.

Blaž Cvar, predsednik Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije

Kazalo

4

Upravi odbor OZS

Apolitični, a odločno ZA obrt in gospodarstvo

Upravni odbor OZS je na septembrski seji največ pozornosti namenil prihajajočemu referendumu o interventnem zakonu o razvoju Slovenije ter vključevanju obrtnikov in podjetnikov v referendumsko kampanjo. Člani so bili enotni, da bodo zaščitili in zagovarjali interese obrti in podjetništva ter interventni zakon na referendumu podprli. Ob tem so jasno poudarili: OZS je apolitična organizacija, ki brani ukrepe za obrtnike, podjetnike ter razvoj gospodarstva in ne politike.

6

OZS na 58. MOS

Stičišče obrti, znanja in novih poslovnih priložnosti

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije se je tudi letos celovito predstavila na 58. MOS, ki je na od 16. do 20. septembra potekal na celjskem sejmišču. OZS je skupaj s strokovnimi sekcijami, območnimi obrtno-podjetniškimi zbornicami, člani in partnerji nastopila na več kot 700 kvadratnih metrih razstavnih površin v dvorani L1 in drugih sejemskih prostorih.

14

9. Srečanje prevozniških družin in prevozniških podjetij Slovenije

Slovenski prevozniki povezani za konkurenčnejšo prihodnost panoge

Na Srečanju prevozniških družin in prevozniških podjetij Slovenije so v ospredje postavili konkurenčnost, predvidljivo poslovno okolje, sodobno infrastrukturo, pomanjkanje voznikov in nasprotovanje novim obremenitvam cestnega prometa.

18 *Intervju: Jernej Vrtovec, minister za infrastrukturo in energetiko*

Čas je za hitrejše odločitve in več gradnje

Minister Vrtovec se v nov mandat vrača z jasno napovedjo, da želi pospešiti ključne projekte, ki so v Sloveniji predolgo ostajali na papirju. V ospredje postavlja hitrejšo gradnjo cest in železnic, zanesljivo in konkurenčno oskrbo z energijo ter učinkovitejše umeščanje investicij v prostor. JEK 2 vidi kot enega najpomembnejših projektov te vlade in temelj dolgoročne energetske varnosti Slovenije. Ob aktualni rasti cen goriv pa napoveduje tudi nadaljnje ukrepe za razbremenitev ljudi in gospodarstva.

46 *Projekta LifeLongWood in Mobita*

Dva projekta – skupna izkušnja

S skupno zaključno konferenco so projektni partnerji sklenili projekta LifeLongWood in Mobita, oba iz čezmejnega programa SI – AT. Projekta sta povezala slovenske in avstrijske strokovnjake, v prvem projektu na področju promocije lesa kot trajnostne surovine ter lesarstva kot sodobnega, ustvarjalnega in perspektivnega poklicnega področja, v drugem pa na področju karierne orientacije mladih.

50 *Zlatarji*

Kako dobro poznamo drage kamne?

Ali lahko s prostim očesom presodimo, če gre za naravni ali sintetični diamant? S tem vprašanjem se zlatarji skoraj dnevno srečujemo. Odgovor je samo eden ... Ne.

58 Obrtnikov svetovalec *priloga* oktober

obrtnik podjetnik

Kolofon

Letnik LV, številka 10, oktober 2026
Izdaja Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, tel. 01 58 30 500
Naslov uredništva: Celovška cesta 71, Ljubljana
Stiki z uredništvom: 01 58 30 507, faks: 01 50 54 373; e-pošta: revija.obrtnik@ozs.si; spletna stran: www.ozs.si/obrtnik
Odgovorna urednica: Eva Mihelič, tel. 01 58 30 559
Novinar, koordinator: Anton Šijanec, tel. 01 58 30 533
Naročnina: Mateja Grm, tel. 01 58 30 507
Naklada: 31.000 izvodov
Cena: 6 evrov v prosti prodaji, celoletna naročnina 60 evrov (5-odstotni DDV je vključen v ceni).
Transakcijski račun pri NLB d. d. Ljubljana: 02013-0253606416
Oblikovanje, prelom revije, obdelava fotografij in priprava za tisk:
Žiga Okorn in Barbara Sirk, www.uvid.si
Naslovnica: OZS
Tisk: Salomon, d.o.o., Vevška 52, 1260 Ljubljana-Polje
ISSN 2385-9849

Upravni odbor OZS

Apolitični, a odločno obrt in gospodarstvo

podpora interventnemu zakonu

ZA na referendumu

Upravni odbor Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije je na septembrski seji največ pozornosti namenil prihajajočemu referendumu o interventnem zakonu o razvoju Slovenije ter vključevanju obrtnikov in podjetnikov v referendumsko kampanjo. Člani so bili enotni, da bodo zaščitili in zagovarjali interese obrti in podjetništva ter interventni zakon na referendumu podprli. Ob tem so jasno poudarili: OZS je apolitična organizacija, ki brani ukrepe za obrtnike, podjetnike ter razvoj gospodarstva in ne politike.

»OZS je apolitična, vendar imamo jasno odgovornost do obrtnikov in podjetnikov, ki jih zastopamo. Naša naloga je, da njihove interese odločno zagovarjamo in podpremo rešitve, ki izboljšujejo pogoje za njihovo delo in razvoj. Pri podpori zakonu nas vodi njegova vsebina. V referendumski razpravi želimo jasno predstaviti, zakaj so ti ukrepi pomembni za malo gospodarstvo in s tem za celotno Slovenijo,« je poudaril predsednik OZS **Blaž Cvar** in dodal: »Interventni zakon je nujen prvi korak na poti k izenačevanju zakonov in predpisov, v primerjavi s sosednjimi državami, da bodo slovenski obrtniki in podjetniki spet konkurenčni.«

Člani upravnega odbora so razpravljali tudi o načinu sodelovanja v referendumski kampanji. Poudarili so pomen povezanega delovanja zbornice, območnih obrtno-podjetniških zbornic in strokovnih sekcij ter jasnega predstavljanja razlogov za podporo zakonu. Članom in širši javnosti je treba razumljivo pojasniti, kaj predlagane rešitve pomenijo v vsakdanjem življenju in poslovanju.

»Gremo aktivno v kampanjo. Naša naloga je, da članom zagotovimo jasne informacije in razumljivo predstavimo ukrepe, za katere se zbornica zavzema že vrsto let. Pri tem bo pomembno sodelovanje območnih zbornic in sekcij, ki najbolje poznajo izzive svojih članov. S konkretnimi primeri moramo pokazati, zakaj zakon podpiramo in kakšen pomen ima za podjetja ter njihove zaposlene. Pojasniti moramo, da zakon ne bo pomenil razkroja socialne države. Socialno-razvojno kapico, o kateri nasprotniki zakona veliko govorijo, imajo na primer vse skandinavske države, ki jih tako radi omenjamo kot primere dobre prakse na področju socialne države,« je dejal generalni direktor OZS **Danijel Lamperger**.

Podpredsednik OZS **Peter Pišek** je poudaril, da mora zbornica ohraniti neodvisnost in kritičnost do vsake oblasti, hkrati pa odločno podpreti ukrepe, ki gospodarstvu omogočajo boljše pogoje za poslovanje.

»Zbornica je apolitična, nikoli nismo bili ne levi in ne desni, smo pa visoko kritični in takšni bomo tudi ostala. Vedno smo povedali, kaj je dobro in kaj slabo za gospodarstvo, ne glede na to, kdo je na oblasti. Kapital ne pozna politične barve, pozna pa prijazno ali pa neprijazno poslovno okolje. Podjetniki potrebujemo pogoje za konkurenčnost, vlaganja in razvoj. Ta referendum ni odločanje o posameznem politiku, temveč o ukrepih, ki jih gospodarstvo potrebuje,« je poudaril Pišek.

Ob tem je opozoril, da podpora zakonu znotraj zbornice sama po sebi ne bo dovolj. Predsednike območnih zbornic in sekcij je pozval, naj razloge zanjo predstavijo članom in širši javnosti ter jih spodbudijo k udeležbi na referendumu.

Upravni odbor OZS je s podporo interventnemu zakonu izrazil enotno stališče, da morajo biti interesi obrtnikov in podjetnikov jasno zastopani tudi v referendumski razpravi. Zbornica bo svojo podporo utemeljevala s potrebami malega gospodarstva, izkušnjami iz podjetniške prakse in pomenom spodbudnega poslovnega okolja za razvoj Slovenije.

Špela Jurglič

Stičišče obrti, znanja in novih poslovnih priložnosti

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije se je tudi letos celovito predstavila na 58. Mednarodnem obrtnem sejmu MOS, ki je od 16. do 20. septembra potekal na celjskem sejmišču. OZS je skupaj s strokovnimi sekcijami, območnimi obrtno-podjetniškimi zbornicami, člani in partnerji nastopila na več kot 700 kvadratnih metrih razstavnih površin v dvorani L1 in drugih sejemskih prostorih.

MOS vsako leto pritegne več kot 50.000 obiskovalcev in 650 razstavljavcev iz 20 držav. Letos se je predstavil z novo vizijo stičišča inovacij, trajnostne gradnje in podjetnosti.

»Slovenija se sreča tukaj. To ni le slogan letošnjega MOS-a, ampak njegovo bistvo. Tukaj se srečujejo znanje in pogum, tradicija in inovacije, izkušnje in sveže ideje. V času, ko vse več komunikacije poteka na spletu, ostajajo osebno srečanje, pogovor in stisk roke neprecenljivi. Prav iz takšnih srečanj nastajajo najboljše ideje, nova partnerstva in uspešne poslovne zgodbe, ki premikajo slovensko gospodarstvo naprej,« je na slavnostnem odprtju poudaril predsednik OZS Blaž Cvar.

Po njegovih besedah je MOS tudi pomemben prostor neposrednega dialoga med gospodarstvom in odločevalci. »Obrtniki in podjetniki najbolje vedo, kaj potrebujejo, da lahko še uspešneje ustvarjajo, zaposlujejo in vlagajo v razvoj. Za uspeh potrebujemo stabilna in predvidljiva pravila, manj birokracije ter hitrejše postopke. Močna obrt pomeni močno gospodarstvo, močno gospodarstvo pa močno Slovenijo,« je še dejal Cvar.

Slavnostnega odprtja se je udeležil tudi predsednik Vlade Republike Slovenije Janez Janša, ki je napovedal postopno prestrukturiranje javnega sektorja. Po njegovih besedah naj bi v prihodnjih letih okoli 50.000 zaposlenih iz javnega sektorja prešlo v gospodarstvo. Poudaril je, da prestrukturiranje ne bo temeljilo na odpuščanju, temveč predvsem na naravnem odlivu zaposlenih ter njihovem postopnem prehajanju na delovna mesta v gospodarstvu.

Celovita predstavitev OZS

Obiskovalci sejma so tudi letos lahko na enem mestu spoznavali dejavnosti OZS, območnih obrtno-podjetniških zbornic in strokovnih sekcij ter številne projekte in pobude, namenjene podpori obrtnikom in podjetnikom. Hkrati se je ponovno pokazalo, da je MOS lepa priložnost za pridobivanje novih znanj, izmenjavo izkušenj, poslovno mreženje in sklepanje novih sodelovanj.

V okviru razstavnega prostora OZS se je predstavila mreža Enterprise Europe Network, ki deluje tudi v Sloveniji – največja evropska podporna mreža za mala in srednje velika podjetja (MSP), ki ponuja pomoč pri iskanju mednarodnih poslovnih partnerjev, vstopu na tuje trge, prenosu tehnologij ter pri digitalni in zeleni preobrazbi podjetij. Predstavljene so bile podporne storitve, ki jih OZS skupaj s partnerji nudi podjetjem – tako pri povezovanju z znanostjo kot pri iskanju trajnostnih in inovativnih rešitev za prihodnost.

Prav tako se je na sejmu predstavil Slovenski center za krožno gospodarstvo, ki podjetjem pomaga pri prehodu v krožno gospodarstvo. Obiskovalci so spoznavali aktivnosti centra, podporo podjetjem ter primere trajnostnih in krožnih rešitev. Poudarek je bila na ponovni uporabi materialov, podrobneje pa je bila prikazana izdelava novih izdelkov iz odsluženega tekstila.

Špela Jurglič

Več kot 1.500 mladih je spoznavalo obrtne in rokodelske poklice

V sklopu Ulice obrti na MOS je naša stanovska organizacija gostila mlade iz slovenskih osnovnih šol. Zanje smo pripravili predstavitve 14 obrtnih poklicev in več drugih, ki jih gojijo naši rokodelci. Obrtni in rokodelski poklici postajajo vedno bolj perspektivni, potreba po njih močno narašča, zato so lahko odlična karierna pot, ki zagotavlja zadovoljstvo in blagostanje v življenju.

Mladi, novi obrtnice in obrtniki

Na že uveljavljeni Ulici obrti na MOS je potekala promocija perspektivnih obrtnih poklicev. Predstavitev, ki je namenjena predvsem našim osnovnošolcem, je v času sejma gostila več kot 1.500 mladih iz slovenskih osnovnih šol.

Številke govorijo same zase in na eni strani obetajo, da nekateri obrtni poklici še ne bodo izumrli, na drugi strani pa kažejo, kar je še najbolj pomembno, da se mladi in njihovi starši vedno bolj zavedajo perspektivnih obrtnih poklicev, ki mlademu človeku lahko zagotovijo uspešno karierno pot ter s tem delo, zaslužek in zadovoljstvo v življenju.

Vrsta obrtnih poklicev na Ulici obrti

Spoznali so lahko poklice kuharja, natakarja, peka, slaščičarja, oblikovalca kovin orodjarja, strojnega mehanika, tehnika optika, steklarja, tesarja, izvajalca suhomontažne gradnje, zidarja, kleparja krovca, polagalca talnih oblog, pred dvorano pa v družbi tovornih vozil tudi poklic voznika. Mladi so se ob predstavitvah lahko tudi aktivno vključili v delo ter se tako na licu mesta in v živo preizkusili v posameznem poklicu.

Predstavitev poklicev na Ulici obrti je potekala v sodelovanju strokovnih služb OZS, prizadevnih članic in članov OZS, območnih obrtno-podjetniških zbornic ter srednjih poklicnih in strokovnih šol.

Vse na enem mestu

Ulica obrti je bila organizirana po načelu vse na enem mestu. Mladi so lahko

hkrati videli predstavitev posameznih poklicev, vključitev dijakov v proces praktičnega usposabljanja z delom, dobili informacije srednjih šol in spoznali strokovno podporo obrtno-podjetniškega zbornično sistema.

Osrednja točka Ulice obrti je bila Vajeniška pisarna. Mladi in neredki starši so v njej lahko prejeli vse informacije o vajeniškem sistemu izobraževanja, vse kar se tiče srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja ter smernice za karierno pot.

Rokodelstvo - ustvarjalni poklici in praktične delavnice

Poseben sklop predstavitev poklicev na Ulici obrti je bil namenjen rokodelskim poklicem, ki so v veliki meri že deficitarni, nekateri pa so celo na tem, da izumrejo. Sekcija domače in umetnostne obrti pri OZS je zato letos predstavila lončarstvo in oblikovanje keramike, slamnikarstvo, tkalstvo, nožarstvo ter usnjarstvo in krznarstvo, ob pomoči izkušenih rokodelcev pa so mladi lahko tudi praktično preizkusili svoj rokodelski navdih.

Rokodelski poklici so zelo perspektivni

Številni sicer mislijo, da rokodelski poklici niso perspektivni, vendar temu še zdaleč ni tako. Določeni rokodelski poklici so vedno bolj ekskluzivni, cenjeni in iskani. Vedno večji je tudi trg, ki zelo ceni kvalitetno unikatno ročno delo, zato so rokodelski poklici lahko zelo dobra karierna odločitev mladih, še posebej tistih, ki so jim rokodelski poklici blizu, uživajo v njih in jih imajo radi.

Morebitni občutek negotovosti velja zato preseči in svoje rokodelske spretnosti izpiliti do mojstrstva, uspeh pa potem ne more izostati. Tudi poslovno okolje je rokodelstvu vedno bolj naklonjeno, saj pri nas uspešno izvajamo zakon o zaščiti rokodelstva, ki rokodelcem daje poseben status in primerno zaščito.

Okrogla miza, seminar in delavnica rokodelcev

V sklopu Ulice obrti je Sekcija za domačo in umetnostno obrt pri OZS pripravila tudi splet svojih strokovnih dogodkov.

Rokodelci so začeli s seminarjem Likovno-oblikovne zakonitosti, ki je rokodelcem postregel z osnovnim znanjem in poznavanjem likovne teorije skozi primere dobrih praks, udeleženci pa so lahko več izvedeli tudi o merilih ocenjevanja rokodelskih izdelkov.

Sledila je čudovita rokodelska strokovna delavnica Petelini, ki je obudila spomin na izdelovanje znamenitih lončenih piščali v obliki petelina. Izkušeni rokodelci so zbranim predstavili postopek izdelave piščali in njihove poslikave, udeleženci pa so v nadaljevanju svoje piščali tudi izdelali. Izvorni namen piščali je bil privabljanje ljudi k stojnicam suhe robe, keramike in pletarskih izdelkov, zato sekcija rokodelce poziva k njihovi čim večji izdelavi, jeseni pa bo na to temo objavila tudi razpis in povabilo k soustvarjanju sodobnih podob lončenih piščali v podobi petelina.

Sklop rokodelskih dogodkov je sklenila okrogla miza Zaokroženo: Roka&Oblika, pogovorni dogodek je bil namenjen prenosu znanj in različnih izkušenj prepletanja rokodlestva in sodobnega oblikovanja. Povabljeni rokodelci in oblikovalci, izkušeni na področju izmenjave ročnih in konceptualnih znanj, so z obiskovalci delili konkretne izkušnje, primere uspešnega sodelovanja in pristope k zahtevnemu sodobnemu tržišču. Več o dogodkih najdete na rokodelstvo.si.

Anton Šijanec

Povezovanje šol in malega gospodarstva ter aktivnosti naših sekcij

Odbor za znanost in tehnologijo pri OZS je na svojem razstavnem prostoru obiskovalcem in številnim mladim predstavil vrsto različnih možnosti povezovanja malega gospodarstva z izobraževalnimi in znanstveno-raziskovalnimi institucijami ter vlogo odbora pri spodbujanju inovacij in prenosa znanja v obrtni in podjetniški sektor. Naše sekcije kovinarjev, plastičarjev ter kleparjev in krovcev pa so s predstavitvami in strokovnimi seminarji dogajanje še dodatno nadgradile.

Industrija in tehnologija z roko v roki

Odbor za znanost in tehnologijo ter predstavniki sodelujočih šol so številne mlade obiskovalce seznanjali z vse večjo perspektivnostjo obrtnih poklicev v kontekstu povezovanja centrov znanj in industrije, ter jih s številnimi primeri dobrih praks projektnega povezovanja navduševali za sodelovanje v tem procesu.

Usklajenost izobraževanja in trga dela

Del razstavnega prostora je bil tudi letos namenjen predstavitvi povezovalne vloge odbora pri sodelovanju s srednjimi šolami in šolskimi centri, kjer se spodbuja razvoj praktičnih znanj, krepitev kompetenc ter prenos tehnologij, vse to s ciljem boljše usklajenosti izobraževalnega sistema s potrebami trga dela in malega gospodarstva. Predstavili so se Šolski center Velenje, Šolski center Celje, Vegova - Srednja elektrotehniško-računalniška strokovna šola in gimnazija Ljubljana in Šolski center Škofja Loka, ki mu je komisija OZS za razstavljeni izdelek podelila posebno priznanje.

Svoje projekte s poudarkom spodbujanja inovacij in prenosa znanj v obrtno-podjetniško sfero pa so predstavili Institut Jožef Stefan, Fakulteta za strojništvo in Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru ter podjetji EMB Electronic in AI Virtua.

Podjetje AI Virtua, ki s svojimi inovativnimi produkti sledi najnovejšim trendom na področju sodobnih tehnologij, B2B in B2C marketinških ter komunikacijskih rešitev z umetno inteligenco in argumentirano resničnostjo povečuje prodajo podjetjem in podpira njihove poslovne cilje za trajnostni razvoj, je prejelo tudi posebno sejemsko priznanje OZS. Na prostoru se je atraktivno predstavila tudi Fakulteta za strojništvo Univerze v Mariboru v sodelovanju s FERI, ki je je predstavila Formulo GPE- produkt globalnega inženirskega tekmovanja Formula Student, ki ponuja platformo za bodoče inženirje, da teoretično znanje uporabijo tudi v praksi. Na razstavnem prostoru je bilo razstavljeno še letalo Aeronavtičnega društva Univerze v Mariboru s simulatorjem vožnje na računalniku.

Predstavitve kovinarjev in plastičarjev

Člani naših sekcije kovinarjev in sekcije plastičarjev so pripravili predstavitve svojih izdelkov in storitev ter mladim in številnim drugim obiskovalcem predstavili svoji razvejani dejavnosti.

Spoznali smo lahko brizganje plastike, mehansko obdelavo kovin in nekovin, struženje in štancanje, ekstruzijo polimerov, črpalke, filtre in filtrirne naprave, destilacijske kotle za žganjekuho in eterična olja, dvižne pripomočke in opremo, različna tesnila, puhala in vakuumske črpalke, izdelavo preciznih kovinskih izdelkov na cnc stružnih avtomatih ter induktivno kaljenje, brušenje in strojno obdelavo.

Streha po ujmi

Člani naše sekcije kleparjev in krovcev pa so za svoje kolege in vrsto drugih sorodnih izvajalcev, projektantov, upravnikov objektov, lastnikov hiš in drugih nepremičnin, investitorjev ter vse, ki jih zanima varna in kakovostna streha, pripravili res dobro obiskan praktični strokovni dogodek, kjer so zbrani lahko spoznali vse ključne korake sanacije strehe po neurju - od prvega pregleda do varne in kakovostne obnovitve.

Anton Šijanec

Priznanja za sejemske predstavitve

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije je tudi letos na MOS poiskala izdelke, storitve, sejemske predstavitve ter aktivnosti svojih članov in partnerjev, ki si zaslužijo, da jih posebej izpostavi. Najboljšim je podelila posebna in sejemska priznanja OZS ter zlati in bronasti ceh 2026.

Člani Komisije OZS za sejemska priznanja v sestavi **Marko Godec**, predsednik, **Jernej Bortolato**, **Anton Dremelj**, **Miroslav Rednak**, **Jernej Dolinar** in **Mojca Črtalič** so na letošnjem sejmu MOS prepoznali devet podjetij in organizacij, ki so jim za njihove izdelke, razvoj ali sejemsko aktivnost namenili posebna in sejemska priznanja OZS za leto 2026 in priznanja ceh 2026. Nagrajencem sta jih podelila Marko Godec, predsednik komisije in Blaž Cvar, predsednik OZS, prejeli pa so jih:

Zlati ceh Tilnu Šumahu, bronasti ceh Danu Pečniku

Najvišje sejemsko priznanje OZS, zlati ceh, je prejel **Tilen Šumah**, ki pod blagovno znamko Noriški ogenj ustvarja unikatne nože, replike zgodovinskega orožja, nakit ter druge umetniške in uporabne kovinske izdelke. Komisija mu je priznanje podelila za obesek iz jekla wootz in bodalo, pri katerih je prepoznala izjemno kovaško mojstrstvo, zahtevnost ročne izdelave ter dovršen preplet tradicionalnih tehnik in sodobnega oblikovanja.

Bronasti ceh je prejel **Dan Pečnik**, ustanovitelj kovačije Noric Steel, ki že približno 14 let izdeluje ročno kovane nože, sekire, orodje, zgodovinsko orožje in dekorativne izdelke ter vodi kovaške tečaje. Komisija je poudarila kakovostno izvedbo, uporabnost in trajnost njegovih izdelkov ter spoštljivo ohranjanje in nadaljevanje kovaške tradicije.

Komisija je podelila še tri posebna priznanja OZS in štiri sejemska priznanja OZS. Posebna priznanja so za svoje predstavitve prejeli **Matija Dekleva**, **Šolski center Škofja Loka**, **Srednja šola za lesarstvo**, in **dijak David Bašelj** ter **Odbor za znanost in tehnologijo pri OZS**.

Sejemska priznanja OZS pa je komisija podelila razstavljavcem **AI Virtua** (Atelje Virtua, Aleksander Legen s. p.) ter podjetjem **Zagožen**, **ROTO ECO** in **TOR-LUX**.

Anton Šijanec

Dialog za boljše poslovno okolje

Vodstvo OZS se je na MOS-u srečalo s predstavniki političnih strank SDS, Demokrati, SD, NSi, Fokus in Prerod – stranka Vladimirja Prebiliča.

V konstruktivnih pogovorih so izpostavili ključne izzive, s katerimi se srečujejo slovenski obrtniki in podjetniki, ter ukrepe, ki jih gospodarstvo potrebuje za stabilno poslovanje in nadaljnji razvoj.

Pomemben del razprav je bil namenjen tudi interventnemu zakonu. OZS ga bo podprla, saj prinaša rešitve, ki koristijo gospodarstvu, zaposlenim in ljudem. V času negotovosti potrebujemo učinkovite ukrepe, sodelovanje in odgovorne odločitve.

Š. J.

Slovenski prevozniki
povezani za konkurenčnejšo prihodnost panoge

Na 9. Srečanju prevozniških družin in prevozniških podjetij Slovenije so v ospredje postavili konkurenčnost, predvidljivo poslovno okolje, sodobno infrastrukturo, pomanjkanje voznikov in nasprotovanje novim obremenitvam cestnega prometa.

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani je 12. septembra potekalo 9. Srečanje prevozniških družin in prevozniških podjetij Slovenije, ki sta ga pripravila Sekcija za promet pri OZS in Združenje za promet pri GZS. Osrednji dogodek slovenske cestno-prevozniške panoge je povezal prevoznike in njihove družine, predstavnike države, strokovnih institucij, razstavljavce ter poslovne partnerje.

Srečanje je bilo namenjeno povezovanju panoge, izmenjavi izkušenj in iskanju

rešitev za njene ključne izzive. Govorci so poudarili, da slovenski cestni prevozniki potrebujejo manj administrativnih ovir, stabilno in predvidljivo poslovno okolje, sodobno infrastrukturo, učinkovite ukrepe za pomanjkanje poklicnih voznikov ter pogoje, ki jim bodo omogočili enakovredno tekmovanje na evropskem trgu.

Seršen: Prevozništvo je srce slovenskega gospodarstva

Predsednik Sekcije za promet pri OZS **Franc Seršen** je v uvodnem nagovoru poudaril pomen prevozništva za delovanje celotnega gospodarstva in opozoril, da prevozniki novih stroškov ne morejo preprosto prenašati na naročnike, saj na mednarodnem trgu tekmujejo s podjetji z nižjimi stroški, manj birokracije in predvidljivejšimi pogoji poslovanja.

»Prevozništvo ni samo ena od gospodarskih dejavnosti. Ko se ustavi transport, se ustavi gospodarstvo – proizvodnja, trgovina, gradbeništvo in oskrba,« je poudaril Seršen. Po njegovih besedah bo prihodnost sektorja odvisna predvsem od enotnosti: »Samo povezani lahko dosežemo, da bo naš glas dovolj močan. Samo s sodelovanjem lahko izboljšamo pogoje za delo in zagotovimo, da bo slovenski prevoznik ostal konkurenčen tudi v vse zahtevnejšem evropskem okolju.«

Skupen poziv k izboljšanju pogojev za prevoznike

Predsednik OZS **Blaž Cvar** je poudaril, da je konkurenčno cestno prevozništvo nujno za uspešno malo gospodarstvo in zanesljivo delovanje celotne države. »Prevozniki vsak dan dokazujejo, da brez njih gospodarstvo ne more delovati. Zato ne potrebujemo novih obremenitev in novih ovir, ampak konkretne rešitve: manj birokracije, razbremenitev stroškov dela ter stabilna in predvidljiva pravila. Podjetjem moramo omogočiti, da vlagajo, zaposlujejo in rastejo. Močno prevozništvo pomeni močno gospodarstvo, od tega pa ima korist celotna družba,« je dejal Cvar.

Milan Slokar, predsednik Sekcije za prevoz blaga pri GZS, je opozoril, da se razmere na trgu hitro spreminjajo, stroški rastejo, nova pravila pa od podjetij zahtevajo vse hitrejše prilagajanje, dodatna vlaganja in še večjo odgovornost. »Prevozniki smo vajeni iskati rešitve in vztrajati tudi takrat, ko razmere niso preproste. Zato je pomembno, da smo povezani. Na obeh zbornicah si prizadevamo, da slišimo težave prevoznikov, jih pravočasno obveščamo, zastopamo njihove interese in skupaj z njimi iščemo poti skozi najtežja obdobja. Ko je treba, smo odločni in glasni, pri iskanju rešitev pa smo vedno pripravljeni stopiti skupaj,« je poudaril.

Jernej Vrtovec, podpredsednik vlade ter minister za infrastrukturo in energetiko, je poudaril, da brez prevozništva in logistike ni močnega gospodarstva. »Interventni ukrepi za blažitev visokih cen goriva so nujni, vendar predstavljajo le kratkoročno pomoč. Prevozniški sektor potrebuje sistemske rešitve – boljše pogoje dela, ureditev poklicnega zavarovanja voznikov, nižje davke, manj birokracije in pravičnejšo cestninsko politiko, ki bo upoštevala položaj domačih prevoznikov. V Bruslju pa se bomo zavzemali tudi proti dodatnim obremenitvam cestnega prometa v okviru ETS 2,« je dejal.

Peticija proti dodatnim obremenitvam

Pomemben del srečanja je bilo zbiranje podpisov proti uvedbi sistema ETS 2 za cestni promet in dodatnemu prispevku na gorivo. Organizatorji so opozorili, da bi nove obremenitve dodatno vplivale

na ceno goriva in konkurenčnost slovenskih prevoznikov. Ob tem so poudarili, da panoga podpira odgovoren zeleni prehod, vendar mora biti ta izvedljiv, pravičen in usklajen z dejanskimi možnostmi gospodarstva.

Zbrani podpisi bodo skupaj s pozivom, ki ga je kot prvopodpisana podprla evropska poslanka Zala Černilec Tomašič v sodelovanju z obema zbornicama, poslani predsednici Evropske komisije Ursuli von der Leyen.

Več kot 60 razstavljavcev in poudarek na varnosti

Dogodek, ki ga je obiskalo več kot dva tisoč ljudi, je spremljal strokovni sejem z več kot 60 razstavljavci, ki so predstavili vozila, opremo, tehnologije in storitve za varnejše ter učinkovitejše poslovanje prevozniških podjetij. Poseben poudarek je bil namenjen varnosti v cestnem prometu. S predstavitvami in praktičnimi prikazi so sodelovali Policija, Agencija za varnost prometa, FURS, gasilci in Inšpekcija za cestni promet.

Srečanja so se med drugim udeležili predsednik Državnega sveta RS Marko Lotrič, podpredsednika Vlade RS Jernej Vrtovec in dr. Anže Logar, evropski poslanec Marjan Šarec, predsednik Socialnih demokratov Matjaž Han, predsednica Slovenske ljudske stranke dr. Tina Bregant ter predstavniki ministrstev, državnih institucij in prevozniških združenj iz Hrvaške, Srbije ter Bosne in Hercegovine.

Dogodek so sklenili z ogledom razstavnih prostorov, druženjem z razstavljavci in mreženjem prevozniških podjetij ter družin.

Špela Jurglič

Gospodarska zbornica Slovenije

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO IN ENERGETIKO

OBRTNO-PODJETNIŠKA ZBORNICA SLOVENIJE

ZAHVALA PARTNERJEM

VSREČANJE PREVOZNIŠKIH DRUŽIN IN PREVOZNIŠKIH PODJETIJ SLOVENIJE

Partner:

Generalni razstavljavec: triglav

Diamantna razstavljavca: PRIGO, BYD, CG AUTO

Zlati razstavljavci: autocommerce, Mercedes-Benz, Emil Frey, AVP Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa, AUTOBROKER, CORDIA CORDIA d.o.o. - DAF CENTER, DKV, MAN, MOL, PETROL Energija za življenje, VOLVO, RENAULT TRUCKS, winkler Das passt.

Srebrni razstavljavci: BARTOG, Continental, Ford TRUCKS Sharing the load, Renault IVECO, MITRAS, PRODUKT Avtoservisna oprema, PROTECT TRADE, SCANIA

Bronasti razstavljavci: Flitsch center, Atom, AvtoKrka, CARGLASS, CVS, EUROWAG, ELESPROM, KRPAN, TRUCKNAU, MICHELIN, PARKELI, STILL, REGIAGROUP, SCHMITZ CARGOBULL, Zupanič, 360 PAY

Razstavljavci: Agromehanika, AS KENDA, asko, BKS Bank Leasing, BTC, DEMVOL, EUROPAPIER, INFOTRANS, INTESA SANPAOLO BANK, KPK, CIGA, KORITNIK, KRONE, Legal Gateway, LOTRIČ, MOTIS, skb Leasing, SLZ, TRINET, PRONET, SID Banka, SolTer, TAHOPRO, TIMOCOM, VN

Podporniki: BrandLab, DARS, Leone, PETRE, Piknik Niko, Transport, Tranzit, enterprise europe network

Čas je za hitrejše odločitve in več gradnje

Minister za infrastrukturo in energetiko ter podpredsednik vlade Jernej Vrtovec se v nov mandat vrača z jasno napovedjo, da želi pospešiti ključne projekte, ki so v Sloveniji predolgo ostajali na papirju. V ospredje postavlja hitrejšo gradnjo cest in železnic, zanesljivo in konkurenčno oskrbo z energijo ter učinkovitejše umeščanje investicij v prostor. JEK 2 vidi kot enega najpomembnejših projektov te vlade in temelj dolgoročne energetske varnosti Slovenije. Ob aktualni rasti cen goriv pa napoveduje tudi nadaljnje ukrepe za razbremenitev ljudi in gospodarstva.

Cene pogonskih goriv rastejo. Kakšne ukrepe namerava država sprejeti za omilitev posledic visokih cen?

»Na gibanje cen na svetovnih trgih Slovenija ne more vplivati, lahko pa vplivamo na to, koliko tega pritiska se prenese na ljudi in gospodarstvo. Zato smo že sprejeli več ukrepov. Ohranili smo regulacijo cen, posegli v posamezne dajatve in spremenili način izračuna modelske cene. Ves čas iščemo tudi dodatne možnosti, pri tem pa moramo paziti, da ne ogrozimo nemotene oskrbe z gorivi.

Čakamo tudi na odločitev Evropske komisije glede možnosti začasnega dodatnega znižanja trošarin. Pozitiven odgovor bi nam dal še en instrument, s katerim bi lahko vsaj nekoliko dodatno razbremenili ljudi in gospodarstvo. Če imamo možnost ukrepati, moramo to možnost izkoristiti.«

Sektorjem, ki so zaradi visokih cen goriva najbolj izpostavljeni, bodo pomagali ukrepi Zakona o zaščiti prehranske in prometne oskrbe pred draginjo goriv. Kakšno zaščito točno prinaša in kako se bo zakon izvajal?

»Z ukrepi želimo razbremeniti predvsem dejavnosti, ki so zaradi narave svojega dela najbolj odvisne od goriva in so hkrati ključne za nemoteno oskrbo države. Cestnim prevoznikom bo država krila do 70 odstotkov dodatnega stroška dizelskega goriva nad referenčno ceno, določeno na prvi dan mandata aktualne vlade. Višina povračila bo vezana na dejansko opravljene kilometre, normirano porabo glede na kategorijo vozila in dejansko kupljeno gorivo. Predvideno je tudi sofinanciranje nakupa energijsko učinkovitejših pnevmatik razreda A ali B v višini 150 evrov na upravičeno pnevmatiko.

Ukrepi so namenjeni tudi kmetijstvu, gozdarstvu, ribištvu in marikulturi. Naš cilj je zelo jasen. Ukrepati želimo tam, kjer

»Cestnim prevoznikom bo država krila do 70 odstotkov dodatnega stroška dizelskega goriva nad referenčno ceno, določeno na prvi dan mandata aktualne vlade. Višina povračila bo vezana na dejansko opravljene kilometre, normirano porabo glede na kategorijo vozila in dejansko kupljeno gorivo.«

visoke cene goriv najbolj povečujejo stroške poslovanja in posledično pritiskajo na cene hrane, prevoza in drugih storitev. Tako hkrati ščitimo ključne dejavnosti, potrošnike in konkurenčnost slovenskega gospodarstva.«

Slovenija čaka tudi na odločitev Evropske komisije glede možnosti dodatnega znižanja trošarin. Na kakšen način bo pozitiven odgovor v pomoč in kdaj ga lahko pričakujemo?

»Sredi poletja smo na Evropsko komisijo naslovili prošnjo za začasno znižanje trošarin za bencin in dizelsko gorivo pod raven, ki jo sicer dovoljuje evropska zakonodaja. Gre za možnost, ki je prejšnja vlada ni izkoristila, sami pa smo ocenili, da moramo v trenutnih razmerah uporabiti vse instrumente, ki jih imamo na voljo.

Po naših informacijah se Komisija z našo prošnjo aktivno ukvarja in osebno si želim, da bi odločitev sprejela čim prej. Pozitiven odgovor bi nam dal dodaten manevrski prostor za blažitev cen goriv in s tem dodatno razbremenitev ljudi in gospodarstva.«

Na konkurenčnost gospodarstva vpliva tudi cena plina in elektrike. Načrtujete kakšne ukrepe za stabilizacijo cen ter energentov, za prihajajočo zimsko sezono?

»Na ministrstvu razmere na energetskih trgih spremljamo vsakodnevno in se pripravljamo na različne scenarije. Spremljamo gibanje cen, zanesljivost dobave in razmere na mednarodnih trgih. Če bo potrebno dodatno ukrepanje, se bomo odzvali pravočasno in predvsem ciljno, tam, kjer bo to najbolj potrebno.

Ob tem pa moramo reševati tudi vzroke, ne samo posledic. Slovenija potrebuje več lastne proizvodnje energije in stabilen elektroenergetski sistem. Zato želimo pospešiti razvoj jedrske in hidroenergije, smiselno umeščanje obnovljivih virov, hranilnikov ter vlaganja v omrežje. Posebej pomemben je JEK 2, ki ga vidim kot enega ključnih projektov za dolgoročno energetsko varnost Slovenije. Naš cilj mora biti jasen, zagotoviti moramo dovolj zanesljive energije po cenah, ki bodo gospodinjstvom dostopne, slovenskemu gospodarstvu pa omogočale, da ostane konkurenčno.«

Zeleni prehod je ena ključnih zavez Evropske komisije. Kako uskladiti evropske okoljske cilje z realnimi zmožnostmi slovenskega gospodarstva, da zeleni prehod za podjetja ne bo pomenil izgube konkurenčnosti na globalnem trgu?

»Zeleni prehod mora biti ambiciozen, hkrati pa gospodarsko vzdržen. Za gospodarstvo ni pomembna samo cena energije, ampak predvsem to, da ima zanesljivo oskrbo z energijo takrat, ko jo potrebuje. Brez tega ne moremo govoriti ne o konkurenčni industriji ne o uspešnem zelenem prehodu.

Zato zagovarjam tehnološko nevtralen pristop in uravnotežen energetski miks. Potrebujemo obnovljive vire, hidroenergijo, hranilnike in ustrezno omrežje, hkrati pa tudi stabilne vire, ki lahko energijo zagotavljajo ne glede na vremenske razmere. Pomembno vlogo pri tem lahko ima jedrska energija, zato nadaljujemo priprave na JEK 2. Naš cilj mora biti razogljičenje, ki Sloveniji zagotavlja dovolj zanesljive in konkurenčne energije ter omogoča, da industrija in kakovostna delovna mesta ostanejo pri nas.«

»Slovenija je pri ključni infrastrukturi predolgo zaostajala. Desetletja čakanja na ceste in železnice je treba končati. Zato želim, da v tem mandatu ključne projekte premaknemo odločno naprej. Slovenija potrebuje hitrejše odločitve, učinkovitejše postopke in predvsem več projektov, ki se dejansko gradijo.«

Kako lahko država finančno in sistemsko spodbudi podjetja, da postanejo aktivni soustvarjalci energetskega prehoda in ne le pasivni odjemalci dražje energije?

»Želim, da gospodarstvo pri energetskem prehodu ni samo odjemalec energije, ampak njegov aktivni soustvarjalec. Država mora ustvariti pogoje, da se podjetjem splača vlagati v lastno proizvodnjo, hranilnike, energetsko učinkovitost in druge rešitve, s katerimi lahko zmanjšajo svojo energetsko odvisnost.

Pomembno priložnost za sodelovanje gospodarstva vidim tudi pri JEK 2. Gre za projekt, ki bo pomembno vplival na dolgoročno energetsko varnost in konkurenčnost Slovenije, zato želimo v nadaljnjih fazah proučiti tudi različne možnosti vključevanja slovenskega gospodarstva. Ne samo z vidika morebitnega sodelovanja pri projektu, ampak tudi skozi znanje, razvoj, dobavne verige in sodelovanje slovenskih podjetij pri njegovi izvedbi. Pri tako velikem projektu je pomembno, da čim več znanja in dodane vrednosti ostane v Sloveniji.«

Na področju umeščanja obnovljivih virov energije v prostor so postopki pogosto izjemno dolgi. Kako boste pospešili izdajanje dovoljenj za podjetja, ki želijo investirati v lastne sončne elektrarne ali baterijske hranilnike?

»Umeščanje v prostor je danes eden ključnih izzivov pri izvajanju energetskih in infrastrukturnih projektov. Investitor mora vedeti, kakšni so pogoji, kdo mora odločiti in predvsem v kakšnem roku lahko pričakuje odločitev. Danes ti postopki prepogosto trajajo predolgo, kar zavira tudi investicije, ki jih za energetski prehod potrebujemo.

Zato želimo postopke narediti bolj jasne, učinkovite in predvidljive ter uvesti bolj zavezujoče roke za odločanje. Pri tem ne govorimo o zniževanju okoljskih standardov ali pravnega varstva, ampak o učinkovitejšem delu države. Če želi podjetje investirati v sončno elektrarno ali baterijski hranilnik, mora imeti jasno in dovolj hitro pot od načrtovane investicije do odločitve. Naš cilj je, da država takšne investicije omogoča in pospešuje, ne pa da jih po nepotrebnem zadržuje.«

Logistika in transport sta pomembna stebra slovenskega BDP. Kako napredujejo strateški infrastrukturni projekti, kot so tretja razvojna os, drugi tir in širitev avtocestnih odsekov?

»Slovenija je pri ključni infrastrukturi predolgo zaostajala. Desetletja čakanja na ceste in železnice je treba končati. Zato

želim, da v tem mandatu ključne projekte premaknemo odločno naprej. Slovenija potrebuje hitrejše odločitve, učinkovitejše postopke in predvsem več projektov, ki se dejansko gradijo.

Drugi tir Divača Koper je v sklepni fazi, pripravljamo tudi dokumentacijo za vzporedni tir. Na tretji razvojni osi nadaljujemo gradnjo severnega dela in pripravljamo naslednje odseke, vključno z južnim delom. Hkrati želimo pospešiti širitve najbolj obremenjenih avtocestnih povezav ter modernizacijo ključnih železniških koridorjev.

Slovenija ima izjemno strateško lego, vendar sama lega ni dovolj. Luka Koper, železnice, avtoceste in logistični centri morajo delovati kot povezan sistem. Če želimo močno in konkurenčno gospodarstvo, potrebujemo sodobno infrastrukturo, ki bo omogočala hitrejši pretok ljudi in blaga ter Sloveniji omogočila, da svojo geografsko lego tudi dejansko izkoristi.«

Kakšni so načrti države za boljšo pretočnost slovenskih avtocest?

»Prometa na slovenskih avtocestah v prihodnje ne bo manj, zato moramo temu prilagoditi tudi infrastrukturo. Na najbolj obremenjenih odsekih potrebujemo večje zmogljivosti. Zato pripravljamo širitve avtocestnih vpadnic proti Ljubljani, hkrati pa moramo bolje izkoristiti infrastrukturo, ki jo že imamo.

Pomemben del problema so tudi zastoji, ki so posledica del na avtocestah. Dela so seveda potrebna, vendar morajo biti bolje načrtovana in usklajena. Pri izbiri izvajalca zato ne sme biti pomembna samo najnižja cena, ampak tudi to, kako hitro bo izvajalec dela zaključil, kako bo organiziral gradbišče in koliko bo v času gradnje oviral promet.

Ne moremo sprejeti stanja, v katerem zaradi obnove več kilometrov avtoceste za več mesecev ohromimo celoten promet. Slovenija potrebuje hitrejše odločitve, učinkovitejše postopke in predvsem več projektov, ki se dejansko gradijo.

»Umeščanje v prostor je danes eden ključnih izzivov pri izvajanju energetskih in infrastrukturnih projektov. Investitor mora vedeti, kakšni so pogoji, kdo mora odločiti in predvsem v kakšnem roku lahko pričakuje odločitev. Danes ti postopki prepogosto trajajo predolgo, kar zavira tudi investicije, ki jih za energetski prehod potrebujemo.«

Del zelenega prehoda je tudi digitalizacija transportnega sektorja. Kako namerava država podpreti podjetja na tem področju?

»Slovenija mora biti država, ki nove tehnologije omogoča in jih zna pravočasno vključiti v svoj prometni sistem. Dober primer je avtomatizirana vožnja. Kot šesta država Evropske unije smo omogočili uporabo Teslinega sistema FSD Supervised in s tem pokazali, da je lahko tudi majhna država med prvimi pri uvajanju najnaprednejših tehnologij. Sistem sem tudi sam preizkusil in moj vtis je zelo pozitiven. Razvoj na tem področju je izjemno hiter in prav je, da Slovenija pri njem ne ostaja ob strani, ampak ga aktivno soustvarja.

Enako okolje želimo ustvariti tudi za podjetja, ki razvijajo rešitve na področju digitalizacije prometa in logistike. Potrebujemo kakovostne podatke, interoperabilnost, čezmejno povezljivost in visoko raven kibernetske varnosti. Pri tem mora biti varnost vedno na prvem mestu. Ne potrebujemo avtomatizacije zaradi avtomatizacije. Tehnologija ima smisel, če naredi promet varnejši in bolj pretočen, logistiko pa učinkovitejšo in konkurenčnejšo.«

Večkrat ste poudarili, da prometa na naših cestah ne bo manj in da moramo krepiti javni potniški promet. Kako namerava ministrstvo v sodelovanju z DUJPP doseči boljšo integracijo in predvsem večjo frekvenco linij, ki bi dejansko ustrezale realnim potrebam?

»Če želimo ljudi spraviti na javni prevoz, jim moramo ponuditi dobro storitev. Avtobus ali vlak mora voziti dovolj pogosto, povezave morajo biti smiselne, potovalni čas pa mora biti konkurenčen avtomobilu.

Moramo pa biti realni. Po desetletjih prepočasnih vlaganj v železniško infrastrukturo sprememb ne moremo narediti čez noč. Potovalni časi med največjimi slovenskimi mesti so predolgi, zato želimo ta trend obrniti.

Vlagamo v modernizacijo železniških koridorjev, ljubljansko železniško vozlišče in hitrejše povezave med največjimi mesti. Hkrati želimo zagotoviti stabilnejše financiranje železniške infrastrukture. Pot do sodobnega javnega potniškega prometa ne bo kratka, vendar moramo v tem mandatu narediti konkretne korake.«

Eva Mihelič

Zagorelo je v Orglarstvu Škrabl

Pred mesecem je izbruhnil požar v upravni stavbi podjetja Orglarstvo Škrabl v Brestovcu pri Rogaški Slatini. Zagorelo je v upravnem delu objekta, ogenj pa se je nato razširil na streho, ki povezuje upravni in proizvodni del obrata, in povzročil vsaj za 300.000 evrov materialne škode.

Ob prihodu gasilcev je bil požar že močno razvit, a so ga uspeli pogasiti in preprečiti njegovo širjenje. Rešili so proizvodni del, kjer bodo lahko nadaljevali delo. Kljub temu je požar povzročil za več sto tisoč evrov škode in težave pri ponovni vzpostavitvi nemotenega poslovanja in organizacije dela.

Orglarstvo Škrabl je eno najbolj prepoznavnih slovenskih podjetij na področju izdelave in restavriranja orgel. Izdelujejo tradicionalne mehanske orgle, obnavljajo in rekonstruirajo stare instrumente in skrbijo za njihovo vzdrževanje. V lastni delavnici opravljajo tudi zahtevna restavratorska dela, med drugim rezbarjenje, pozlačevanje, konserviranje in marmoriranje. Delavnico je leta 1990 ustanovil orglarski mojster Anton Škrabl, ki je leta 2003 postal tudi prvi prejemnik priznanja obrtnik leta, ki ga podeljuje Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije.

Članu je v nesreči priskočila na pomoč tudi Ustanova za humanitarno pomoč obrtnikom in za namene zbiranja pomoči zanj odprla poseben sklic na svojem računu. Stanovskemu kolegu lahko pomagate z nakazilom na spodnji račun. Uporabite lahko tudi kodo QR. Za vsak prispevek, podporo in delitev poziva se iskreno zahvaljujemo.

Eva Mihelič

Ustanova za humanitarno pomoč obrtnikom
Celovška cesta 71
1000 Ljubljana
Poslovni račun pri NLB d.d. št.: SI56 0201 3025 7684 878
BIC banke: LJBASI2X
Namen: **Požar pri Orglarstvu Škrabl**
Koda namena: CHAR
Sklic: 00 **10-1085**

Slika: PGD Kristan Vrh

Branimo ukrepe, ne politike

V Celju so se z vodstvom OZS srečali predsednice in predsedniki območnih obrtno-podjetniških zbornic in strokovnih sekcije pri OZS. Največji poudarek so namenili prihajajočemu referendumu o interventnem zakonu o razvoju Slovenije oziroma na kakšen način se bodo obrtniki in podjetniki vključili v referendumsko kampanjo. Enotni so bili, da bodo zaščitili in zagovarjali interese obrtnikov in podjetnikov ter sprejeti zakon na referendumu tudi podprli.

Zakon o interventnih ukrepih za razvoj Slovenije, ki je glede na zbrane potrebne podpise volivcev pred referendumom, po mnenju gospodarstva vsebuje nekatere konkretne in potrebne rešitve za ljudi in podjetja, tudi za ustreznejšo obravnavo malega gospodarstva, od normirancev, davkov, socialnih prispevkov, zdravstva in pokojnin.

»Interventni zakon naslavlja kar nekaj naših tudi dolgoletnih pobud. In zato mu je treba dati priložnost. Nikoli se nismo ukvarjali s političnimi temami, čeprav smo dobili tudi kakšen takšen očitek, vselej le ščitimo interese naših članov in seveda bomo stopili na stran politike, ki nam bo zagotovila, kar je v našem interesu,« je poudaril predsednik OZS Blaž Cvar in dodal: »Zato se bo po našem mnenju treba vključiti v kampanjo, ker naše interese bomo s pravimi argumenti, ki so na naši strani, to je treba poudariti, lahko zagovarjali le sami.«

O pomenu zakona sta med drugimi spregovorila tudi **Zdravko Počivalšek**, državni sekretar v Kabinetu predsednika Vlade RS, **Marko Lotrič**, predsednik Državnega sveta RS in predsednik OOZ Škofja Loka.

Počivalšek je opozoril, da bo referendum o interventnem zakonu odprl veliko pomembnih tem: » Pri interventnem zakonu ne gre za politiko, ampak za vsebino in še veliko več kot to.«

»Mi moramo zamenjati avto, ne samo voznika. Sesti moramo v boljši avto oziroma dobiti boljše poslovno okolje, če želimo dobro delati,« je bil slikovit Lotrič. »Interventni zakon samo prinaša. 80 odstotkov vseh določil prinaša v denarnico vsem, 20 odstotkov pa izboljšuje poslovno okolje,« je še dodal.

Tudi predsedniki in predsednice območnih obrtno-podjetniških zbornic in strokovnih sekcij so bili v podpori interventnemu zakonu enotni:

Aleš Pulko, predsednik OOZ Maribor: »Mislim, da niti ena točka v njem ne odraža nekaj, kar bi lahko negativno vplivalo na produktivnost, na izboljšanje storilnosti in boljšo internacionalizacijo naših podjetij. Mislim, da moramo pred referendumom narediti še en krog srečanj, kot smo jih imeli pred volitvami.«

Peter Pišek, predsednik OOZ Celje: »Če tega ne podpremo, nam bo ušla vsa dodana vrednost. Zato je treba ljudem to povedati in jih motivirati.«

Bojan Železnik, predsednik sekcije kovinarjev: »Predlagam, da se po sekcijah in zbornicah res krepko organiziramo, povabimo čim več ljudi in jim natančno razložimo.«

Damjan Menard, predsednik sekcije inštalaterjev in energetikov: »Tu ni dvoma. Mi rabimo ta interventni zakon, da naredimo red. Problem je, ker nimamo reda, in s tem zakonom ga bomo sigurno vnesli.«

Eva Mihelič

Dva velikana in zmešnjava vmes

Gospodarstvo je v zadnjih letih doživelo več sprememb, na katere ne vpliva le politika naše države, ampak tudi odločitve v okviru Evropske unije in globalna tekma gospodarstev. Zato je osrednje mesto organizator posveta Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije (ZDOPS) namenilo belgijskemu strokovnjaku za globalno geopolitiko in mednarodne gospodarske odnose, ki je osvetlil razmere na globalnih trgih in se osredotočil na vpliv ZDA in Kitajske na Evropo.

Posvet delodajalcev je z uvodnim nagovorom odprl predsednik Državnega sveta RS in predsednik ZDOPS **Marko Lotrič**. »Posvet delodajalcev je pomemben prostor za razpravo o položaju odprte in izvozno usmerjene države kot je Slovenija, ki si ne more privoščiti, da bi bila v času geopolitičnih, gospodarskih in tehnoloških sprememb samo opazovalka. Prepričan sem, da lahko Slovenija s svojim znanjem, uspešnimi podjetji in aktivno vlogo v evropskem prostoru pomembno prispeva k skupnim rešitvam. Pri tem pa moramo znati samozavestno in odločno zastopati svoje gospodarske in nacionalne potrebe,« je med drugim povedal Lotrič.

Dotaknil se je še Zakona o interventnih ukrepih za razvoj Slovenije, ki je sredi referendumskega postopka: »Interventni zakon sem soustvarjal z mislijo na izboljšanje razmer za ljudi, zaposlene in za podjetja. Zakon vidim kot izrazit korak k izboljšanju konkurenčnosti slovenskega gospodarstva in to na mnogih področjih: razbremenitev podjetnikov, obrtnikov, samostojnih podjetnikov, lažjemu pridobivanju in ohranjanju kadrov, nadaljevanju dela upokojencev, pravičnemu davku za dolgotrajno oskrbo.

Nova geopolitična realnost

»Svetovni red – ali nered, če hočete –, ki se izoblikuje danes, bo ponovno veliko bolj razdrobljen in multipolaren. V tem novem geopolitičnem okviru se bo morala Evropska unija krčevito boriti za svoj položaj, kar prinaša izjemno zahtevne razmere za majhne in srednje velike države, kot je Slovenija,« je poudaril osrednji govorec letošnjega posveta **prof. dr. Jonathan Holslag**, strokovnjak za globalno geopolitiko in mednarodne gospodarske odnose.

Trenutno stanje svetovne geopolitike je na kratko mogoče povzeti takole: dva imperija in velika zmešnjava vmes. Glavna akterja ostajata Združene države Amerike in Kitajska, medtem ko vse vmes – vključno z Evropo, Afriko z visoko demografsko rastjo ter regionalnimi silami, kot so Turčija, Savdska Arabija, Izrael in Rusija – predstavlja območje visoke negotovosti.

ZDA ostajajo država z neizmernim potencialom, vendar zaradi notranjih političnih turbulenc postajajo vse manj predvidljive. Čeprav je marsikdo med prvim mandatom Donalda Trumpa na ameriški protekcionizem gledal kot na samomorilsko gospodarsko vedenje, realnost danes kaže drugačno sliko, je poudaril Holslag in dodal: »Medtem ko evropske investicije stagnirajo, ZDA prehitevajo Evropo na področju ustvarjanja osnovnega kapitala v proizvodnji in beležijo višjo dodano vrednost.«

Na drugi strani je Kitajska, ki jo mnogi Evropejci zaradi Trumpovega agresivnega gospodarskega nacionalizma zmotno vidijo kot zmernejšo in bolj predvidljivo silo. »Za to fasado se skriva kitajska gospodar-

ska politika, ki je prav tako nacionalistična in protekcionistična,« je pojasnil.

Evropa med kladivom in nakovalom

Danes je jasno, da je v trikotniku ZDA–Kitajska–EU prav Evropa najbolj ranljiva. Holslag pravi, da smo se znašli med dvema protekcionističnima kladivoma in se soočamo z dvema ogromnima finančno-gospodarskima tveganjema ter dodaja, da se sicer tega zelo dobro zavedamo, a se nič ne zgodi. »Zato, ker evropska vlada ustvarja nemogoč položaj. Na eni strani našim podjetjem nalaga zelo stroga okoljska pravila, po drugi strani pa potrošniki za to niso pripravljeni plačati,« pravi.

Evropa mora bolje zaščititi svojo proizvodnjo pred nepošteno konkurenco. In kot ugotavlja Holslag odsotnost konsenza in poguma Evropo vodi v položaj, »ko nas na eni strani Kitajci v proizvodnji z dampingom izčrpavajo do konca, na drugi strani pa nas ZDA izrivajo z digitalnih trgov. In temu pravim počasno spreminjanje Evrope v tretji svet. Če se bo to nadaljevalo še eno generacijo, bomo čez čas bolj podobni Severni Afriki kot pa Kitajski ali Združenim državam Amerike.«

Holslag je svoj prispevek sklenil s pozivom k dejanjem, prevzemanju večje odgovornosti in tršemu delu. »Ni prvič, da se Evropa sooča z ogromnimi notranjimi in zunanjimi izzivi. Veščine imamo, pogum pa je tisto, kar po mojem mnenju najbolj potrebujemo. Več poguma in predanosti bi moralo prinesti več energije in podjetnosti, da zagotovimo, da bo Evropa lahko uspevala tudi v 21. stoletju, da bo sredi vsega tega kaosa in negotovosti postala tretji steber, tretja pomembna entiteta,« je sklenil.

Načrti za slovensko gospodarstvo

Holslagove besede je potrdila tudi ministrica za lokalno samoupravo, kohezijo in regionalni razvoj **dr. Monika Kirbiš Rojs**, ki je se strinjala, da Evropa premore ogromno veščin, na vseh področjih pa ji manjka poguma. Težava pa je, kot je poudarila, da je iz obdobja v obdobje kohezijska politika bolj regulirana, Slovenija pa evropsko regulativo še dodatno nadgrajuje.

Sicer pa je Kirbiš Rojs izpostavila prioritete ministrstva, in sicer »reševanje« trenutne finančne perspektive, načrtovanje nove (2028 – 2034) in vzpostavitev pokrajin. »Prva in najbolj glavna prioriteta je, da rešimo trenutno obdobje kohezijske politike, saj dve milijardi in pol evropskih sredstev iz trenutne perspektive še vedno visi v zraku,« je poudarila ministrica in dodala, da bodo na ministrstvu naredili vse, da ta sredstva za Slovenijo ne bodo izgubljena.

V nadaljevanju je državni sekretar na ministrstvu za gospodarstvo, delo in šport **mag. Leon Korošec** predstavil še načrte ministrstva za izboljšanje konkurenčnosti našega gospodarstva, pri čemer je posebno pozornost namenil podjetništvu.

Posvet delodajalcev bo izveden v okviru projekta KOPDIA, ki ga sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz ESS+. Več informacij o projektu najdete na povezavi https://zdops.si/projekti/kopdia-2025-2028.

Nataša Cvetek

Volitve združenja za mandatno obdobje 2026–2030

Po posvetu so se prvič sestali poslanci novega mandata. Na konstitutivni skupščini so izvolili nadzorni in upravni odbor združenja, vodenje združenja pa ponovno zaupali predsedniku Marku Lotriču in podpredsedniku Dragu Delalutu, ki bosta svoji funkciji opravljala tudi v prihodnje. Aktualna sestava organov je objavljena na spletni strani združenja.

Na prehodu iz enega v drug mandat, so bila na posebni slovesnosti podeljena tudi priznanja in zahvale posameznikom, ki so svojo zavzetostjo, znanjem, odgovornostjo, pogumom in predanim delom pomembno prispevali k uspešnemu delovanju in razvoju združenja.

ZDRUŽENJE DELODAJALCEV OBRTI IN PODJETNIKOV SLOVENIJE
REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO, DELO IN ŠPORT
KOPDIA
I FEEL SLOVENIA
Sofinancira Evropska unija

Brez odličnih sodelavcev bi bila vsaka investicija brez pomena

125 let v poslovnem svetu pomeni izjemen mejnik, a za podjetje Oblak group s sedežem v Logatcu je to veliko več kot le številka. Za njo se skriva zgodba o generacijah, znanju, pogumu, vztrajnosti in ljudeh. Letos podjetje ne praznuje le častitljive tradicije, temveč z zaključkom obsežnega investicijskega cikla in predajo vodenja peti generaciji odločno stopa naproti novi dobi moderne tehnologije.

Začetki proizvodnje betonskih izdelkov segajo v leto 1901. V tistem obdobju je beton začel dobivati ključno vlogo v gradbeništvu, družina Oblak pa je v njem prepoznala poslovno priložnost.

Začetki so bili skromni in popolnoma ročni; med prvimi izdelki so bili betonski strešniki, kanalizacijske cevi in teraco plošče. Betonski strešnik je desetletja ostal eden ključnih stebrov podjetja in vse do leta 1986 njihov glavni proizvod. Pot skozi več kot stoletje pa ni bila vedno lahka. Podjetje je preživelo prvo in drugo svetovno vojno, veliko gospodarsko krizo, povojna leta, korenite politične spremembe, osamosvojitev Slovenije in ne nazadnje nedavno pandemijo, ki je čez noč spremenila svet.

»Ko je moj praded Matevž Oblak leta 1901 začel ta posel, je bil Logatec del Avstro-Ogrske. Nato smo bili del Kraljevine Jugoslavije in SFRJ, od leta 1991 pa hvala bogu živimo v samostojni Sloveniji, s katero smo prešli v tržno gospodarstvo in Evropsko unijo.

Toliko držav pomeni tudi menjavo valut. Pradedu so račune plačevali v avstro-ogrskih kronah, sledili so jugoslovanski dinarji, lire, spet dinarji, slovenski tolarji in danes evri,« je dimenzijo 125 let na slovesnosti ob tem jubileju slikovito opisal Bogdan Oblak, dolgoletni direktor podjetja.

Od ročnega dela do umetne inteligence

Ob različnih preizkušnjah in družbenih spremembah so bili Oblakovi odločni, da gredo naprej in se prilagodijo času. Od prvih ročno izdelanih betonskih izdelkov leta 1901 do danes je tako podjetje Oblak zraslo v sodobno, tehnološko napredno družinsko podjetje.

Intenziven razvoj in stalne investicije v posodobitev proizvodnje v podjetju zaznamujejo že zadnja tri desetletja, od leta 1996, ko so zagnali proizvodnjo na sedanji lokaciji v Logatcu. Le nekaj let kasneje so odprli avtomatizirano betonarno, leta 2002 pa tudi popolnoma avtomatsko, računalniško vodeno in lasersko krmiljeno proizvodno linijo. Leta 2009 je zrasla nova proizvodna hala z najsodobnejšo tehnologijo tistega časa, sledile so nove investicije, novi izdelki in širitev na tuje trge (Hrvaška, Bosna in Hercegovina, Srbija, Črna Gora in Avstrija), pomembno pa je na položaj podjetja vplivala investicija v proizvodne zmogljivosti v Dalmaciji.

Na podlagi znanja in bogatih izkušenj v proizvodne in poslovne procese uvajajo tudi umetno inteligenco. V podjetju Oblak so prav v tem obdobju uspešno zaključili pomemben investicijski ciklus, v katerem so proizvodnjo v Sloveniji nadgradili z najsodobnejšo, popolnoma avtomatizirano tehnologijo za proizvodnjo in pakiranje betonskih izdelkov ter unikatnim sistemom nadzora kakovosti. Nove lasersko krmiljene linije so podprte z umetno inteligenco. Pri tem projektu podjetje Oblak tesno sodeluje z danskim podjetjem Hess, enim vodilnih svetovnih proizvajalcev na tem področju. Z učenjem umetne in-

teligence bodo rešitve, razvite v Logatcu, pomagale soustvarjati tehnologije, ki jih Hess ponuja kupcem po vsem svetu.

Podjetje so ljudje

Ob tehnološkem napredku pa je potrebno zavedanje, kot je dejal tudi Bogdan Oblak, da za vsakim dnem, mesecem in letom te 125 let dolge uspešne poti stojijo zaposleni, ki vsak dan ustvarjajo, kupci, ki podjetju zaupajo, ter dobavitelji in poslovni partnerji, s katerimi podjetje raste. »Nove tehnologije so zaupanje v prihodnost, a brez odličnih sodelavcev in partnerjev bi bila vsaka investicija brez pomena. Podjetje smo ljudje,« je poudaril in se vsem zahvalil za njihov trud in prispevek.

Oblak se je zahvalil tudi svoji družini, ki tvori jedro družinskega podjetja in tradicijo predano prenaša iz generacije v generacijo. In letošnji jubilej ni zgodovinski in tehnološki mejnik. Prinaša tudi prelomnico v vodenju podjetja. Po dolgih in uspešnih letih vodenja je Bogdan Oblak odgovornost za prihodnost podjetja uradno predal svojim trem otrokom, Tajdi, Teji in Blažu.

Tudi zato je Bogdan Oblak na slovesnosti pozornost namenil vrednotam, kot so poštenost, odgovornost, vztrajnost, spoštovanje, upanje in zaupanje, posebej pa je izpostavil predvsem skrbniško vlogo podjetnika: »Pogosto rečemo, da je podjetje naše. Vendar lastništvo ni tisto najpomembnejše, niti ne daje garancije za naprej. Veliko pomembnejše je skrbništvo. Družinski podjetniki smo skrbniki. Skrbniki tistega izpred 125 let in še posebej skrbniki tega, kar bomo predali svojim zanamcem, svojim otrokom.

Podjetje nam je namreč le za nekaj časa zaupano. Kot dobri skrbniki moramo poskrbeti, da ga naslednji generaciji predamo v vsaj tako dobri kondiciji, kot smo ga prejeli. Smo skrbniki materialnega, pa tudi skrbniki dobrega imena.«

Defibrilator za lokalno skupnost

V podjetju Oblak so se ob svojem jubileju zahvalili tudi lokalni skupnosti, ki je

že 125 let njihov dom. Ob vhodu v poslovno stavbo so namestili zunanji avtomatski defibrilator (AED), ki je dostopen javnosti. »Želimo si, da ga nikoli ne bi potrebovali. A če bo treba, naj bo tam – za ljudi,« so poudarili.

Eva Mihelič, slike: Nesi Videos

V poplavi digitalnih informacij se tisk transformira v premium medij

Zgodba o uspehu, ki traja že pol stoletja, dokazuje, da so ključ do dolgoročnega obstoja na dinamičnem trgu nenehno prilagajanje, tehnološko dovršeni stroji in globoko spoštovanje do tradicije ter ljudi – družine, sodelavcev in zvestih poslovnih partnerjev. Grafika Gracer se je iz skromne tiskarne razvila v sodoben grafični center, ki pod eno streho združuje celoten proces in letno poskrbi za potrebe več tisoč strank.

V sodobnem poslovnem svetu, kjer se panoge transformirajo čez noč, je petdeset let delovanja izjemen dosežek. Za Grafiko Gracer se je vse začelo v domači delavnici leta 1976, kjer je ustanovitelj podjetja Miran Gracer brez velikega kapitala ali sodobne infrastrukture, a z neizmerno voljo do dela, postavil temelje današnjega podjetja. Danes podjetje tiska obsežne monografije, knjige, revije, embalažo, kataloge in letake ter velja za sinonim zanesljivosti, odzivnosti ter zaupanja. Njihov stabilen položaj na trgu pa zagotavlja tudi tisk revij – redno namreč tiskajo preko 50 različnih edicij tednikov, štirinajstdnevnikov in mesečnikov.

Stalna rast in tehnološki napredek

Rast podjetja nikoli ni temeljila na tveganih skokih, temveč na zdravi, nekajodstotni letni rasti. Pomemben mejnik je bila sredi devetdesetih let prejšnjega stoletja selitev iz domače delavnice v 1.300 kvadratnih metrov veliko proizvodno halo, ki so jo kasneje z nakupom sosednjega objekta še razširili.

Vlaganje v tehnologijo je stalnica njihovega poslovanja. Sledil je nakup petbarvnega ofsetnega stroja, ki je bil eden prvih te vrste na Celjskem. Naslednja velika prelomnica se je zgodila na prelomu tisočletja z vstopom v svet digitalnega tiska, kar se je izkazalo za vizionarsko odločitev. Prav takšne odločitve jim še danes omogočajo, da ostajajo v vrhu grafične industrije.

Od masovnih letakov do personalizacije

Sodoben trg od tiskarn zahteva povsem drugačne kompetence kot v preteklosti. Včasih so prevladovale velike naklade in daljši časovni roki, danes pa naročniki pričakujejo manjše količine, več različic, brezkompromisno kakovost in predvsem izjemno hitro odzivnost. Uspeh v sodobnem poslovnem okolju zato ni več odvisen zgolj od samega tiska, temveč od celostne storitve – od avtomatizacije procesov, napredne priprave in dodelave, do logistike in sposobnosti prilagajanja specifičnim željam naročnika.

»Zanimivo je, da smo na primer pred 15 leti oskrbovali okoli 1.500 strank letno, danes pa se ta številka približuje 7.000. Naklade so sicer manjše, a naročil in različnih strank je bistveno več,« je spremembe pojasnil direktor Miran Gracer mlajši.

Poleg spremembe strukture naročil se je spremenil tudi časovni okvir. Danes je ena največjih vrednosti tiskarne odzivnost. Izdelava čez noč ali v istem dnevu je postala standard. Kljub vsesplošni digitalizaciji pa tiskovine ponovno pridobivajo vrednost. »V poplavi digitalnih informacij kakovostno izdelana knjiga, prestižen katalog ali lepo oblikovana publikacija izstopajo prav zaradi svoje otipljivosti. Tisk ne izginja, temveč se transformira v premium medij, ki ponuja posebno izkušnjo, ki je zasloni ne morejo nadomestiti,« je pojasnil Gracer.

Vodenje je povezano z ljudmi, ne le s stroji

Direktor podjetja je priznal, da se je njegov pogled na vodenje skozi leta močno spremenil. Na začetku je verjel, da mora direktor predvsem hitro sprejemati odločitve in imeti vse pod nadzorom, z izkušnjami pa je spoznal, da je vodenje veliko bolj zapleteno in usmerjeno v odnose. Veliko znanja je pridobil od očeta, ogromno pa tudi iz lastnih napak, ki so ga naučile, kdaj vztrajati in kdaj popustiti.

»Lahko kupimo najboljši tiskarski stroj in imamo najsodobnejšo tehnologijo, ampak na koncu so ljudje tisti, ki naredijo dobro podjetje,« je poudaril Gracer in dodal: »Petdeset let podjetja se lepo sliši, vendar za to številko stojijo desetletja trdega dela, odrekanja, nešteto delovnih ur in predvsem veliko ljudi. Zato gre moja največja zahvala našim zaposlenim – današnjim in vsem tistim, ki so bili del Grafike Gracer v preteklih desetletjih. Hvaležen sem tudi poslovnim partnerjem, med katerimi so takšni, ki nam zaupajo že desetletja, ter seveda svoji družini, ki je bila s podjetjem povezana praktično od prvega dne.«

Zgodba več generacij

Grafika Gracer je že od začetka družinska zgodba. Ustanovitelju podjetja je pri delu pomagala žena Zdenka, ki je bila desetletja pomemben del podjetja, pomagali pa so tudi drugi člani družine. Miran je izpostavil predvsem babico Štefko, ki je, kot je povedal, v osemdesetih in devetdesetih letih praktično narekovala tempo ročnih del. V delo so bili vpeti tudi vsi otroci, zdaj pa v prostore zahajata tudi hčerki direktorja, ki uživa tudi vso podporo svoje žene.

»Oče žal jubileja ni dočakal, saj je umrl leta 2020. Prepričan pa sem, da bi bil ponosen, če bi danes stopil skozi vrata podjetja in videl, kaj je nastalo iz tistega enega stroja v sobi domače hiše. Zame je zato 50-letnica predvsem zahvala generaciji, ki je podjetje ustvarila, ljudem, ki so ga pomagali graditi, in hkrati odgovornost naše generacije, da zgodbo nadaljujemo,« je dejal Miran Gracer.

Pogled naprej

Grafika Gracer nikoli ne bo največja tiskarna, želijo pa ostati dobra, tehnološko sodobna in zanesljiva tiskarna. »Še naprej bomo vlagali v avtomatizacijo, digitalizacijo in tehnologije, ki nam omogočajo hitrejšo ter učinkovitejšo proizvodnjo. Pri tem pa ne želimo izgubiti tistega, zaradi česar smo prišli do petdesetih let – osebnega odnosa do naročnika, prilagodljivosti in odgovornosti za končni izdelek,« je povedal direktor, ki je prepričan, da prihodnost ne bo samo digitalna ali samo tiskana, ampak kombinacija obojega. Prepričan je, da bo dobra knjiga tudi čez sto ali dvesto let še vedno našla svoje mesto na polici.

Eva Mihelič

Družinska tradicija predelave plastike in domače kulinarike

V osrčju Zasavja se prepleta zgodba o delu, viziji in povezanosti družine Ule. So dokaz, da lahko pod isto streho uspešno sobivata vrhunska industrijska proizvodnja in topla, domača gostinska tradicija. Danes vodenje in razvoj uspešno prevzema mlajša generacija, kar zagotavlja stabilno prihodnost obema dejavnostma, ki ju dopolnjuje še domača kmetija.

V središču Zagorja ob Savi stoji Gostišče Kum, hiša odličnih okusov in prijaznih ljudi, ki se ponaša z več kot stoletno gostinsko tradicijo, v lasti družine Ule pa je od leta 1994. Takrat jo je na noge ponovno postavil Jože Ule, ki je gostišče nedavno predal sinu Benjaminu. »Zdaj,« pravi Jože, »je to v njegovih rokah. Malo sicer še pomagam, a mladina ima svoje ideje.«

Ekipa zaposlenih, ki jo vodi Benjamin, kljub vsesplošnemu pomanjkanju kadra v gostinstvu vsak dan srčno skrbi za dobro počutje vsakega gosta. Poleg vsakodnevne pestre ponudbe malic, kosil, študentskih menijev, pic in dišečega kruha iz krušne peči ter jedi z žara je Gostišče Kum tudi priljubljena lokacija za poroke, obletnice in druga praznovanja. Pripravijo še različne cateringe za zasebne in poslovne stranke, gostom pa so na voljo tudi eno-, dvo- ali triposteljne sobe.

Posebnost Gostišča Kum je popolna sledljivost in kakovost surovin, saj te prihajajo z lastne kmetije, kjer redijo govedo in prašiče. Izjemno ponosni so na svoje zasavske jetrnice, ki so na strokovnem ocenjevanju prejele naziv »prave, tradicionalne« zasavske jedi.

Cvetlično-zelenjavni stolp podjetja Kumplast navdušuje lastnike balkonskih vrtičkov.

Več kot tri desetletja se družina Ule ukvarja tudi s predelavo plastike. V tem obdobju so razvili izjemno široko paleto izdelkov iz brizgane in ekstrudirane plastike ter kovine – od ABS- in PP-robnih trakov ter najrazličnejših brizganih izdelkov do rastlinjakov. Podjetje Kumplast, ki ga vodi Jožetov sin Jure Ule, se nenehno prilagaja trgu in potrebam strank. Pravijo, da so prav potrebe strank vizija proizvodnje, zato jo nenehno nadgrajujejo z novimi izdelki.

Eden takšnih odgovorov na potrebe je tudi cvetlično-zelenjavni stolp, ki so ga v Kumplastu razvili kot pripomoček za družinsko samooskrbo z začimbami, solato, jagodami ali paradižniki na majhni površini, primeren tudi za notranje prostore ali balkone z manj prostora.

Eva Mihelič

Od servisa do priljubljene lokalne trgovine

V Kisovcu deluje trgovina, v kateri kmetje, gozdarji in vrtičkarji dobijo stroje, orodje in pripomočke za svoje delo. In kar je še več vredno, vse rezervne dele, strokovni nasvet in pomoč. V Agromobilu imajo opremo za profesionalne kmete in gozdarje, pa tudi za vrtičkarje.

Trgovino ob pomoči žene in sina že štirinajst let vodi Mitja Drobež, ki se je pred tem vrsto let ukvarjal s servisiranjem traktorjev, kosilnic in podobne mehanizacije.

Kot je povedal, se je z leti na terenu kazala vse večja potreba po hitri in zanesljivi dobavi rezervnih delov ter kakovostnih olj. Ključen premik se je zgodil leta 2011, ko se je v Kisovcu zaprla banka. Izpraznjeni poslovni prostor na odlični lokaciji je pritegnil Mitjevo pozornost: »Kljub številnim izzivom sem 'ugriznil' v to priložnost in prostore preuredil v trgovino, ki smo jo odprli leta 2012.«

Prostor morda res ni ogromen, a je izjemno dobro izkoriščen in postavljen na strateško točko, kjer so se ga domačini in okoličani hitro navadili. Tudi ponudba je precej bolj obsežna, kot se zdi na prvi pogled. Strankam nudijo celovito podporo, pri kateri vsak nakup pospremijo s strokovnim svetovanjem, ki je na podlagi dolgoletnih izkušenj pogosto vredno zlata.

»Delujemo v Zasavju, ki se sooča z lastnimi gospodarskimi izzivi, a v našem podjetju ne jamramo. Namesto tega stavimo na trdo delo in prilagodljivost. Ker naše stranke največkrat potrebujejo zelo hitre rešitve, se držimo načela: če česa ni na zalogi, je pri nas v največ dveh dneh,« je poudaril Mitja.

V Agromobilu dobite rezervne dele za praktično katerikoli traktor ali kmetijski stroj, olja, maziva in trpežne pnevmatike, poleg tega pa še razne priključke za stroje, ročno orodje, zaščitno opremo in potrošni material. V ponudbi imajo tudi vrtne kosilnice, motorne kose, žage, puhalnike za domačo uporabo ter vse rezervne dele zanje.

Čeprav se je težišče dela v zadnjih letih premaknilo bolj na trgovsko stran, v podjetju še danes z veseljem priskočijo na pomoč in opravijo manjša popravila ter servise, ko je to potrebno. Hkrati pa so se zaradi potreb strank začeli ukvarjati tudi z izdelavo hidravličnih cevi za kmetijske in gradbene stroje ter za industrijo.

To pa še ni vse. Potem ko je Pošta zaprla svojo poslovalnico v Kisovcu, so se odločili, da ohranijo eno ključnih ponudb v kraju, zato so postali pogodbeni partner Pošte, da lahko krajani svoje poštne opravke še vedno uredijo doma. Avanturisti pa za raziskovanje sveta pri njih lahko najamejo tudi avtodom.

Eva Mihelič

Ko bo umetna inteligenca začela tudi plačevati

Zagotovo ste tudi že vi slišali, da obstajajo AI agenti. Kako delujejo? Predstavljajte si, da svojemu digitalnemu pomočniku – AI agentu – naročite organizacijo službene poti. Preveri vaš koledar, poišče primerne lete in hotel, primerja cene ter v okviru proračuna opravi rezervacijo. Pri tem morda sam kupi dostop do podatkov, ki jih potrebuje za odločitev. V ozadju se zgodi več majhnih transakcij, vi pa na koncu dobite načrt poti in račune.

Bigstock

To se danes še ne dogaja množično, a smer razvoja je jasna. Umetna inteligenca ne bo zgolj odgovarjala na vprašanja. Vse pogosteje bo izvajala naloge. In če naj programska oprema samostojno kupuje storitve, potrebuje način, kako preveriti ceno, lastništvo in pravice ter kako plačati. Prav tu se lahko srečata dva velika trenda našega časa: umetna inteligenca in digitalna sredstva.

Na to povezavo opozarja nedavna raziskava družbe BlackRock z naslovom The Machine-Native Economy. Njeno glavno sporočilo je, da bolj ko bodo sistemi umetne inteligence sposobni opraviti konkretno delo, večja bo potreba po finančni infrastrukturi, ki lahko deluje hitro, neprekinjeno in po vnaprej določenih pravilih. To je pomembno tudi za nas vlagatelje, a najprej moramo razumeti, kaj se sploh spreminja in kje so priložnosti.

AI agent kot kupec

Podjetniki danes večinoma uporabljamo spletne storitve, podatkovne baze in računalniško moč, za katere plačujemo naročnino ali račune. Jutri lahko del teh odločitev sprejema naš »digitalni« pomočnik z umetno inteligenco: za pripravo ponudbe bo pridobil podatek, za analizo uporabil drug model in za končni izračun najel dodatno računalniško moč. Vse to se lahko zgodi v nekaj sekundah, za posamezno storitev pa bo morda treba plačati le nekaj centov.

Klasični plačilni sistemi že danes sicer podpirajo veliko avtomatizacije. Pri zelo pogostih in majhnih plačilih med programi pa se pojavijo stroški, omejitve in zami-

ki. BlackRock zato kot eno od možnih rešitev izpostavlja stabilne kovance oziroma »stablecoine«. To so digitalna sredstva, katerih vrednost naj bi bila vezana na izbrano valuto, najpogosteje ameriški dolar. Omogočajo tudi poravnavo izven običajnega bančnega delovnega časa. Seveda to še ne pomeni, da bo vsako plačilo v prihodnosti potekalo prek verige blokov: tudi obstoječi plačilni sistemi se namreč še prilagajajo. A to delajo vedno hitreje.

Tokenizacija spreminja finančni sistem kot še nobena tehnologija do sedaj

Drugi del velike nove zgodbe je tokenizacija, o kateri sem že govoril v zadnjem članku. Beseda je zapletena, ideja pa precej preprosta: pravico do nekega sredstva, na primer deleža sklada, predstavimo v standardizirani digitalni obliki. Program lahko nato preveri, za katero sredstvo gre, kdo ga sme imeti in pod kakšnimi pogoji se lahko prenese.

Za podjetja bi to nekoč lahko pomenilo hitrejše postopke, lažji prenos zavarovanja ali učinkovitejše upravljanje likvidnosti. Toda digitalni zapis sam po sebi še ne zagotavlja pravne veljavnosti, kakovosti sredstva ali varnosti naložbe. Za njim morajo stati jasne pravice, ustrezna hramba, možnost unovčenja in pravila, ki veljajo tudi zunaj digitalnega sveta. Ravno tu bo ločnica med uporabno finančno inovacijo in lepim marketinškim izrazom.

Nova surovina digitalnega gospodarstva

Tretje področje, ki ga odpira BlackRock v izjemnem dokumentu, pa je računalniška moč. Vsaka uporaba umetne inteligence namreč nekaj stane: potrebujemo procesorje, podatkovne centre, električno energijo in programske modele. Če bodo pomočniki vse več nalog opravljali sami, bodo tudi pogosteje kupovali dostop do teh zmogljivosti. Dolgoročno bi lahko nastal trg, na katerem bi bilo določeno računalniško zmogljivost mogoče vnaprej zakupiti, prenesti ali uporabiti pri financiranju.

To je zanimiva možnost, vendar še zelo zgodnja. Računalniška moč ni povsod enaka; razlikujejo se oprema, lokacija, razpoložljivost in kakovost storitve. Preden bi z njo trgovali podobno kot z uveljavljenimi surovinami, bi bilo treba razrešiti veliko praktičnih vprašanj.

Kje je priložnost za vlagatelja?

Ko se na trgu pojavi velika zgodba, hitro sledijo tudi obljube o velikih donosih. Videli smo jih pri internetu, obnovljivih virih in kriptovalutah. Zdaj se podobno dogaja na presečišču umetne inteligence in digitalnih sredstev. Sam tukaj vidim več možnih področij: ponudnike uporabnih podatkov in računalniške moči, plačilno infrastrukturo, omrežja za prenos digitalnih sredstev ter podjetja, ki znajo vse to vključiti v konkretne storitve.

Toda rast nekega področja še ne pomeni samodejne rasti vsake delnice ali kovanca, ki se z njim povezuje. Pri podjetju me zanima, ali pridobiva plačljive stranke, kolikšni so stroški in kakšna je pot do dobička. Pri kriptovalutah pa si vedno postavim še dodatno vprašanje: ali večja uporaba storitve dejansko ustvarja trajnejše povpraševanje po tem kovancu? Če povezave ni, lahko tehnologija uspe, vlagatelj v njen žeton pa kljub temu izgubi denar.

To velja tudi za projekte, ki gradijo odprte trge umetne inteligence, podatkov ali preverjanja transakcij. Zanimajo me dejanski uporabniki, ponavljajoči se prihodki in uporaba, ki bi obstala tudi brez nagrad v obliki novih kovancev. Raziskava BlackRocka nam daje zemljevid možnega razvoja; ne daje pa seznama naložb, ki bodo zmagale.

Pogled naprej

Po mojem mnenju bo za vse nas podjetnike najprej pomembno zelo praktično vprašanje, katere naloge nam lahko umetna inteligenca že danes opravi hitreje in ceneje, ob jasnem nadzoru nad podatki in porabo. Za vlagatelja pa bo ključno potrpežljivo opazovanje, kdo gradi storitve, ki jih kupci res potrebujejo in jih bodo pripravljeni plačevati tudi čez nekaj let.

Ker sam AI agente in umetno inteligenco uporabljam pri številnih nalogah in mi pri mojem delu povečujejo učinkovitost ter prispevajo k uspešnejšim odločitvam, verjamem, da gre za veliko priložnost, tako ali drugače. Kot vedno pa bo največja razlika med dobro zgodbo in dobro naložbo v tem, ali se navdušenje na koncu spremeni v resnično uporabo, prihodke in vrednost za vlagatelja.

Matjaž Štamulak, neodvisni finančni svetovalec, investitor in predavatelj, www.cresus.si

Kako nastanejo strategije in kako postanejo avtomatizmi

V prejšnjih člankih smo spoznali prepričanja, vrednote in strategije. Nazadnje smo ugotovili, da so strategije notranji proces, ki povezuje zaznavanje, interpretacijo, odločanje in vedenje v smiselno zaporedje ter kot take precej bolj pomembne, kot se zdi na prvi pogled. Tokrat pa bomo pogledali, kako nastanejo strategije, kako postanejo avtomatizmi in kako jih lahko spreminjamo.

Nihče se ne rodi s strategijo za vodenje ljudi, reševanje konfliktov, sprejemanje odločitev ali nastopanje pred skupino. S temi sposobnostmi se ne rodimo. Oblikujemo jih postopoma, skozi življenje. Ta proces ni nič nenavadnega. Prav nasprotno. Predstavlja eno temeljnih značilnosti človekovega učenja.

Možgani imajo za takšno delovanje zelo dober razlog. Njihova osnovna naloga ni ustvarjanje popolnosti, ampak varčevanje z energijo. Vsaka nova odločitev zahteva pozornost, primerjanje možnosti, tehtanje posledic in porabo miselnih virov. Če bi morali vsakodnevno znova premisliti prav vsak korak, bi bili hitro preobremenjeni. Zato možgani iščejo bližnjice.

Ko ugotovijo, da določeno zaporedje razmišljanja ali vedenja dovolj dobro deluje, ga začnejo avtomatizirati. Iz zavestnega procesa nastane navada. Iz premišljene odločitve nastane avtomatski odziv. Kar je bilo nekoč novo in zahtevno, postane hitro, tekoče in skoraj neopazno.

Avtomatizmi so eden najpomembnejših razlogov, da lahko ljudje učinkovito delujemo. Brez avtomatizmov bi bilo vsakodnevno delovanje bistveno počasnejše in manj učinkovito. Toda isti mehanizem, ki omogoča učinkovitost, lahko postane tudi omejitev. Prav zato lahko izkušnje postanejo prednost ali ovira. Kar nas je nekoč pripeljalo do uspeha, nas lahko v novih razmerah začne omejevati.

Ne le, da jih je mogoče strategije spreminjati, temveč je prav sposobnost spreminjanja strategij eden od ključnih razlogov, zakaj se ljudje lahko razvijamo skozi vse življenje.

Avtomatizem ni ne dober ne slab

Učinkovitost avtomatizma je vedno odvisna od okoliščin.

Na primer: Organizacija, ki je desetletja rasla s strogim nadzorom, lahko še naprej uporablja enake načine vodenja, čeprav danes potrebuje več samostojnosti, sodelovanja in odgovornosti zaposlenih.

Težava torej ni v avtomatizmih. Težava nastane takrat, ko avtomatizem postane edina možnost. Ko človek ne izbira več med različnimi strategijami, ampak vedno znova uporablja isto, ne glede na okoliščine. Takrat je čas za razvoj.

Razvoj ne pomeni, da moramo opustiti vse svoje avtomatizme. Pomeni predvsem to, da jih začnemo prepoznavati. Ko razumemo, po kateri strategiji delujemo, dobimo možnost izbire. In prav možnost izbire je tista, ki loči avtomatsko odzivanje od zavestnega delovanja.

Primer vodenja

Na oddelku pride do napake, zaradi katere podjetje izgubi pomembno stranko.

Prvi vodja skoraj samodejno začne iskati odgovornega. Njegova vprašanja so usmerjena predvsem v to, kdo je naredil napako in kako preprečiti njeno ponovitev z več nadzora.

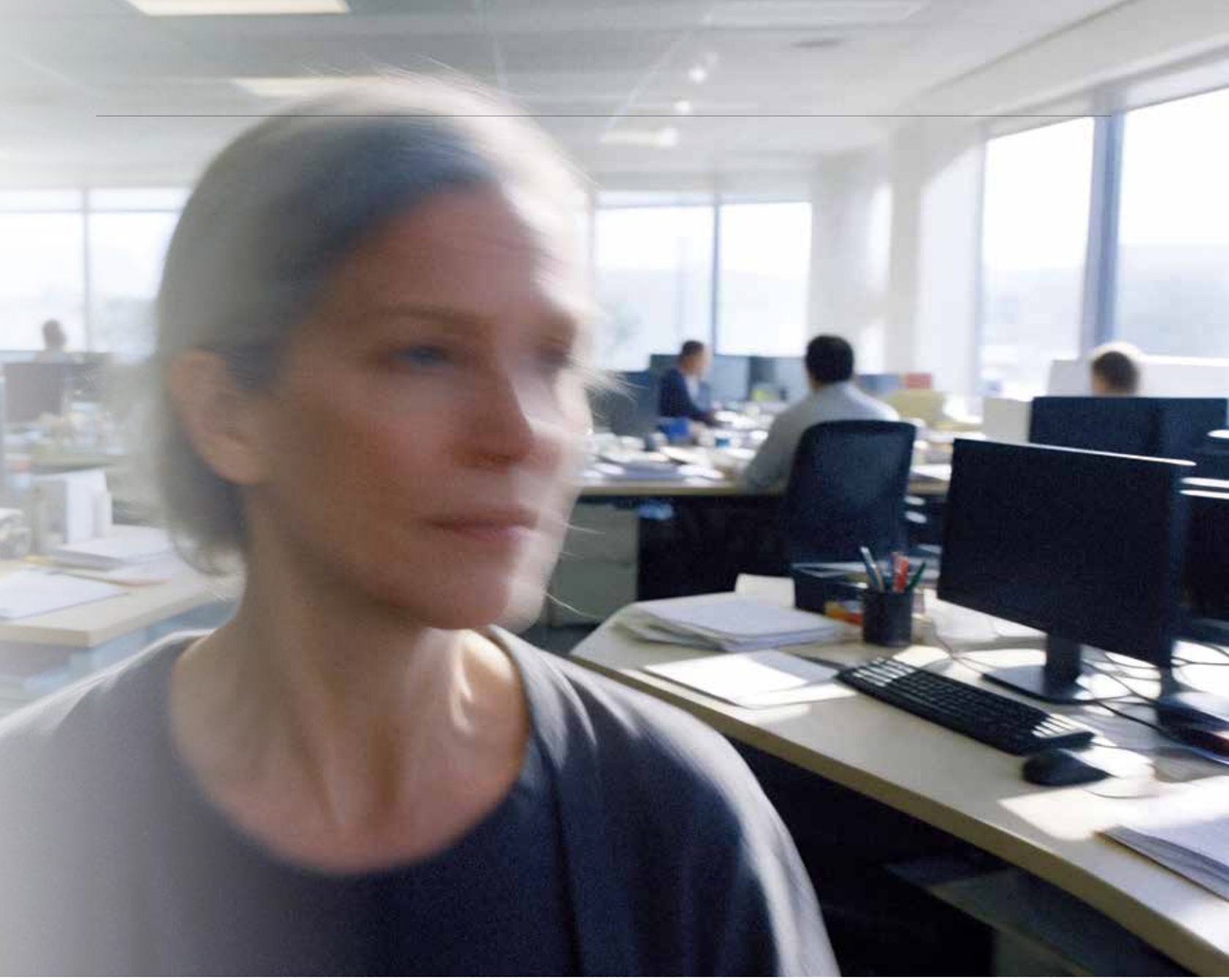
Drugi vodja najprej analizira proces. Zanima ga, kako je do napake sploh prišlo, kateri dejavniki so jo omogočili in kaj se lahko ekipa iz nje nauči.

Oba želita doseči isti cilj – preprečiti ponavljanje napake.

Razlika ni v namenu.

Razlika je v strategiji, po kateri vodita ljudi.

Posledice teh strategij pa se skozi čas začnejo kazati tudi v kulturi ekipe. Prva strategija pogosto spodbuja previdnost in

skrivanje napak, druga pa učenje, odgovornost in odprto komunikacijo.

Strategije lahko spreminjamo

Do tega trenutka smo strategije opisovali kot nekaj, kar nastane skozi izkušnje, se utrdi s ponavljanjem in sčasoma postane skoraj avtomatski način razmišljanja.

Ko možgani ugotovijo, da določeno zaporedje razmišljanja ali vedenja dovolj dobro deluje, ga začnejo avtomatizirati. Iz zavestnega procesa nastane navada.

Ob tem se lahko pojavi pomembno vprašanje: če so strategije tako globoko zakoreninjene, ali jih je sploh mogoče spremeniti?

Odgovor je pritrdilen.

Ne le, da jih je mogoče spreminjati, temveč je prav sposobnost spreminjanja strategij eden od ključnih razlogov, zakaj se ljudje lahko razvijamo skozi vse življenje.

To je dobra novica za posameznike, vodje in organizacije. Pomeni namreč, da nismo obsojeni na načine delovanja, ki smo jih razvili v preteklosti. Kar smo se nekoč naučili, lahko nadgradimo, razširimo ali zamenjamo z učinkovitejšim pristopom.

Ena največjih zmot pri razumevanju ljudi je prepričanje, da ljudje delujejo tako, kot delujejo, zato, ker »pač takšni so«. Strategije ponujajo drugačen pogled. Ne opisujejo, kdo človek je, ampak kako običajno razmišlja in sprejema odločitve. To pa je pomembna razlika.

Razumevanje strategij je prvi korak. Šele ko razumemo, po kateri strategiji delujemo, se odpre možnost spremembe. Toda razumevanje samo po sebi še ne spremeni vedenja. Potrebujemo način, kako prepoznati obstoječo strategijo, razumeti njeno strukturo in jo postopoma nadomestiti z učinkovitejšo.

Prav temu bo namenjen naslednji članek **Od avtomatizma do izbire**, v katerem bomo raziskali, kako strategije spreminjamo in kako lahko zavestno širimo svoj repertoar razmišljanja, odločanja in delovanja.

Denis Hilčer, poslovni trener in coach
denis.hilcer@first-class.si

V gostinstvu ni naporno le takrat, ko je lokal poln

Rezultati ergonomskih ocen v gostinstvu kažejo, da največjih tveganj za zdravje zaposlenih ne predstavlja en sam dejavnik, temveč preplet dolgotrajnega stanja, ponavljajočih se gibov, fizičnih obremenitev, hitrega delovnega tempa in časovnih pritiskov. K temu se pridružujejo še zdrsi, ureznine, opekline ter izpostavljenost vročini in čistilnim sredstvom.

Bolečine v križu in nogah, utrujenost, napetost v ramenih ali zapestjih so pri fizično zahtevnem delu pogosto prvi znaki, da so obremenitve prevelike ali trajajo predolgo. Če jih spregledamo, lahko postopoma vplivajo na zdravje zaposlenih, njihovo delovno sposobnost in tudi kakovost opravljenega dela.

Na te izzive odgovarja projekt ERGOWELL, ki ga izvaja Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije. Namen projekta je razviti celovit program za zdravje, ergonomijo in dobro počutje zaposlenih v obrtnih dejavnostih in malih podjetjih. Posebna pozornost je namenjena štirim dejavnostim: avtoprevozništvu, avtoserviserstvu, gostinstvu in frizerstvu.

Projekt spodbuja prehod od odzivanja na že nastale zdravstvene težave k njihovemu pravočasnemu preprečevanju. Med njegovimi dejavnostmi so usposabljanja in delavnice, ergonomsko prilagajanje delovnih mest, aktivni odmori, raztezne vaje, gradiva za promocijo zdravja, digitalna orodja, video in interaktivne vsebine ter pilotna uporaba nosljivih tehnologij za spremljanje gibanja, spanja in stresa. Pomemben del projekta je tudi podpora delodajalcem pri zgodnjem prepoznavanju tveganj in ustvarjanju preventivne kulture dela. Projekt je sofinanciran s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije v okviru javnega razpisa za obdobje 2026–2027. Več informacij je objavljenih na spletni strani projekta ERGOWELL (https://ergowell.obrt.si/o-projektu).

Kaj kažejo ergonomske ocene v gostinstvu?

Gostinstvo je ena najbolj dinamičnih in fizično zahtevnih dejavnosti. Zaposleni so pri svojem delu izpostavljeni zelo različnim obremenitvam: veliko časa preživijo na nogah, pogosto hodijo, prenašajo bremena, izvajajo ponavljajoče se gibe in delajo v prisilnih telesnih držah. Hkrati so izpostavljeni vročini, pari, ostrim predmetom, mokrim tlom in čistilnim sredstvom.

Toda fizične obremenitve so le del zgodbe. Delo v gostinstvu pogosto zaznamujejo tudi hiter tempo, časovni pritiski, izmensko delo, sezonska nihanja ter ne-

posreden stik z gosti. Ergonomske ocene zato potrjujejo, da je treba na varnost in zdravje zaposlenih gledati celovito.

Ko večino delovnika preživimo na nogah

Med najpomembnejšimi obremenitvami zaposlenih v gostinstvu so dolgotrajno stanje, pogosta hoja, ponavljajoči se gibi rok ter ročno prenašanje bremen. Temu se pridružujejo prisilne telesne drže, ki so lahko posledica višine delovnih površin, razporeditve opreme ali narave posameznega opravila.

Posamezna obremenitev sama po sebi morda še ne povzroča večjih težav. Te nastanejo predvsem takrat, ko se isti gibi in položaji ponavljajo več ur, dan za dnem, možnosti za počitek in spremembo položaja pa je malo.

Visoka intenzivnost dela in časovni pritiski tveganje še povečujejo. Posledice se lahko kažejo v mišično-kostnih težavah, utrujenosti in zmanjšani zbranosti.

Časovni pritisk je del ergonomije

Ko govorimo o ergonomiji v gostinstvu, ne smemo razmišljati samo o višini delovnega pulta ali pravilnem dvigovanju bremen. Pomembno vlogo ima tudi način organizacije dela.

Hiter delovni tempo, časovni pritiski, izmensko delo in stik z zahtevnimi strankami predstavljajo pomembne organizacijske in psihosocialne obremenitve. V času največje obremenitve lokala se lahko hkrati povečajo fizični napori, hitrost gibanja in potreba po opravljanju več nalog naenkrat.

Prav kombinacija različnih dejavnikov je tista, na katero je treba biti najbolj pozoren. Utrujen zaposleni pod časovnim pritiskom je lahko manj zbran, s tem pa se lahko poveča tudi možnost napak in poškodb.

Zdrsi, ureznine in opekline

Vsakodnevna opravila v kuhinji, strežbi in drugih delih gostinskega obrata prinašajo tudi vrsto neposrednih nevarnosti. Med pomembnejšimi so zdrsi na mokrih tleh, ureznine pri delu z nožmi in drugo ostro opremo ter opekline zaradi vroče opreme, površin in hrane.

Prisotna so tudi fizikalna tveganja zaradi vročine, pare in hrupa, kemična tveganja zaradi uporabe čistilnih in dezinfekcijskih sredstev ter biološka tveganja, povezana z rokovanjem z živili.

V praksi zato pogosto največ pomenijo prav preprosti in dosledno izvedeni ukrepi: urejeno delovno mesto, hitro odstranjevanje razlitih tekočin, primerna protizdrsna obutev, varno ravnanje z noži in opremo, uporaba ustrezne osebne varovalne opreme ter upoštevanje higienskih postopkov.

Odmor naj bo priložnost za razbremenitev

Pri delu, ki zahteva večurno stanje, hojo in ponavljanje podobnih gibov, je pomembno telesu omogočiti tudi spremembo položaja. Kratki aktivni odmori lahko zaposlenim pomagajo razbremeniti mišice in sklepe.

Pomembno je tudi pravilno dvigovanje in prenašanje bremen ter prilagajanje delovnega položaja posameznemu opravilu. Če zaposleni večino delovnega dne opravlja enake naloge, je smiselno, kjer je to mogoče, razmisliti tudi o rotaciji nalog.

Ergonomija tako ni nujno povezana z velikimi investicijami. Pogosto lahko veliko dosežemo že z drugačno organizacijo dela, boljšo razporeditvijo opreme, primernimi delovnimi pripomočki in ozaveščenostjo zaposlenih. Priporočila iz ergonomskih ocen posebej poudarjajo pravilne tehnike dvigovanja in prenašanja bremen, prilagajanje delovnih položajev ter kratke aktivne odmore.

Veliko lahko naredijo tudi delodajalci

Delodajalec lahko tveganja pomembno zmanjša z izboljšanjem ergonomije delovnih mest, izbiro ustrezne delovne opreme ter organizacijo dela, ki zaposlenim omogoča zadostne odmore in, kjer je mogoče, rotacijo nalog.

Pomembna so tudi redna usposabljanja s področja ergonomije, varnega ravnanja z opremo, preprečevanja zdrsov ter pravilnega rokovanja s kemikalijami.

Posebno pozornost je smiselno nameniti kadrovskemu načrtovanju in zmanjševanju nepotrebnih časovnih pritiskov. Varnostni ukrepi imajo namreč pravi učinek le, če organizacija dela zaposlenim omogoča, da jih v praksi tudi izvajajo.

Največji učinek dosežemo s kombinacijo ukrepov

Glavno sporočilo ergonomskih ocen je jasno: tudi v gostinstvu največjega tveganja praviloma ne predstavlja en sam dejavnik, temveč njihova kombinacija.

Dolgotrajno stanje je bolj obremenjujoče, če ga spremljajo ponavljajoči se gibi in malo možnosti za počitek. Dvigovanje in prenašanje bremen je zahtevnejše, ko je zaposleni že utrujen. Možnost zdrsa, ureznine ali druge poškodbe pa se lahko poveča, kadar se zaradi polnega lokala in časovnega pritiska delo opravlja prehitro.

Zato izboljšanje varnosti in zdravja pri delu ne pomeni zgolj nakupa boljše opreme ali uvedbe dodatnega pravila. Potreben je usklajen pristop, ki povezuje ergonomsko urejena delovna mesta, dobro organizacijo dela, ustrezno opremo, usposobljene zaposlene in kulturo, v kateri imata zdravje in dobro počutje zaposlenih pomembno mesto.

Takšen pristop ne prispeva le k zmanjševanju poškodb in bolniških odsotnosti. Rezultati projekta ERGOWELL poudarjajo tudi povezavo z večjim zadovoljstvom zaposlenih, višjo kakovostjo storitev in dolgoročno uspešnostjo gostinskih organizacij.

Celotno **Poročilo o rezultatih ergonomskih ocen za gostince** je objavljeno med rezultati projekta ERGOWELL. Bralce vabimo, da si na spletni strani ergowell.obrt.si ogledajo tudi druga poročila in rezultate projekta ter številne članke, videovsebine, praktične napotke in informacije o zdravju, ergonomiji, varnosti in dobrem počutju pri delu.

Dejan Peterlin

ERGOWELL
ZDRAVJE. ERGONOMIJA. DOBRO POČUTJE.
MOČ ZDRAVEGA DELA

Imaš rad to, kar počneš, in hkrati sovražiš svojo službo?

Recimo, da je vsak od nas prišel na ta svet z določeno nalogo in z že vnaprej dogovorjenimi dogodki. Te dogodke lahko doživljamo kot pozitivne ali negativne. Znotraj nas pa obstaja glas, ki nam govori, kako smo nekaj doživeli, in nas hkrati poskuša usmerjati. Bolj ko ga poslušamo, bolj mu zaupamo. V obrtniku oziroma podjetniku tli posebna žerjavica, ki sčasoma postane plamen in nato ogenj. Ta notranji ogenj ga poganja in usmerja.

Veliko nas je svojo podjetniško pot začelo prav zaradi te žerjavice. Nekaj je bilo v nas. Nekaj smo želeli ustvariti, narediti po svoje, izraziti skozi svoje delo. In ko smo temu sledili, smo začeli graditi svoj posel.

Kdaj je tvoj posel začel bolj usmerjati tebe kot ti njega?

Potem v odnos med nami in našim delom vse močneje vstopa zunanja okolica.

Ta narekuje, kdo naj bi bil uspešen podjetnik, koliko naj bi ustvaril, kako naj bi deloval, koliko naj bi delal in kaj vse mora narediti, da lahko svoje delo šteje za uspešno. Pridejo odgovornosti, obveznosti, roki, stranke, denar in skrb za podjetje.

Obrtnik prevzema odgovornost za svoje odločitve, svoje delo in pogosto tudi za druge ljudi.

Podjetnik je to podjetje. Obrtnik je to podjetje.

Zunanji okolici se ne moremo izogniti in niti ni namen, da bi se ji. Zunanja okolica je del podjetništva. Težava nastane takrat, ko začne prevladovati.

Sčasoma se lahko zgodi, da svoj notranji glas začnemo prilagajati temu, kar od nas zahteva okolica. Namesto da bi zunanje zahteve vključili v svoj način delovanja le toliko, kolikor je potrebno, začnemo sebe prilagajati njim.

Koliko tvojih »moram« je v resnici tvojih?

In telo lahko začne kazati tisto, česar sami dolgo ne želimo ali ne zmoremo videti.

Ko človek izgublja stik s seboj, si vse manj zaupa in vse manj posluša svoj notranji glas. Namesto tega začne delovati predvsem po normativih zunanje okolice – kaj mora narediti, kaj doseči, koliko mora delati in kakšen mora biti, da bo veljal za uspešnega.

Ob tem se kopičijo strahovi, dvomi, napetost in nenehni »moram«. Človek svojih skrbi ne odloži več zares, telo pa ves ta pritisk nosi z njim.

Najprej se lahko oglasi z nemirom, napetostjo, utrujenostjo, nespečnostjo ali nezmožnostjo odklopa. Ko tak način delovanja traja dolgo, se lahko pojavijo tudi zdravstvene težave.

Kako prepoznaš, da si se oddaljil od sebe?

Takšni znaki nas lahko ustavijo z zelo preprostim vprašanjem: Kako daleč sem se oddaljil od sebe in od tistega, zaradi česar sem sploh začel?

Morda imaš še vedno rad to, kar poč-

neš. Ne ustreza pa ti več način, na katerega si se skozi leta naučil to početi.

Kaj pa, če si uspeh dosegel že veliko prej?

A resnica, če jo lahko tako imenujemo, je lahko povsem drugačna od normativov, po katerih smo se naučili meriti uspeh.

Na neki način je podjetnik uspeh dosegel že takrat, ko se je poslušal, ko je poslušal svoj notranji glas in začel delovati v skladu z njim.

Uspeh je vsaka preživeta ura v radosti in veselju, ko ustvarja tisto, kar mu srce veleva.

To ne pomeni, da odložimo odgovornosti, ignoriramo račune, stranke, zakonodajo ali svet okoli sebe. Namen ni, da se izognemo zunanji okolici.

Gre za razmerje.

Zunanjo okolico vključimo toliko, kolikor je potrebno, ne dovolimo pa, da prevzame glavno besedo in ji nato prilagajamo svoj notranji glas.

Bolj ko smo v stiku s seboj, lažje delujemo tudi navzven. Lažje sprejemamo odločitve, bolj zaupamo sebi in tistemu notranjemu glasu, zaradi katerega smo nekoč sploh stopili na podjetniško pot.

Kako ponovno najti svojo žerjavico?

Prvič, verjemi, da je to mogoče. Povezava z notranjim ognjem je mogoča.

Drugič, razumi in sprejmi, da je to znamenje v tebi.

Tretjič, zavedaj se, da si s tem, ko počneš tisto, kar ti narekuje notranji glas, že uspešen – ne glede na zunanje postavljene normative uspeha.

Četrtič, sprosti se.

Petič, vedi, da si poln strahov in prepričanj, ki jih je postavila zunanja okolica in na osnovi katerih deluješ. Ta prepričanja ohranjajo strahove in dvome zelo žive. Resnični so toliko časa, dokler jim verjameš.

Šestič, uživaj.

Kaj, če bi to jesen nekaj naredil drugače?

Nikoli ni treba spreminjati vsega. To

jesen lahko začneš preprosto z več povezovanja s seboj in več pozornosti nameniš tistemu, kar v resnici rad počneš.

Podaljšaj trenutke radosti. Opazuj, pri katerem delu svojega posla se dobro počutiš, kdaj čas mine, ne da bi štel ure, in kaj bi počel tudi takrat, ko ti nihče ne bi govoril, da je to tisto, kar bi moral početi.

Najpomembnejše je, **kako se med ustvarjanjem svojega posla počutiš.**

Ko se dobro počutimo, se spremeni tudi naša pozornost. Lažje opazimo nove možnosti, ljudi, rešitve in dobre stvari, ki jih v stanju nenehne obremenjenosti pogosto in nehote spregledamo. In ko jih opazimo, se nanje tudi drugače odzivamo. Tako se lahko začne spreminjati tudi tisto, kar dejansko doživljamo.

Ravno letošnja jesen je priložnost, da zunanjega sveta ne utišaš, ampak nekoliko povečaš glasnost tistega, kar prihaja iz tebe.

Pomembno je vedeti, da obstaja tudi druga perspektiva

Včasih je dovolj že to, da človek vidi, da obstaja tudi druga perspektiva. Da način, na katerega deluje danes, ni edini možen način.

Možno je ponovno navezati stik s seboj. Možno se je ponovno bolj osredotočiti nase in začeti razlikovati med tem, kar zares prihaja iz nas, in tem, kar smo skozi leta sprejeli iz zunanje okolice.

Možno je tudi ustvarjati drugače. Bolj lahkotno, bolj prvinsko, bolj srčno in z več radosti. Ne tako, da odmislimo svet okoli sebe, ampak da mu ne dovolimo, da nas preglasi.

To je tudi namen tega zapisa. Ne, da ti povem, kako moraš delovati – ker bi ti s tem samo postavila nov normativ zunanje okolice – ampak da ti pokažem, **da obstajajo druga perspektiva, druge možnosti in drugačen način razmišljanja.**

Tudi sama sem podjetnica in vem, kako hitro lahko odgovornosti, odločitve in vsi naši »moram« postanejo način življenja. Pri svojem delu zato človeku predvsem pomagam, da pogleda nase še z druge strani, da prepozna, kaj je njegovo, kaj je prevzel od okolice in kje je tista žerjavica, zaradi katere je nekoč sploh začel.

Morda se zato ni treba vprašati samo: **Kako uspešno je danes moje podjetje?**

Vredno se je vprašati tudi: **Koliko je v njem še tistega mene, zaradi katerega je to podjetje sploh nastalo?**

Bi želel na svoj posel in nase pogledati še z druge perspektive?

Če si se v kateri od zapisanih misli prepoznal in čutiš, da bi želel ponovno poiskati več stika s seboj in s tistim, zaradi česar si svojo podjetniško pot sploh začel, me lahko kontaktiraš. Skeniraj QR kodo in stopi v stik z menoj.

Armina Džafić,
ambasadorka notranjega miru

Silvestrovanje v Vojvodini

Štiridnevno silvestrovanje v Vojvodini združuje praznično vzdušje, pristno vojvodinsko gostoljubje, bogato kulinariko ter spoznavanje mest in slikovitih vasi severne Srbije. Program, ki ga je zasnoval Relax turizem, je odlična izbira za vse, ki želijo staro leto zaključiti nekoliko drugače – ob dobri hrani, glasbi, druženju in novih doživetjih.

Pot se začne z avtobusnim prevozom iz različnih krajev po Sloveniji in se nadaljuje mimo Zagreba proti Zrenjaninu. V poznem popoldanskem času sledi prihod v mesto in namestitev v hotelu Vojvodina 4*, ki se nahaja v samem centru Zrenjanina. Prvi večer je namenjen večerji in sprostitvi pred praznično dogajanjem naslednjih dni.

Zadnji dan starega leta se začne s sprehodom po centru Zrenjanina in zunanjim ogledom mestnih znamenitosti, med katerimi izstopata Mestna hiša in Mestni muzej. Nato sledi izlet po okolici mesta in obisk slikovitih banatskih vasi, kjer se zdi, kot da se je čas ustavil. Pot vodi skozi Lukino Selo, Ečko in Belo Blato, kjer obiskovalci spoznajo drugačen, bolj umirjen obraz Vojvodine.

Posebno doživetje predstavlja obisk etno hiše v Belem Blatu. Predstavitev približa življenje v Banatu nekoč in danes, goste pa pričaka tudi značilna vojvodinska pogostitev s tradicionalno »pogačo od maka« in domačo rakijo. Kulinarika je pomemben del vojvodinske kulture, zato se doživetje nadaljuje s kosilom na banatskem salašu. Prav salaši, tradicionalna posestva, so eden najbolj prepoznavnih simbolov življenja na vojvodinskem podeželju.

Vrhunec dneva in celotnega potovanja je silvestrski večer. V hotelu Vojvodina goste pričaka svečana silvestrska večerja z izbranim novoletnim menijem in neomejeno uživanje domačih pijač. Ob raznovrstnem glasbenem programu, plesu in tradicionalno veselem vzdušju skupaj odštevajo zadnje sekunde starega leta ter nazdravijo prihodu novega.

Prvi dan novega leta je namenjen nekoliko počasnejšemu ritmu. Po poznem skupnem zajtrku se lahko gostje proti doplačilu odpravijo na izlet v Subotico. Sprehod skozi mestno središče razkrije eno najbolj zanimivih mest severne Srbije, ki v prazničnem času še posebej zaživi. Domačini vsako leto pripravijo bogat božično-novoletni sejem, čas pa ostane tudi za samostojne oglede, nakupe in pokušanje lokalnih dobrot.

Po vrnitvi v Zrenjanin sledi še en prav poseben večer. Gostje se odpravijo v etno restavracijo »Pivski salaš«, kjer jih ob glasbeni spremljavi čakata hrana in pijača v neomejenih količinah. Večer je zasnovan kot prava repriza silvestrovanja in še ena priložnost za sproščeno druženje v značilnem vojvodinskem vzdušju.

Pred povratkom v Slovenijo potovanje ponudi še obisk Novega Sada. Po poznem zajtrku sledi vožnja do mesta, kjer je predviden sprehod po tržnici, krajši ogled mestnega središča in obisk Petrovaradinske trdnjave. Mogočna trdnjava nad Donavo je eden najbolj prepoznavnih simbolov Novega Sada in ponuja prijeten zaključek prazničnega potovanja po Vojvodini.

Silvestrovanje v Vojvodini tako ni le praznovanje novega leta, temveč kombinacija pristnih lokalnih doživetij, kulinarike, glasbe, zgodovine in gostoljubnosti. Od banatskih vasi in salašev do Zrenjanina, Subotice in Novega Sada – vsak dan ponudi nekoliko drugačen pogled na Vojvodino.

Mnenje vodnice

»Vojvodina je še posebej zanimiva prav zaradi svoje domačnosti in gostoljubnosti. Na tem potovanju gostje ne spoznajo samo mest, ampak tudi življenje v banatskih vaseh, tradicionalne salaše in pravo domačo kulinariko. Silvestrski večer je vedno poln dobre volje in glasbe, repriza silvestrovanja pa poskrbi, da praznično vzdušje traja še en dan. To je potovanje za vse, ki si želijo novo leto začeti sproščeno, v dobri družbi in z veliko pristnih doživetij.«

Prevozniki z državo sicer dosegli subvencije, a te še niso izvedljive

Po začetku cenovnega stampeda energentov so prevozniki z opozorili in argumenti pri državi uspeli doseči, da jim bo ta pomagala s subvencijami pri nakupu goriva in pnevmatik. Že na začetku septembra so skupaj z ministrstvom za infrastrukturo in energetiko oblikovali predloge ukrepov pomoči pri nakupu goriva za tovorna vozila in avtobuse, v drugi fazi v predlog zakona dodali še kombije, država pa je zakon tudi urgentno sprejela. A kaj, ko so ti interventni ukrepi taki, da zahtevajo tudi soglasje Evropske komisije. Do takrat obljubljenih subvencij za gorivo torej še ne bo.

Zakon o začasnih ukrepih za zaščito prehranske in prometne oskrbe pred draginjo goriv, ki je bil v Državnem zboru RS sprejet 19. septembra, za cestne prevoznike uvaja pomoč za nakup dizelskega goriva ter subvencijo za nove pnevmatike.

Vlog še ni mogoče oddati. Pomoč za gorivo se bo namreč začela izvajati šele po pozitivni odločbi Evropske komisije in objavi javnega poziva, subvencije za pnevmatike pa po objavi posebnega javnega poziva centra za podpore.

Franc Seršen, predsednik Sekcije za promet pri OZS, Jernej Vrtovec, minister za infrastrukturo in energetiko, in Peter Pišek, izvršni podpredsednik OZS, med predstavitvijo ukrepov v podporo slovenskim prevoznikom

Pomoč pri gorivu

Upravičenci do pomoči za nakup dizelskega goriva so pravne osebe in samostojni podjetniki, ki so vpisani v Poslovni register Slovenije in opravljajo registrirano dejavnost cestnega prevoza blaga ali potnikov. Prevoznik mora imeti ves čas obdobja, za katerega zahteva pomoč, tudi veljavno nacionalno licenco ali licenco Skupnosti.

Zakon vključuje tudi gospodarske subjekte, ki opravljajo prevoz oseb ali blaga za lastne potrebe v skladu z ZPCP-2. Izvajalci gospodarske javne službe javnega linijskega potniškega prometa za izvajanje le tega do pomoči niso upravičeni.

Zakon poleg cestnega prometa določa ukrepe tudi za primarni prehranski sektor, torej kmetijska gospodarstva in gozdarsko dejavnost ter ribištvo in marikulturo.

Izračun pomoči

Pomoč znaša največ 70 odstotkov dodatnih stroškov dizelskega goriva. Dodatni strošek je pozitivna razlika med referenčno ceno litra dizelskega goriva brez DDV, trošarine in drugih javnih dajatev ter zgodovinsko referenčno ceno 0,75731 evra na liter. Če je referenčna cena enaka ali nižja od zgodovinske referenčne cene, se pomoč za nakup ne odobri. Priznana količina se določi kot nižja od dejansko kupljene količine in količine, izračunane iz opravljenih kilometrov ter normirane povprečne porabe za posamezno kategorijo vozila.

Posebna obveznost velja glede cene prevoza. Upravičenec, ki prejme pomoč in po uveljavitvi zakona zviša ceno prevoza v stroškovnem elementu dizelskega goriva, mora pomoč v celoti vrniti, saj zakon takšno zvišanje obravnava kot prenos povečanih stroškov goriva na končnega potrošnika.

Subvencije za pnevmatike

Subvencije za nakup in namestitev pnevmatik so namenjene nakupu energijsko učinkovitih in varnih pnevmatik energijskega razreda A ali B ter kategorije C2 ali C3. Pnevmatike morajo biti kupljene in

nameščene od 1. oktobra 2026 do 31. maja 2027, račun pa mora biti izdan v Republiki Sloveniji.

Subvencija znaša 150 evrov za posamezno pnevmatiko, za ukrep pa je skupno namenjenih 5 milijonov evrov. Subvencija se dodeljuje kot pomoč de minimis, skupni znesek tovrstnih pomoči enotnemu podjetju torej praviloma ne sme preseči 300.000 evrov v katerem koli triletnem obdobju. Upravičenec mora imeti vozilo, ki je predmet subvencije, registrirano v Sloveniji ves čas upravičenega obdobja. Člani bodo o podrobnostih razpisa, ki bo po pričakovanjih objavljen v prvi polovici oktobra, obveščeni s strani Sekcije za promet.

Gorivo še zdaleč ni edini strošek

Slovenski prevozniki pa ob sprejetju ukrepov, ki dejansko do potrditve Evropske komisije še ne veljajo, opozarjajo na neupravičene pritiske na zniževanje cen prevoznin. Tudi če bo ukrep potrjen, bo njegova vloga predvsem blaženje izjemnih likvidnostnih in drugih finančnih pritiskov, ki izhajajo iz visokih cen energentov, stroškov dela in drugih vhodnih stroškov, ne pa popolna kompenzacija vseh dodatnih stroškov poslovanja prevoznikov.

Ob nenadnih podražitvah morajo prevozniki povečane stroške pogosto najprej financirati sami, preden jih lahko delno prenesejo v cene storitev. Zaradi močne konkurence na domačem in evropskem trgu pa tudi kasnejši prenos stroškov pogosto ni popoln.

Neupravičeni pritiski na zniževanje prevoznin

V zadnjem obdobju se namreč že pojavljajo pričakovanja, da bi morala predvidena pomoč zaradi visokih cen energentov neposredno vplivati na nižje cene prevoznih storitev. Takšna pričakovanja pa niso utemeljena.

Zato je treba poudariti, da morebitna državna pomoč ne pomeni, da so bili pretekli stroški prevoznikov v celoti nadomeščeni ali da so nastali pogoji za znižanje prevoznin. Pomoč bo za številna podjetja predstavljala predvsem delno nadomestilo za že nastale obremenitve in podporo pri zagotavljanju likvidnosti.

Anton Šijanec

Promocija poklica voznik na Ulici obrti

Sekcija za promet pri OZS ob vse večjem pomanjkanju voznikov za promocijo poklica voznik/voznica izkoristi vsako priložnost, kjer ga lahko predstavi mladim ali potencialnim drugim novim voznikom.

Zato se je tudi letos odločila, da v sklopu Ulice obrti, kjer je naša stanovska organizacija na MOS predstavila obrtne poklice, izpostavi tudi svoj poklic voznika tovornega vozila in voznika avtobusa. Obisk je bil zelo dober, saj je Ulico obrti obiskalo več kot 1500 mladih iz slovenskih osnovnih šol.

Ogledali so si delovni prostor voznika za volanom tovornega vozila in se v vožnji tovornjaka in avtobusa preizkusili tudi v pravem simulatorju vožnje, ob tem pa podrobno spoznali poklic in potrebno izobraževanje.

Pri pripravi predstavitve je sekciji z vozili in simulatorjem vožnje pomagal Izobraževalni center Prah.

Kurilne naprave pripravite na sezono že pred prvimi ohladitvami

Kurilna sezona se koledarsko začne oktobra, v primorskih občinah novembra, večinoma pa kurilne naprave zaradi ohladitev zaženemo že prej. Kurilne in dimovodne naprave, ki so poleti mirovale, bodo znova obratovale več mesecev. Pravilno in redno vzdrževane naprave zagotavljajo požarno in zdravstveno varnost, porabijo manj goriva in manj obremenjujejo okolje. V Sekciji dimnikarjev pri OZS zato uporabnike vsako leto spomnimo, kaj je treba urediti ob začetku in na kaj paziti med kurilno sezono.

Les je domači energent in bo to tudi ostal. Kako varno in gospodarno ogreva, pa je odvisno od ustrezne in pravilno vgrajene kurilne naprave, njene pravilne uporabe, pravilnega kurjenja, rednih dimnikarskih storitev in sprotne odprave pomanjkljivosti. Kdor ugotovljene pomanjkljivosti odpravi pravočasno, se izogne temu, da bi moral kurilno napravo sredi zime ustaviti, ker bi pomanjkljivost pomenila veliko nevarnost in nadaljnja uporaba naprave ne bi bila več sprejemljiva, ali da bi se obratovanje samo ustavilo zaradi tehnične napake.

»Negativen dimnikarski zapisnik ni zgolj formalnost, ampak jasno opozorilo, da naprava morda ni varna za uporabo. Uporabnike zato pozivamo, naj pomanjkljivosti odpravijo še pred začetkom ogrevanja in nato naročijo kontrolni pregled. S pravočasnim ukrepanjem lahko preprečijo nevarne dogodke, okvare in tudi neprijetno zaustavitev ogrevanja sredi zime,« poudarja **Iztok Zemljič**, predsednik Sekcije dimnikarjev pri OZS.

Pomanjkljivosti odpravite in dogovorite kontrolni pregled dimnikarja

Če vam je dimnikar ob zadnjem pregledu izdal negativen zapisnik, je sedaj zadnji

čas, da pomanjkljivosti odpravite. Po odpravi pozovite dimnikarsko družbo h kontrolnemu pregledu, da preveri ustreznost stanja naprav. Šele ko dimnikar odpravo pomanjkljivosti potrdi, imate zagotovilo, da je naprava pripravljena na sezono. Negativnega zapisnika ne odlagajte v predal, saj je opozorilo, ne formalnost.

Vsako novo ali rekonstruirano kurilno napravo pred uporabo pregleda dimnikar

Če ste kurilno ali dimovodno napravo vgradili ali rekonstruirali poleti, je ne uporabljajte, dokler nimate pozitivnega zapisnika o prvem pregledu. Pozitiven zapisnik je pogoj za obratovanje, ob prvem pregledu pa se naprava vpiše v evidenco. Prvi pregled naročite sami in do takrat hranite vso dokumentacijo, ki ste jo prejeli ob nakupu in vgradnji. Če prvega pregleda še niste opravili, to uredite pred prvo uporabo naprave. Zapisnik o prvem pregledu z dokumentacijo trajno shranite.

Pripravite naprave na redno obratovanje

Preden kurilno napravo, ki je poleti mirovala, znova zaženete, opravite vizualni pregled in preverite osnovne funkcije. Preverite, ali je dovod zgorevalnega zraka prost in ali so drva ter drugi gorljivi predmeti odmaknjeni od kurilne naprave. Pri kurilnih napravah za centralno ogrevanje preverite tlak v ogrevalnem sistemu, napravo pa po potrebi dajte servisirati. Zagotovite neoviran in varen dostop do naprav, tudi do vseh čistilnih vratc dimovodne naprave, če ste jih morda poleti založili.

Dimnikarske storitve naj se opravijo v rokih, ki veljajo za vašo napravo. Kurite le gorivo, za katero je kurilna naprava izdelana, pri kurjenju z lesom uporabljajte naravni les z ustrezno vlažnostjo. Odpadkov ter barvanega, lakiranega ali lepljenega lesa ne kurite. Če ste termin za dimnikarske storitve običajno imeli septembra, ga rezervirajte pravočasno.

Kdaj je potreben dodaten pregled naprav?

Pri kurilnih napravah na trdno gorivo en obisk dimnikarja na leto praviloma ne zadošča. Redni pregled je predpisan enkrat na leto, čiščenje pa je treba pri napravah v rednem obratovanju izvesti od dvakrat do štirikrat v kurilni sezoni, v primorskih občinah od enkrat do trikrat, odvisno od vrste naprave in namena uporabe. Termine čiščenja uskladite z izbrano dimnikarsko družbo, najbolje že ob začetku kurilne sezone.

Po dimniškem požaru, ob uhajanju dimnih plinov v prostor ali ob vklopu javljalnika ogljikovega monoksida obvezno zagotovite izredni pregled izbrane dimnikarske družbe. Sproti odpravljajte tudi pomanjkljivosti, ki jih dimnikar ugotovi med sezono, da bo obratovanje kurilne naprave potekalo brez motenj in varno do konca kurilne sezone.

Špela Jurglič

Institut "Jožef Stefan" Ljubljana, Slovenija

OBRTNO-PODJETNIŠKA ZBORNICA SLOVENIJE

Uporaba orodij
umetne inteligence
v malem gospodarstvu

19. november 2026
Institut "Jožef Stefan"

Na podlagi dolgoletnega sodelovanja Odbora za znanost in tehnologijo pri OZS in Instituta "Jožef Stefan" vas 19. novembra 2026 vabimo na brezplačni dogodek, na katerem vam bodo raziskovalci Instituta "Jožef Stefan" predstavili, na kaj je treba biti pozoren pri uvajanju in uporabi orodij umetne inteligence v malih in srednjih podjetjih.

Prijava na predstavitve in individualne pogovore je obvezna. Opravite jo preko QR kode.

Dva projekta – skupna izkušnja

S skupno zaključno konferenco so projektni partnerji sklenili projekta LifeLongWood in Mobita, oba iz čezmejnega programa SI – AT. Projekta sta povezala slovenske in avstrijske strokovnjake, v prvem projektu na področju promocije lesa kot trajnostne surovine ter lesarstva kot sodobnega, ustvarjalnega in perspektivnega poklicnega področja, v drugem pa na področju karierne orientacije mladih. Na konferenci so sodelujoči rezultate obeh projektov predstavili poklicnim svetovalcem na osnovnih šolah, ki so ob tem lahko preizkusili tudi praktična orodja, razvita v okviru projektov.

Številne obrtne in podjetniške dejavnosti se danes soočajo z izzivom, kako mladim približati poklice, jim pokazati realno podobo dela ter jih navdušiti za poklicne poti, ki ponujajo znanje, ustvarjalnost, razvoj in zaposlitvene priložnosti.

Konferenca je predstavila sodobne pristope – od virtualnih poklicnih izkušenj do mobilnih predstavitev in praktičnih preizkusov – ki mladim približajo poklice na bolj živ, razumljiv in izkustven način. Hkrati pa je bil dogodek tudi priložnost za razmislek, kako lahko z medsebojnim sodelovanjem prispevati k boljši promociji poklicev in razvoju kadrov za prihodnost.

Prepoznavanje in spodbujanje talentov in veščin

Projekt Mobita SI-AT – Čezmejni mobilni sistem karierne orientacije za spodbujanje talentov, veščin in interesov učencev, starih od 9 do 15 let, za poklice prihodnosti odgovarja na izzive na področju izbire nadaljnje izobraževalne in poklicne poti. V okviru projekta so bile razvite tri različice mobilnega modela karierne orientacije, prilagojene potrebam posameznih okolij v Sloveniji in Avstriji. Na Gradiščanskem je bil nadgrajen model Mobita za učence, stare od 11 do 12 let, na avstrijskem Štajerskem je nastal model Misija: Talenti za učence, stare od 9 do 10 let, v Sloveniji pa je bil razvit model Talentarij, namenjen učencem 8. razreda oziroma mladim, starim od 13 do 15 let.

Že v času trajanja projekta je Talentarij, ki povezuje testiranje kognitivnih sposobnosti, preizkus motoričnih spretnosti na praktičnih postajah ter raziskovanje interesov s pomočjo vprašalnikov in video knjižnice obiskal 18 slovenskih šol, v prihodnje pa bo na voljo tudi drugim.

Testiranja bodo prispevala k zgodnejšemu prepoznavanju talentov, boljšemu informiranju mladih o poklicnih možnostih, posredno k večjemu zanimanju tudi za praktične in tehnične poklice ter dolgoročno k bolj usklajenemu prehodu mladih iz izobraževanja na trg dela. Mladi bodo lahko ob podpori takšnih modelov v prihodnje lažje odkrivali, da so tudi poklici v obrti, tehniki, storitvenih dejavnostih, digitalizaciji, energetiki in drugih razvojnih področjih lahko zanimivi, ustvarjalni, perspektivni in družbeno pomembni.

Pomemben rezultat projekta, v katerem so poleg vodilnega partnerja Berufsförderungsinstitut Burgenland, sodelovali še Fundacija za izboljšanje zaposlitvenih možnosti PRIZMA, Wirtschaftskammer Steiermark in Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, je bil tudi razvoj skupnih pristopov, usposabljanje strokovnjakov za

Mobita v številkah (skupni dosežki slovenskih in avstrijskih partnerjev):

- **83** pilotnih obiskov,
- **50** šol,
- **1594** otrok in mladih,
- **23** usposobljenih strokovnjakov,
- **3** regionalni modeli

LLW v številkah (skupni dosežki slovenskih in avstrijskih partnerjev):

- **40** + šolskih obiskov,
- **70** šol,
- **3300** učencev,
- **175** razredov,
- **99** podjetij in organizacij v mreži kompetenc,
- **120 +** udeležb na usposabljanjih za odrasle

izvajanje modela ter krepitev čezmejnega sodelovanja med institucijami na področju karierne orientacije.

Spoznavanje lesa in lesarskih poklicev

Tudi v projektu LifeLongWood je bila v ospredju promocija poklicev, s poudarkom na lesarskih poklicih in promociji lesa kot materiala, pri čemer se je krepilo čezmejno sodelovanje. Projekt se je osredotočal predvsem na razvoj znanj, spretnosti in prepoznavnosti poklicev v lesarski dejavnosti. Ključni cilj projekta je bil zato mladim pokazati, da lesarstvo ni le tradicionalna dejavnost, temveč področje, ki povezuje oblikovanje, arhitekturo, tehnologijo, podjetništvo, trajnost in inovacije.

Projektni partnerji, poleg Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije, ki je v projektu prevzela vlogo vodilnega partnerja, so v njem sodelovali še Javni zavod Cene Štupar – Center za izobraževanje Ljubljana (CILJ), FH Kärnten gemeinnützige Gesellschaft mbH (Univerza uporabnih znanosti na Koroškem) in Wirtschaftskammer Steiermark (Štajerska gospodarska zbornica), so razvili raziskovalne podlage, učna in karierna gradiva, praktične aktivnosti za mlade ter orodja, namenjena podpori lesarskim podjetjem pri pridobivanju in ohranjanju zaposlenih.

Mladi so s pomočjo različnih orodij na zanimiv in interaktiven način spoznavali poklice in pridobivali dragocene izkušnje za njihove prihodnje karierne odločitve. Lesarske poklice in znanja o lesu so spoznavali s pomočjo očal za virtualno resničnost (*VR*), mobilno lesarsko sobo pobega (*Escape room*), sestavljanja Leonardovega mostu in senčenja na delovnem mestu (*Job shadowing*), v širši sklop predstavitvenih aktivnosti so bili vključeni tudi potujoča razstava *Wonderwood* in potujoča knjižnica lesa *ShareWood*, ki z vzorci lesa in prikazi lesenih fasad na nazoren način približuje različne vrste lesa, arhitekturo in trajnostno gradnjo ter lesarski hekaton *Woodyton*, Kot so poudarili na današnjem dogodku, bodo vsa orodja, razvita v okviru projekta živela tudi v prihodnje.

Eva Mihelič, Valentina Melkić

Interreg
Sofinancira EVROPSKA UNIJA
Kofinanziert von der EUROPÄISCHEN UNION
Slovenija – Österreich

LifeLongWood

Interreg
Sofinancira EVROPSKA UNIJA
Kofinanziert von der EUROPÄISCHEN UNION
Slovenija – Österreich

Mobita SI-AT

Prostor idej, stroke in slovenskega znanja

Od 5. do 8. novembra bo Gospodarsko razstavišče Ljubljana znova stičišče notranjega oblikovanja, pohištva, lesarstva, arhitekture in rešitev za kakovostno bivanje. Sejem Ambient & les 2026 bo na enem mestu povezal podjetja, obrtnike, oblikovalce, arhitekte, strokovnjake in vse, ki jih zanimajo kakovostne rešitve ter prihodnost slovenskega lesarstva in oblikovanja.

Na sejmu Ambient & les 2026 se bo med drugimi predstavilo šest članov Sekcije za domačo in umetnostno obrt pri OZS. Rokodelci bodo predstavili svoje delo, obiskovalci pa bodo lahko spoznavali in kupili njihove izdelke, ki združujejo kakovost, trajnost in zgodbe posameznih ustvarjalcev.

Vsi na sejmu predstavljeni izdelki imajo certifikat **Rokodelstvo Art&Craft Slovenija**, ki potrjuje kakovost izdelkov ter njihovo izdelavo na podlagi rokodelskega znanja in spretnosti.

Na sejmu se bodo predstavili:

• **Bojan Lubej – Lepote lesa** z unikatnimi lesenimi izdelki iz dreves, ki so naravno odmrla zaradi starosti, bolezni ali vremenskih vplivov.

• **Suzana Buček Rožmanc, Levček d. o. o.**, ki izdeluje zunanja otroška igrala za javne površine, vrtce, šole, turistične objekte in domačo uporabo.

• **Dandeli**, Lidija Matul v okviru Mizarstva Strahovnik (Domen Strahovnik, s. p.) z lesenim nakitom in dodatki za dom, izdelanimi iz ostankov materialov v domači delavnici.

• **Vida Pšunder, s. p.**, ki izdeluje nakit iz poldragih kristalov in tekstilne izdelke za različne generacije.

• **Darka Levičar**, ki predstavlja izdelke iz stekla in srebra, izdelane v vitražni oziroma Tiffany tehniki.

• **KataLonca – Katarina Strojan**, Strojan, d. o. o., z ročno izdelano naravno kozmetiko, med katero sodijo mila, šamponske ploščice, balzami, polstena mila in drugi izdelki za nego telesa.

Pomemben del sejma bo tudi strokovni program. **14. razvojni dan slovenskega gozdno-lesnega sektorja** bo letos potekal pod naslovom Moč slovenskih lesarskih blagovnih znamk in prenos inovacij na trg. Odprl bo vprašanja, ki so pomembna za nadaljnji razvoj in konkurenčnost panoge.

Poleg tega Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS) pripravlja tradicionalni **Dan ZAPS**, namenjen aktualnim temam s področja arhitekture in prostorskega načrtovanja.

Sveže ideje bodo v ospredju na razstavi in borzi oblikovanja **Top ideje**, kjer se predstavljajo obetavni ustvarjalci s področja oblikovanja, arhitekture in sorodnih ustvarjalnih praks.

Obiskovalcem bodo na voljo tudi **brezplačna individualna svetovanja arhitektov**, v okviru katerih bodo lahko za konkretne projekte prenove, opreme ali gradnje pridobili strokovne usmeritve in praktične nasvete.

Jana Božič

Ustvarjali sodobne cvetlične aranžmaje za posebne priložnosti

V prostorih OOZ Ravne na Koroškem je septembra potekala strokovna delavnica Izdelava cvetličnih aranžmajev za posebne priložnosti. Udeleženke so pridobile nova strokovna znanja, spoznali aktualne trende in se tudi sami preizkusili v izdelavi cvetličnih kreacij. Delavnico je pripravila Sekcija cvetličarjev in vrtnarjev pri OZS v sodelovanju z OOZ Ravne na Koroškem.

Zbrane sta uvodoma pozdravila **Dejan Rojko**, predsednik Sekcije cvetličarjev in vrtnarjev pri OZS, in **Judita Škoflek**, sekretarka OOZ Ravne na Koroškem.

Simon Ogrizek, dolgoletni poznavalec cvetličarstva z bogatimi domačimi in mednarodnimi strokovnimi izkušnjam, ki je vodil delavnico, je izobraževanje zasnoval kot preplet teoretičnega in praktičnega dela, s katerim je udeleženkam približal sodobne smernice cvetličnega oblikovanja.

V teoretičnem delu je predstavil aktualne trende pri izdelavi aranžmajev za posebne priložnosti ter pomen premišljene izbire barv, oblik, tekstur in materialov. Udeleženci so spoznali, kako izbrati primerno cvetje in zelenje glede na vrsto dogodka ter kako aranžma prilagoditi željam naročnika in prostoru, v katerem bo postavljen. Posebna pozornost je bila namenjena tudi trajnostnim pristopom pri cvetličnem oblikovanju.

V praktičnem delu so udeleženci spremljali celoten postopek izdelave šopka – od izbire in priprave materialov do končnega oblikovanja. Nato so pridobljeno znanje uporabili tudi sami in izdelali svoj šopek, ki so ga po zaključku delavnice lahko odnesli s seboj.

Udeleženci strokovne delavnice na OOZ Ravne na Koroškem s predsednikom sekcije Dejanom Rojkom in Simonom Ogrizkom, ki je vodil delavnico.

Sponzor delavnice je bilo podjetje **CONTRAST, d. o. o.,** veleprodajalec rezanega cvetja, lončnic in dekorativnih dodatkov, ki že več kot 30 let zagotavlja široko ponudbo cvetja in zelenja z različnih koncev sveta. Podjetje je prispevalo materiale za izvedbo praktičnega dela ter udeležencem predstavilo tudi sodobne možnosti naročanja in dostopa do ponudbe prek spletne prodaje.

Alma Močilnikar

Delavnica za cvetličarje

IZDELAVA CVETLIČNIH ARANŽMAJEV ZA POSEBNE PRILOŽNOSTI

Sekcija cvetličarjev in vrtnarjev pri OZS v sodelovanju z OOZ Nova Gorica vabi cvetličarje na strokovno delavnico, ki bo potekala v živo in bo vključevala teoretični ter praktični del.

Delavnica bo potekala v OOZ Nova Gorica, v četrtek, 15. 10. 2026. Namenjena je cvetličarjem, zaposlenim v cvetličarnah, in vsem, ki želijo nadgraditi svoje znanje pri oblikovanju sodobnih, tržno zanimivih aranžmajev.

Prijave zbiramo do 13. 10. 2026

Skenirajte kodo za več informacij in prijavo.

OBRTNO-PODJETNIŠKA ZBORNICA SLOVENIJE
Sekcija cvetličarjev in vrtnarjev

Kako dobro poznamo drage kamne?

Ali lahko s prostim očesom presodimo, če gre za naravni ali sintetični diamant? S tem vprašanjem se zlatarji skoraj dnevno srečujemo. Odgovor je samo eden … Ne.

Da bi razumeli sintetične kamne, moramo prej razumeti nekaj osnovnih dejstev.

Ko govorimo o sintetičnih kamnih, govorimo o kamnu, ki je po kemijski sestavi, molekularni zgradbi, specifični teži, odbojnem indeksu svetlobe, barvi in trdoti enak naravnemu predstavniku. Če ene od teh specifikacij ne dosega, govorimo o imitaciji. Sintetičen kamen in imitacija sta dve precej različni stvari.

Sintetični kamni

Imitacije so se v nakitu pojavile precej pred sintetičnimi kamni, moramo pa vedeti, da so drage kamne prvič sintetizirali že okoli leta 1830. Prvotni kristali sintetike so bili premajhni, da bi jih uporabili v nakitu. Šest desetletij kasneje, je Francoz **Auguste Verneuil** izumil postopek za izdelavo sintetičnega rubina in safirja. Verneuilov postopek oziroma t. i. »*Flame fusion*« je postal prava revolucija v svetu dragih kamnov. Po prvi svetovni vojni so trg zlatega nakita preplavili sintetični rubini, safirji in spineli. Vrednosti naravnih barvnih kamnov so utrpele hud udarec, trg pa se je čez čas prilagodil. Danes so barvni kamni v marsikaterem portfelju investitorjev.

Tehnologije za sintetiziranje tako napredujejo, da smo primorani redno slediti novostim. Če je bilo pred časom mogoče razločiti sintetiko od naravnega, se poznavalci dragih kamnov (gemologi) raje prepričamo s testiranjem, ter šele nato podamo svoje mnenje. Že dobro zbrušen kamen, vdelan v kos nakita, ki nam otežuje testiranje kamnov, nas lahko zavede. Tako se ne moremo prepričati, če so kamni tretirani ali izboljšani.

Izboljšani so recimo t. i. »sestavljeni kamni«, kjer je na primer del smaragda zlepljen s cenejšim kristalom, kar je po vdelavi v nakit težko določiti. Drugi imajo za boljši lesk na spodnjem delu nalepljeno tanko odsevno folijo, ki ustvari mavričaste svetlobne odboje.

Brušenje kamnov še vedno večinoma poteka ročno (foto: Taja Harris).

Tretirani kamni so na trgu pogostejši, vrst tretiranj pa tudi ni malo. Od pregrevanja za boljšo barvo in čistost, do obsevanja za intenzivnejšo ali povsem novo barvo. V razpoke, ki so pogost naravni pojav, nekaterim kamnom vakuumsko vtisnejo steklo z visokim lomnim količnikom ali plastično zmes (rezin), kar ustvari videz brezhibnosti. Za nestrokovno oko to lahko izgleda kot redek in dragocen kamen, v resnici pa gre za precej cenejšo različico.

Barvni kamni, to so vsi dragi kamni z izjemo diamantov, so šli skozi desetletja, celo stoletja, čez veliko preizkušenj. Zadnjih nekaj let pa lahko v živo spremljamo dogajanje na trgu diamantov, ki je zavito v prefinjeno prodajno rivalstvo. Prihod sintetičnih diamantov je močno zamajal vrednost naravnih diamantov. Naložbe v diamante so sicer veljale za naložbe s počasno rastjo, vendar zelo varne, praktično brez izgub. To se je spremenilo v vsega nekaj letih, saj so vrednosti diamantov padle kar za 30 odstotkov. Pri nekaterih velikostih za celo 35 in celo 40 odstotkov. Po svetu so banke takoj reagirale in zahtevale, da se finančne garancije v diamantih ponovno ovrednotijo.

Sintetično ni bolj »zeleno«

Prvi sintetični diamanti so bili izdelani v petdesetih letih prejšnjega stoletja na Švedskem, leto kasneje v ZDA in od takrat

so mnogi poskušali izpopolniti tehnologijo, da bi izdelali dovolj velik, čist in brezbarven kristal diamanta, ki bi bil finančno smiseln za serijsko proizvodnjo. Prihod sintetičnih diamantov je bil torej neizbežen. Se je pa ob razvoju tehnologije razvijala še ena zelo pomembna zgodba. Zgodba, ki bo prodajala sintetičen kamen. Zelo poznan je slogan Harryja Winstona in Tiffanyja »*A Diamond is Forever*«, ali pa »*Diamond is a girls best friend*«. Tako pretkano so se lotili tudi sintetičnega diamanta »Diamant tako popoln, da ga je moral izdelati človek.«, »Vzgojeno v laboratoriju«, »*Man made*« »*Above earth Diamonds*«, »*Sky Diamonds*«. Vsi ti slogani namigujejo, da so sintetični diamanti bolj »zeleni«, saj ni posega v naravo. Temu še zdaleč ni tako, saj predno začne kristal diamanta rasti v industrijskem kompleksu (ne laboratoriju), je potrebno priskrbeti vse surovine potrebne za izdelavo le teh. Rudniki ogljika, železa, niklja, kobalta so vse prej kot majhni. Za izdelavo sintetičnih diamantov so potrebne ogromne količine električne energije in kot je znano je velika večina sintetičnih diamantov izdelanih v vzhodnem svetu, zelene energije v tem delu sveta pa je bolj malo (kar dobri dve tretjini električne energije je pridobljene s premogom).

Če se boste torej odločali o nakupu diamanta, naravnega ali sintetičnega, ekološki odtis pri nobenem od lesketajočih predstavnikov ni ravno v ponos. Odločajte se torej na podlagi cene in še enega pomembnega dejstva. Naravnemu diamantu bo cena enkrat ponovno začela rasti. Sintetičnemu ne. To pravilo velja tudi za vse barvne kamne.

Vidne poškodbe na dragih kamnih se da odstraniti s ponovnim brušenjem, kot je v primeru tega tanzanita (foto: Peter Dragolič).

Da bi bili kot potrošniki zaščiteni pred prefinjenimi sintetičnimi dragimi kamni, so se po svetu ustanovili gemološki laboratoriji. Ti so prvotno postavili standarde za evalvacijo dragih kamnov, v njih pa gemologi z različnimi aparaturami pregledujejo kamne in o njih izdajo poročila. V poročilih so navadno zapisani osnovni podatki (teža, barva, čistost, brus, ter če je kamen naraven ali sintetičen), v bolj detajlnih poročilih pa celo s katerega nahajališča je kamen prišel. Posledično tako ščitijo preprodajalce dragih kamnov, izdelovalce nakita ter stranke in kar je morda celo pomembnejše od poročil je to, da izvajajo izobraževanje za vse, ki si o tem želijo vedeti kaj več.

Prvi korak k pregledu dragih kamnov sta vedno prosto oko in lupa. Šele kasneje se poslužujemo bolj specializiranih aparatur (foto: Taja Harris).

Dragi kamni kot investicija

Če se vrnem na vprašanje, ali se da s prostim očesom prepoznati razliko med sintetičnim in naravnim kamnom, bi bil morda pravilnejši odgovor »Vaš kamen je lahko vreden dvesto evrov, ali pa šestdeset tisoč evrov. Da to ugotovim, ga moram temeljito pregledati in testirati.«.

Resda so cene naravnih diamantov močno padle (in še padajo), vendar ne vsem naravnim. Investicijskim diamantom so cene močno poskočile. Nekaterim barvnim kamnom so se vrednosti dvignile za več sto odstotkov. Torej nakit ni le stvar, s katero se okitimo, temveč tudi investicija.

Pri izbranem zlatarju povprašajte čim več o svojih draguljih, hkrati pa naj pregleda ali jih je potrebno pritrditi, ter njihovo stanje, ali jih je treba obrusiti za povrnitev prvotnega leska. Če vam ne bo znal odgovoriti na vsa vprašanja, naj vas napoti do nekoga, ki ima tovrstno znanje in aparature za testiranje. V Sloveniji je teh strokovnjakov manj, kot bi si mislili – verjetno manj, kot je prstov na eni roki, predvsem pa se ne zadovoljite s kratkim odgovorom.

Peter Dragolič, zlatarski mojster, poznavalec in brusilec dragih kamnov

V ospredje so postavili neposreden stik

100 različnih kariernih možnosti, več kot 200 individualnih razgovorov med kandidati in delodajalci ter štiri aktualna karierna predavanja so ključni poudarki letošnjega Kariernega sejma Domžale, ki je s prenovljenim konceptom v ospredje postavil predvsem eno: neposreden in čim bolj konkreten stik med ljudmi ter podjetji.

Letošnja izvedba je naredila pomemben korak stran od klasičnega formata zaposlitvenega sejma. Namesto zgolj množičnega obiskovanja stojnic so imeli obiskovalci možnost, da izberejo podjetja, ki jih zanimajo, preverijo njihove karierne priložnosti in se prijavijo na konkretne aktivnosti. Med njimi so bili individualni zaposlitveni razgovori, dnevi odprtih vrat, vodeni ogledi podjetij in predstavitve delovnih okolij.

Namen letošnjega sejma je bil kandidatu omogočiti, da naredi korak dlje od zbiranja informacij in se z delodajalcem sreča neposredno.

Takšen pristop je pomemben tudi za podjetja. Delodajalec lahko kandidatu predstavi svoje delo, delovno okolje in pričakovanja, kandidat pa dobi priložnost, da še pred morebitno prijavo oziroma zaposlitvijo spozna podjetje in ljudi, s katerimi bi lahko sodeloval.

Območje Domžal, Lukovice, Mengša, Moravč in Trzina povezujejo ljudje, podjetja, delovna mesta in vsakodnevne življenjske poti, zato je, kot so ugotovili na forumu, vprašanje prihodnosti kadrov tudi vprašanje prihodnosti celotnega regionalnega gospodarstva.

Pomemben del Kariernega sejma so bila tudi štiri brezplačna karierna predavanja, ki so obiskovalcem ponudila praktične informacije o aktualnih vprašanjih kariere in trga dela.

Predavanja so odprla zelo različne, vendar medsebojno povezane teme: kako bodo umetna inteligenca in nove tehnologije vplivale na poklice prihodnosti, kako se uspešno pripraviti na zaposlitveni razgovor, zakaj je digitalni marketing eno od hitro razvijajočih se področij ter kaj mora posameznik vedeti pred začetkom študentskega dela.

100 predstavljenih kariernih možnosti in več kot 200 individualnih razgovorov sta

Namen letošnjega sejma je bil kandidatu omogočiti, da naredi korak dlje od zbiranja informacij in se z delodajalcem sreča neposredno.

konkretna pokazatelja obsega povezovanja, ki ga je omogočil letošnji dogodek. Štiri predavanja pa so vsebino sejma razširila še na vprašanja prihodnosti poklicev, novih tehnologij, zaposlovanja in razvoja kompetenc.

Karierni sejem Domžale se tako razvija v prostor, kjer se srečujejo podjetja, kandidati, mladi, izobraževalne ustanove, lokalno okolje in institucije na trgu dela. Cilj organizatorjev je, da bi takšno povezovanje tudi v prihodnje postajalo še bolj konkretno in usmerjeno v potrebe ljudi ter gospodarstva.

Karierni sejem Domžale 2026 je organizirala Območna obrtno-podjetniška zbornica Domžale, dogodek je sofinancirala Občina Domžale, soorganizatorji pa so bili občine Domžale, Trzin, Mengeš, Lukovica in Moravče, Srednja šola Domžale ter Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.

Pet občin, en trg dela

Pet občin, en skupen trg dela in več kot 8.000 poslovnih subjektov – območje Domžal, Lukovice, Mengša, Moravč in Trzina povezujejo ljudje, podjetja, delovna mesta in vsakodnevne življenjske poti. Prav zato je vprašanje prihodnosti kadrov tudi vprašanje prihodnosti celotnega regionalnega gospodarstva.

To je bilo osrednje sporočilo Regionalnega podjetniško-kariernega foruma, ki je ob robu kariernega sejma povezal župane petih občin z lokalnimi podjetniki in odprl razpravo o tem, kdo bo delal v našem gospodarstvu čez pet ali deset let – in kaj lahko naredimo že danes.

Razprava je pokazala, da kadrovski izziv ni zgolj vprašanje zaposlovanja. Povezan je z vprašanjem, kakšno gospodarstvo bo imela regija v prihodnje in kakšne pogoje mora ustvariti, da bo lahko raslo.

Pri tem imajo pomembno vlogo podjetja, občine, izobraževalne ustanove in druge institucije. Podjetja poznajo konkretne potrebe po znanju in kadrih, lokalne skupnosti lahko vplivajo na okolje, v katerem ljudje živijo in delajo, izobraževalne ustanove pa imajo ključno vlogo pri pripravi mladih na svet dela.

Forum je odprl pomemben pogovor, njegov namen pa ni bil zaključiti razprave, temveč jo nadaljevati in jo postopoma pretvoriti v konkretne pobude in sodelovanje.

Karolina Kalan Adamič

Nova Gorica

OOZ Nova Gorica je na slavnostni skupščini in tradicionalnem srečanju obrtnikov in podjetnikov združila svoje člane, partnerje in predstavnike gospodarstva.

Nova Gorica

Pomemben del slavnostnega večera je bila podelitev jubilejnih priznanj članom, med katerimi so še posebej počastili podjetje **Kamnoseštvo Brezavšček**, ki je prejelo priznanje za 60 let dela v obrti in podjetništvu. Priznanje Lučka je prejel **Blaž Vižintin – el_vixa**, podjetnik, ustvarjalec digitalnih vsebin ter strokovnjak za digitalni marketing in komunikacijo.
Posebno priznanje za dolgoletno in predano delo na zbornici je prejela **Matejka Madon**, **Franko Humar** in **Marko Tribušon** pa sta prejela priznanje bronasti ključ OZS.

Maribor

Na tradicionalni podelitvi jubilejnih priznanj, ki jo je OOZ Maribor letos pripravila v Ikona centru, so 84 obrtnikom in podjetnikom podelili priznanja za večletne poslovne uspehe.

Za neprekinjeno 55-letno tradicijo ustvarjalnosti je priznanje prejelo podjetje **Novi okras**, za 45 let delovanja pa sta priznanji prejela podjetje **GMG Peter Žula** in **Gostilna Kramberger**.
Zbrane sta poleg gostitelja, predsednika OOZ Maribor **Aleša Pulka**, nagovorila še predsednik OZS **Blaž Cvar** in ministrica **dr. Monika Kirbiš Rojs**, ki je v svojem nagovoru osvetlila širši razvojni vidik, pomen povezovanja in izkoriščanja evropskih ter regionalnih razvojnih priložnosti.

*Za več novic iz območnih obrtno-podjetniških zbornic obiščite **www.ozs.si/novice/lokalno**.*

Maribor

Čast, tradicija in poslovna odličnost

V sodobnem poslovnem svetu, kjer ritem narekujejo nenehne tehnološke spremembe in digitalizacija, se pogosto zdi, da temelji, na katerih sloni gospodarstvo, ostajajo preveč v ozadju. Eden teh ključnih stebrov je zagotovo tudi mojstrstvo. Biti mojster namreč že od nekdaj ne pomeni zgolj obvladovanja določene obrti, temveč predstavlja najvišjo raven strokovnosti, predanosti delu in življenjskih vrednot. V času, ko kupci vse bolj prisegajo na zanesljivost, postajata mojstrski naziv in uradno opravljen mojstrski izpit neprecenljiva konkurenčna prednost in sinonim za vrhunsko kakovost.

Pravi mojster se od povprečja ne loči le po hitrosti ali uporabi najsodobnejših orodij, temveč po globoko usidranih vrednotah. Tradicionalne vrline, kot so delavnost, vztrajnost, poštenost in etičnost, so v mojstrstvu temelj vsakega izdelka ali storitve.

Te posebej izpostavlja tudi **Marko Kajzer**, predsednik Kluba mojstrov Slovenije, a hkrati poudari, da se je v Sloveniji status mojstra v preteklosti preveč razvrednotil: »Z deregulacijo vstopa v vrsto dejavnosti je bilo mojstrstvo postavljeno na stranski tir, saj je mojstrski izpit izgubil velik del praktične vrednosti. Seveda trg opravi svoje in sčasoma izloči tiste, ki delo opravljajo nestrokovno, ampak to terja kar nekaj zgrešenih projektov, razočaranih strank in tudi sodnih sporov.«

Tudi zato je še toliko pomembneje poudarjati vrednote, ki jih obrtnik oziroma podjetnik potrdi s pridobitvijo mojstrskega izpita in strankam s tem daje zagotovilo, da je njegov izdelek ali opravljena storitev na najvišji ravni in da je vreden njihovega zaupanja.

Ob tem pa velja poudariti, da posameznik, ki pridobi mojstrski naziv, prevzame tudi stanovsko odgovornost – postane vzor strokovnosti svojim kolegom in mentor mlajšim generacijam, obrtniku oziroma podjetniku, ki ima med zaposlenimi tudi mojstre, pa s tem zraste ugled.

Zakaj investirati v mojstrski izpit?

Mojstrstvo je del naše kulture, krepi podjetniško samozavest, kljub vsemu pa

Biti mojster že od nekdaj ne pomeni zgolj obvladovanja določene obrti, temveč predstavlja najvišjo raven strokovnosti, predanosti delu in življenjskih vrednot.

prinaša oprijemljive ekonomske in formalne prednosti, ki neposredno vplivajo na osebno uspešnost ali uspešnost podjetja:

• Z opravljenim izpitom kandidati **pridobijo srednjo strokovno izobrazbo** (V. raven), kar jim z opravljenimi razlikami do poklicne mature odpira vrata do nadaljnjega študija na višjih strokovnih šolah.

• V gradbeništvu mojstrski naziv (npr. zidarski mojster, tesarski mojster, mojster elektroinštalacij ali mojster strojnih inštalacij) **omogoča vpis v imenik vodij del** skladno z Gradbenim zakonom.

• Mojster pridobi pedagoško-andragoška znanja, s čimer **postane uradni mentor dijakom in študentom na praktičnem usposabljanju z delom**, kar podjetju zagotavlja neposreden dostop do bodočih kadrov.

• Mojster lahko na podlagi opravljenega izpita na ministrstvu za pravosodje opravlja tudi naloge **sodnega izvedenca in sodnega cenilca**, svoj naziv pa ohranja s stalnim strokovnim izobraževanjem.

Člani Kluba mojstrov Slovenije s ponosom širijo prepoznavnost tudi preko kolektivne blagovne znamke z latinskim rekom »Factum est fabre« (Narejeno mojstrsko).

• Uspešno opravljen izpit prinaša **pravico do uporabe zaščitene blagovne znamke »Mojster«**. Ta strankam že na prvi pogled sporoča, da gre za preverjeno kakovost, kar podjetju omogoča lažje doseganje višje dodane vrednosti na trgu.

Klub mojstrov Slovenije – moč skupnosti

Mojstrstvo pa ne uspeva v izolaciji. Ključni elementi rasti so povezovanje, izmenjava izkušenj in stanovsko sodelovanje. Temu namenu že vse od leta 2007 ponosno služi **Klub mojstrov Slovenije** pod okriljem OZS, ki deluje tudi kot združenje sodnih izvedencev in cenilcev za področje obrti.

»To, da smo mojstri lahko postali tudi sodni cenilci pa izvedenci je po moji izkušnji odlično. Poleg promocije obrti na najvišji ravni ta vloga daje tudi priložnost za nabiranje zanimivih izkušenj in pridobivanje širine. Hkrati smo s svojim strokovnim znanjem, ki smo ga sposobni na razumljiv način podati posameznikom, ki strokovnega jezika ne razumejo dovolj dobro, družbi v veliko pomoč. Zavedanje, da si koristen tudi na takšen način, ja včasih tudi lahko lepa motivacija,« poudarja Kajzer.

Čas je za korak naprej

Pridobitev mojstrskega izpita je osebni uspeh, a hkrati premišljena poslovna poteza. Je prehod iz vsakodnevnega obrtnika v mojstra, ki ceni svoje znanje in želi strankam ponuditi le najboljše. Stopite na pot profesionalnega vrhunca in se pridružite eliti v Klubu mojstrov Slovenije. Kajti biti mojster je čast!

Marko Kajzer, predsednik Kluba mojstrov Slovenije: »Tradicionalne vrline, kot so delavnost, vztrajnost, poštenost in etičnost, so v mojstrstvu temelj vsakega izdelka ali storitve. Te obrtnik ali podjetnik potrdi s pridobitvijo mojstrskega izpita in strankam s tem daje zagotovilo, da je njegov izdelek ali opravljena storitev na najvišji ravni in da je vreden njihovega zaupanja.«

Napovednik

Podrobnosti posameznega dogodka najdete na **https://www.ozs.si/koledar,** **kjer dobite podrobne informacije in se tudi prijavite.**

OKTOBER

10. oktober

Gospodarska delegacija v Uzbekistan (namenjena pridobivanju novih kadrov)
Kje: Uzbekistan, od 10. do 17. oktobra

10. oktober

Kongres pedikure in kozmetike, Dermanova
Kje: Bioterme Mala Nedelja

10., 11. oktober

Strokovno srečanje članov sekcije tekstilcev in sekcije predelovalcev kož pri OZS
Kje: Zeleni gaj, Terme Banovci

11. oktober

Kongres frizerjev
Kje: Hotel Habakuk, Maribor
Več informacij: www.ozs.si/sekcija-frizerjev

12. in 13. oktober

Državno cvetličarsko prvenstvo, državno prvenstvo mladih cvetličarjev in predtekmovanje SloveniaSkills 2027
Kje: Šola za Hortikulturo in vizualne umetnosti Celje

13. oktober

Čezmejno poslovanje slovenskih podjetij – izzivi in priložnosti
Kje: spletni seminar – ZOOM, od 9.00 do 11.15

15. oktober

Prodajal podjetja – strokovni spletni posvet
Kje: spletni seminar – ZOOM, od 12.00 do 16.00 (45-minutni individualni pogovori)
Svetovalec: Tomo Senekovič

16. oktober

Srečanje mladih podjetnikov SMP - Vol. 4
Kje: Ljubljana Tech, BTC City, ob 17.00

17. oktober

Strokovno srečanje zlatarjev in draguljarjev 2026
Kje: Piran, od 9.30 do 18.00

20. oktober

Od lokalne prepoznavnosti do mednarodnih priložnosti (brezplačno)
Kje: spletni seminar – ZOOM, od 10.00 do 12.00

NOVEMBER

5. november

Izzivi pri dodatkih za neugoden delovni čas
Kje: spletni seminar – ZOOM, od 9.00 do 9.45
Predavateljica: Nina Ličar

18. november

International Machinery Forum 2026
Kje: Dunaj, Avstrija

26. november

Od digitalnega kontakta do poslovnega sestanka (brezplačno)
Kje: spletni seminar – ZOOM, od 10.00 do 11.30

27. november

24. Mednarodna humanitarna slikopleskarska akcija
Kje: OŠ Stražišče, Kranj

30. november

Strokovno srečanje gostincev
Kje: Portorož

Obrtnikov Svetovalec

Vsebina oktobrskega Svetovalca:

- Kaj nam prinaša Direktiva o preglednosti plačil
- Sporazum SAZAS: nova ureditev uporabe glasbe
- Davčni vidik obračuna nagrade vajencu
- Plače za zasebni sektor po kolektivnih pogodbah
- Prispevki za socialno varnost
- Povračilo stroškov

SVETOVALNI CENTER OZS:
Telefon: 01 58 30 553 ■ Faks: 01 58 30 583 ■ svetovanje@ozs.si ■ www.ozs.si/svetovanje
Osebni obiski na naslovu Celovška 71, 1000 Ljubljana (po predhodni najavi)

Nina Ličar,
svetovalka s področja delovnega prava in socialne varnosti

Kaj nam prinaša Direktiva o preglednosti plačil

- *Do sprejetja nacionalnega zakona direktiva ni neposredno uporabljiva.*
- *Potrebno bo ugotoviti, katero delo je enake vrednosti.*
- *Vrednotenje delovnih mest bo podlaga za plačilno strukturo pri delodajalcu.*

Direktiva (EU) 2023/970 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o krepitvi uporabe načela enakega plačila za enako delo ali delo enake vrednosti za moške in ženske s preglednostjo plačil in mehanizmi za izvrševanje (Direktiva o preglednosti plačil) velja od 7. 6. 2023 dalje. V nacionalne zakonodaje držav članic bi jo bilo potrebno prenesti do **7. 6. 2026**, kar Sloveniji, kot tudi mnogim drugim evropskim državam, še ni uspelo. Predviden prenos naj bi bil **konec leta 2026**, ko naj bi bil sprejet *Zakon o izvrševanju enakega plačila za ženske in moške s preglednostjo plačil.* Direktiva o preglednosti plačil ni neposredno zavezujoča in uporabljiva v zasebnem sektorju, torej je potrebno počakati na nacionalni predpis.

Katere obveznosti prinaša delodajalcem

Delodajalcem prinaša naslednje obveznosti:

1. ureditev plačilnih struktur, ki zagotavljajo enako plačilo za enako delo ali za delo enake vrednosti
2. preglednost plačil pred zaposlitvijo
3. politika preglednosti določanja plačil in plačnega napredovanja (dostop do meril)
4. pravica delavcev do obveščenosti
5. poročanje o plačilni vrzeli med ženskami in moškimi
6. skupna ocena plačil

Ureditev plačilnih struktur

Direktiva o preglednosti plačil in predlog zakona določata obveznost vseh delodajalcev (ne glede na število zaposlenih), da zagotavljajo takšne plačilne strukture, ki zagotavljajo enako plačilo za enako delo ali za delo enake vrednosti – na podlagi objektivnih, spolno nevtralnih meril, omogočajo oceno, ali so delavci v primerljivem položaju glede vrednosti dela. **Plačilna struktura** je ureditev ravni osnovnih plač na podlagi **vrednotenja zahtevnosti dela** na posameznem delovnem mestu oziroma v okviru vrste dela (t.i. ureditev sistema plač pri delodajalcu). Določanje plače bo torej dosti bolj omejeno, saj bodo delodajalci morali imeti vnaprej izdelana merila in postopke za vrednotenje delovnih mest ter posledično uvrstitev posameznega delovnega mesta v določeno plačno kategorijo.

Kaj zajema pojem plačila in raven plačila

Raven plačila se izračuna kot bruto plačilo na letni ravni in kot bruto urno plačilo. Kaj se upošteva v pojem **plačila**, ki bo podlaga za primerjavo, bo določeno v nacionalnem predpisu. Plačilo po trenutnem predlogu zakona sicer zajema:

- plačilo za delo,
- oba regresa (letni in zimski),
- udeležba pri dobičku,
- bonitete, ki jih delodajalec zagotavlja delavcu in se vštevajo v davčno osnovo ter
- druga plačila delavcu iz delovnega razmerja oziroma ugodnosti, ki niso pod enakimi pogoji na razpolago vsem delavcem ter bi lahko povzročala diskriminacijo zaradi spola.

Enako delo in delo enake vrednosti

Enako delo je delo, ki se praviloma opravlja na istem delovnem mestu oziroma na delovnem mestu z enakim opisom del in nalog / enako vsebino (ni pa to nujno, če je delovnih mest zelo malo in delavci z enakim nazivom dejansko opravljajo različne delovne naloge). **Delo enake vrednosti** pa je delo, ki se opravlja na delovnih mestih, ki so v okviru vrednotenja delovnih mest pri delodajalcu dosegli enako ali podobno ocenjeno vrednost. Ključna zahteva omenjene Direktive o preglednosti plačil je torej vrednotenje vseh delovnih mest pri delodajalcu. Sistemizacija delovnih mest ne predstavlja vrednotenja, je pa lahko podlaga za učinkovitejše oziroma lažje vrednotenje.

Merila za vrednotenje / ocenjevanje delovnih mest

Direktiva o preglednosti plačil določa 4 ključne nevtralne dejavnike, po katerih bo potrebno oceniti delovna mesta:

1. **Znanje in spretnosti,** kamor štejemo predvsem formalno izobraževanje, delovne izkušnje, ročne spretnosti, strokovno znanje, komunikacijske sposobnosti idr. Pri tem je posebno skrb potrebno posvetiti **mehkim veščinam**, ki so zahtevane vedenjske, socialne in osebnostne kompetence, nujno potrebne za opravljanje nalog določenega delovnega mesta ali vrste dela in vplivajo na zahtevnost dela (empatija, skrb, medosebne veščine, organizacijske sposobnosti ...).
2. **Odgovornost,** kamor štejemo vpliv na rezultate, vpliv na cilje, odgovornost za ljudi / varnost in zdravje pri delu / za kakovost storitev ipd.
3. **Trud (delovni napor):** fizični napor, mentalni napor, čustveni napor

4. **Delovni pogoji:** fizično okolje, izpostavljenost tveganjem, delovni čas, psihosocialne obremenitve ipd.

5. Drugi spolno nevtralni kriteriji, ki jih delodajalec lahko prosto vključi.

Postopek vrednotenja in plačilna vrzel

Postopek vrednotenja oziroma ocenjevanja delovnih mest bo potekalo z uporabo analitične metode točkovanja dejanskih zahtev dela po zgoraj navedenih merilih za vsako delovno mesto. Delodajalec bo moral določiti primerjalno vrednost posameznega merila (ali je vsak enako vreden ali pa bo posamezni predstavljal večji delež). Po vrednotenju delovnih mest sledi razvrščanje delovnih mest v kategorije, glede na dobljeno število točk posameznega delovnega mesta. Širina kategorije (razpon točk) je v domeni delodajalca, mora pa biti ustrezna. Delovna mesta, ki bodo razvrščena v isto kategorijo, predstavljajo delo enake vrednosti. Posledica dela enake vrednosti na podlagi vrednotenja delovnih mest je uvrščenost v isti plačni razred / v isto kategorijo delovnih mest.

Po določitvi kategorij delovnih mest se izračuna plačilna vrzel med spoloma v posamezni kategoriji, ki prestavlja razliko v povprečni ravni plačila med ženskami in moškimi, zaposlenimi pri delodajalcu v posamezni kategoriji, ki je izražena kot odstotni delež povprečne ravni plačil moških v tej kategoriji. Če dejansko stanje plač pri delodajalcu ne bo ustrezalo vrednotenju ter plačilne vrzeli ne bo mogoče utemeljitvi z objektivnimi, spolno nevtralnimi razlogi, bodo potrebne spremembe ureditve sistema plač.

Informacijska rešitev PAY DAY

Projekt PAY DAY - Podpora pri izvajanju Direktive o preglednosti plačil je izvajalo ministrstvo za delo s partnerji: Ekonomska fakulteta v Ljubljani, Listino raznolikosti Slovenije ter podjetjem Revelo, informacijske tehnologije d.o.o. Namen projekta je bila med drugim tudi vzpostavitev brezplačnega spletnega informacijskega orodja za ugotavljanje razlik v plačilu med spoloma (GPG-IT), ki je dosegljivo na spletnem naslovu **https://payday-app-fo00.onrender.com/**. Orodje omogoča elektronsko vrednotenje delovnih mest na podlagi osnovnih, razširjenih ali prilagojenih meril ter izračun plačilne vrzeli, in je trenutno v testni fazi. V produkcijo bo orodje dano po sprejetju nacionalnega predpisa, predvidoma do 31. 12. 2026. Delodajalci boste torej za vrednotenje delovnih mest in izračun plačne vrzeli lahko uporabili predmetno orodje (mogoč uvoz datotek s podatki o delavcih, delovnih mestih in REK obrazcev), ne boste pa k temu zavezani.

Preglednost plačil pred zaposlitvijo

Preglednost plačil pred zaposlitvijo vključuje 3 pomembne vidike:

1. kandidati morajo od potencialnega delodajalca prejeti informacije o:

– začetnem plačilu ali njegovem razponu, ki temelji na objektivnih in spolno nevtralnih merilih

– kolektivni pogodbi, ki zavezuje delodajalca (če obstaja),

2. kandidatov se ne sme vprašati o plačilu, ki so ga prejemali v obstoječem ali predhodnih delovnih razmerjih,

3. objave prostih delovnih mest in nazivi so spolno nevtralni, postopki zaposlovanja pa se vodijo nediskriminatorno.

Direktiva o preglednosti plačil določa, da se informacije zagotovijo tako, da je zagotovljeno informirano in pregledno pogajanje o plačilu (na primer v objavi prostega delovnega mesta, pred razgovorom za zaposlitev ali kako drugače). Predlog zakona pa trenutno predvideva, da bo informacije o začetnem plačilu ali njegovem razponu potrebno zagotoviti že v objavi prostega delovnega mesta, če so podane izjeme od objave pa v vabilu na razgovor ali na drug ustrezen način, vendar najkasneje 3 dni pred razgovorom.

Dostop do meril

Zahteva v naši zakonodaji ni nova in določa, da je vsak delodajalec dolžan delavcem omogočiti preprost dostop do meril, ki se uporabljajo za določanje plačil in določanje ravni plačil. Delodajalec, ki zaposluje 50 ali več delavcev mora delavcem omogočiti tudi dostop do meril za napredovanje, če jih seveda sploh ima določena. Nacionalni predpis lahko delodajalce z manj kot 50 delavci izvzame iz obveznosti v zvezi s plačnim napredovanjem (zadnji predlog zakona to možnost predvideva). Merila za določanje plačil in napredovanje morajo biti objektivna in spolno nevtralna.

Pravica delavcev do obveščenosti

Delavci imajo pravico, da zahtevajo in v pisni obliki prejmejo informacije o:

1. svoji osebni ravni plačila in

2. povprečnih ravneh plačil, razčlenjenih po spolu za kategorije delavcev, ki opravljajo enako delo ali delo enake vrednosti kot oni sami.

Raven plačila se izračuna kot bruto plačilo na letni ravni in kot bruto urno plačilo kot je že pojasnjeno. Informacije lahko zahtevajo sami, preko delavskih predstavnikov ali zagovornika načela enakosti.

Delodajalec bo dolžan delavce **vsako leto obvestiti** o pravici, da prejmejo zgoraj navedene informacije in o tem, kako naj postopajo, da to pravico do informacij uveljavijo. Delavcem **se tudi ne sme preprečiti, da bi svoje plačilo razkrili** z namenom izvrševanja načela enakega plačila - določba v pogodbi o zaposlitvi, ki bi prepovedovala razkritje plačila je neveljavna, ne bo pa potrebno sklepati aneksov k pogodbah o zaposlitvi, če le te takšno določbo že vsebujejo.

Poročanje o plačilni vrzeli

Poročanje o plačilni vrzeli bo po Direktivi o preglednosti plačil načeloma obvezno samo za delodajalce, ki zaposlujejo **100 ali več** delavcev:

• 100 do 149 delavcev: prvo poročanje do 7. 6. 2031 in nato vsaka 3 leta

• 150 do 249 delavcev: prvo poročanje do 7. 6. 2027 in nato vsaka 3 leta

• 250 ali več delavcev: prvo poročanje do 7. 6. 2027 in nato vsako leto

Nacionalna zakonodaja pa lahko določi, da morajo te informa-

cije zagotavljati tudi delodajalci z manj kot 100 delavci, kar v predlogu zakona trenutno ni predvideno.

Če bo delodajalec zavezanec za poročanje o plačilni vrzeli, bo moral predložiti naslednje informacije:

1. plačilna vrzel na podlagi spola
2. plačilna vrzel na podlagi spola v dopolnilnih in spremenljivih delih
3. vrzel med medianama plačil na podlagi spola
4. vrzel med medianama plačil na podlagi spola v dopolnilnih ali spremenljivih delih
5. delež žensk in moških, ki prejemajo dopolnilne ali spremenljive dele
6. razmerje med ženskami in moškimi v vsakem kvartilnem plačilnem razredu
7. plačilna vrzel na podlagi spola med delavci po kategorijah delavcev, razčlenjena po običajni osnovni plači in dopolnilnih ali spremenljivih delih

Informacije se bodo pošiljajo organu, pristojnemu za zbiranje in objavo podatkov (po predlogu zakona bo to ministrstvo za delo), delodajalec jih bo lahko objavil tudi na svoji spletni strani ali javnosti kako drugače omogoči vpogled vanje npr. v letnih poročilih (brez zadnje 7. točke, ki ne bo javno objavljena).

Če razlike v plačilih ne bo mogoče upravičiti na podlagi objektivnih, spolno nevtralnih meril, bodo delodajalci dolžni to stanje v razumnem roku odpraviti, v tesnem sodelovanju s predstavniki delavcev, inšpektoratom in zagovornikom načela enakosti.

Skupna ocena plačil

Sprejeti jo bodo morali delodajalci, ki so zavezanci za poročanje (100 in več zaposlenih), če:

1. je iz predloženih podatkov razvidna vsaj 5 % razlika med povprečnimi ravnmi plačil za ženske in moške v katerikoli kategoriji delavcev
2. delodajalec razlike ne bo upravičil na podlagi objektivnih, spolno nevtralnih meril
3. delodajalec v 6 mesecih od dneva predložitve poročila o plačilih ne bo popravil takšne neupravičene razlike v povprečni ravni plačil

S skupno oceno se seznani delavce in predstavnike delavcev, posreduje se jo ministrstvu za delo, na zahtevo tudi inšpektoratu in zagovorniku načela enakosti. S skupno oceno plačil mora delodajalec v razumnem roku odpraviti neutemeljene razlike v ravneh plačil med spoloma.

Skupna ocena plačil bo vsebovala zlasti:

- analizo razmerja delavcev med ženskami in moškimi v vsaki kategoriji delavcev
- podatke o povprečni ravni plačila žensk in moških ter dopolnilnih ali spremenljivih delov za vsako kategorijo delavcev
- morebitne razlike v povprečnih ravneh plačil med ženskami in moškimi v vsaki kategoriji delavcev
- razloge za takšne razlike v povprečnih ravneh plačil na podlagi morebitnih objektivnih, spolno nevtralnih meril kot so jih skupaj ugotovili predstavniki delavcev in delodajalec
- delež ženski in moških, ki se jim je po vrnitvi s porodniškega ali očetovskega dopusta oziroma starševskega ali oskrbovalskega dopusta plačilo kakorkoli izboljšalo, če je do takega izboljšanja prišlo v tej kategoriji delavcev v obdobju, v katerem je bil dopust koriščen
- ukrepe za obravnavanje razlik v plačilu, če te niso upravičene na podlagi objektivnih, spolno nevtralnih meril
- oceno učinkovitosti ukrepov iz predhodnih skupnih ocen plačil

Varstvo osebnih podatkov

Če bi razkritje informacij neposredno ali posredno povzročilo razkritje plačila delavca, ki ga je mogoče identificirati, se lahko dostop do navedenih informacij omeji na predstavnike delavcev, inšpektorat za delo ali zagovornika načela enakosti.

Pravno varstvo

Pomembno je vedeti, da razlike v plačilih niso prepovedane oziroma so dovoljene, če so utemeljene na objektivnih, spolno nevtralnih in nepristranskih merilih (npr. uspešnost, usposobljenost, količina ali kakovost opravljenega dela, delovna doba). V primeru kršitve enakega plačila za enako delo ali delo enake vrednosti, pa je delodajalec dolžan delavcu povrniti razliko v plačilu za delo, do katerega bi bil delavec upravičen, če prepoved diskriminacije ne bi bila kršena.

Manca Šmid,
svetovalka za civilno in gospodarsko pravo

Sporazum SAZAS: nova ureditev uporabe glasbe

- *Postopna uvedba novih tarif in uskladitev z inflacijo.*
- *Ohranjen pregleden način obračunavanja.*
- *Postopno uvajanje sprememb in večja predvidljivost stroškov za uporabnike.*

Po večletnem obdobju nespremenjenih tarif je bila dosežena nova ureditev uporabe avtorskih glasbenih del za gostinske obrate, frizerske in kozmetične salone, obratovalnice, delavnice in nastanitvene obrate. Sporazum prinaša postopno uvedbo sprememb, jasnejša pravila in večjo predvidljivost obveznosti za uporabnike glasbe.

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije in Turistično gostinska zbornica Slovenije sta kot reprezentativni združenji uporabnikov sodelovali v postopku usklajevanja novega skupnega sporazuma z Združenjem SAZAS k. o. (SAZAS). Rezultat večletnih pogajanj je Skupni sporazum o uporabi avtorskih glasbenih del iz repertoarja Združenja SAZAS k. o. na področju dejavnosti gostinskih obratov (dejavnost strežbe jedi in pijač, vključno z gostinskimi obrati, ki nudijo glasbo za ples oziroma družabni program, tj. diskoteke in nočni klubi), frizerskih in kozmetičnih salonov, obratovalnic, delavnic in nastanitvenih obratov.

Sporazum sta 18. septembra 2026 podpisala SAZAS in OZS. Po sklenitvi sporazuma med vsemi pogodbenimi strankami bo ta objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije. Veljal bo za vse uporabnike avtorskih del na področju dejavnosti, ki jih zajema, in sicer od 15. dne po objavi v skladu z določbami Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP). Uporabnikom bo dostopen tudi na spletni strani SAZAS.

Zakaj je bila potrebna nova ureditev?

Obstoječa ureditev je temeljila na Pravilniku o javni priobčitvi glasbenih del. Tarifni zneski za javno predvajanje glasbe se od leta 2006 niso usklajevali z inflacijo, zato je SAZAS odprl vprašanje njihove spremembe in uvedbe rednega prihodnjega usklajevanja tarif. Pogajanja o novem skupnem sporazumu so se začela novembra 2023, pri njih pa sta kot predstavnika uporabnikov sodelovala OZS in TGZS, ki sta v postopku pogajanj ščitila interese uporabnikov.

Ohranjen tarifni sistem in preprečitev manj ugodnega modela obračunavanja

Eno pomembnejših vprašanj v postopku usklajevanja je bila možnost uporabe odločbe Sveta za avtorsko pravo iz leta 2008, ki je določala drugačen način obračunavanja za del uporabnikov. Po tej rešitvi bi se lahko za gostinske lokale nadomestilo določalo kot odstotek od prihodkov.

Takšen način obračunavanja bi za uporabnike pomenil dodatne administrativne obveznosti, povezane s spremljanjem in poročanjem o prihodkih, hkrati pa bi zmanjšal predvidljivost stroškov. V postopku usklajevanja je bilo ključno, da se model ne uporabi, temveč ostane v veljavi tarifni sistem, kjer je višina nadomestila določena glede na kategorijo uporabnika in način uporabe glasbe, ne glede na prihodke podjetja.

Postopen prehod na nove tarife

Sporazum predvideva postopno uvajanje novih tarif. V letu 2027 se bo uporabljalo 75 odstotkov nove tarife, v letu 2028 83 odstotkov, v letu 2029 92 odstotkov, od leta 2030 dalje pa celotna tarifa.

Pomembna rešitev je tudi določitev fiksne letne stopnje uskladitve v višini 3 odstotkov za prehodno obdobje 2027–2029. S tem se uporabnikom zagotavlja večja finančna predvidljivost in možnost vnaprejšnjega načrtovanja stroškov.

Popusti in jasnejši pogoji za uporabnike

Sporazum določa možnost popusta za uporabnike, ki imajo urejeno dovoljenje za uporabo glasbe, redno izpolnjujejo plačilne in poročevalske obveznosti ter sodelujejo pri ozaveščanju. Znižanje tarife uporabnik uveljavlja z zahtevo, ki jo vloži pri SAZAS. Osnovni popust znaša 5 odstotkov, v prehodnem obdobju pa je bilo dogovorjeno dodatno znižanje, tako da skupni popust znaša 8 odstotkov.

Za večjo preglednost so tarifni zneski za leta 2027, 2028 in 2029 določeni vnaprej v nominalnih vrednostih. Uporabniki bodo tako lahko neposredno preverili višino svojih obveznosti in jih lažje vključili v poslovne načrte.

Začetek uporabe sporazuma in pomen za člane

Skupni sporazum se bo začel uporabljati **1. januarja 2027**, kar pomeni pomemben zamik glede na začetek pogajanj novembra 2023. Uporabnikom je s tem omogočeno dodatno obdobje prilagoditve na novo ureditev.

Po pojasnilih Združenja SAZAS bo končna sprememba glede na trenutno veljavni cenik iz leta 2006 v letu 2030 okvirno znašala 65 odstotkov. Za uporabnike, ki bodo izpolnjevali pogoje za dodatni popust, bo učinek nižji in bo znašal približno 56 odstotkov glede na cenik iz leta 2006. Znesku iz 1. 1. 2030 pa bo treba prišteti še revalorizacijo glede na inflacijo v letu 2029, katere višina trenutno še ni znana.

Zakaj je sporazumna rešitev pomembna?

Pri pripravi nove ureditve je bilo treba upoštevati tudi možnost nadaljevanja postopka pred Svetom za avtorsko pravo. V takšnem postopku končna odločitev ni vezana na predloge sodelujočih strani, postopek pa bi lahko pomenil daljše trajanje, dodatne stroške in večjo negotovost glede končne rešitve. Poleg tega je treba upoštevati, da bi lahko uporaba odločbe Sveta za avtorsko pravo iz leta 2008 za del uporabnikov pomenila bistveno manj ugodno ureditev od rešitve, dosežene v novem sporazumu.

Sklep

Nova ureditev je bila potrebna, ker je bilo treba po večletnem obdobju nespremenjenih tarif določiti način prihodnjega usklajevanja avtorskih nadomestil, ki bo upošteval potrebo po prilagajanju njihove vrednosti gospodarskim razmeram, hkrati pa bo uporabnikom zagotavljal predvidljivost, postopnost sprememb in možnost lažjega načrtovanja stroškov.

Novi skupni sporazum tako predstavlja pomemben korak k bolj urejenemu in uravnoteženemu sistemu uporabe avtorske glasbe v obrtnih in podjetniških dejavnostih. Člani OZS naj bodo pozorni predvsem na pogoje za uveljavljanje popustov in vložijo zahtevo pri SAZAS, spremljajo pa naj tudi nadaljnja obvestila glede začetka uporabe sporazuma in višine konkretnih tarif.

OBRTNIKOV SVETOVALEC

Jasmina Malnar Molek ,
davčna svetovalka – specialistka

Davčni vidik obračuna nagrade vajencu

Davčno obravnavo nagrad vajencem ureja Zakon o dohodnini[1], ki v 44/8 členu med dohodke iz delovnega razmerja, ki se ne števajo v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja, uvršča plačila vajencem, dijakom in študentom za obvezno praktično delo, do višine, ki jo določi vlada. Višino neobdavčenega plačila določa Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja[2] (v nadaljevanju Uredba) in sicer se ti dohodki ne števajo v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja glede na letnik šolanja do višin, ki jih kot minimalno višino vajeniške nagrade določa zakon, ki ureja vajeništvo.

V 20. členu Zakona o vajeništvu[3] je zapisano, da je delodajalec dolžan vajencu izplačevati vajeniško nagrado za čas praktičnega usposabljanja z delom v podjetju. Navedeno je, da mesečni znesek vajeniške nagrade ne sme biti nižji od 250 EUR za prvi letnik, 300 EUR za drugi letnik in 400 EUR za tretji letnik.

V 7. odstavku 20. člena je zapisano, da se zgoraj navedeni mesečni zneski vajeniških nagrad usklajujejo na način in v roku, ki ga določa Zakon o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji[4]. Transferji posameznikom in gospodinjstvom se uskladijo enkrat letno, in sicer 1. marca z rastjo cen življenjskih potrebščin v preteklem letu po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije.

Za izplačila od marca 2026 do vključno februarja 2027 znaša vajeniška nagrada za:

1. letnik - mesečna nagrada v višini 317,85 EUR,
2. letnik - mesečna nagrada v višini 381,42 EUR,
3. letnik - mesečna nagrada v višini 508,56 EUR.

Ker se vajeništvo šteje za dohodek iz delovnega razmerja, se povračila stroškov v zvezi z s praktičnim usposabljanjem obravnavajo po Uredbi. Davčna osnova od vajeniške nagrade je dohodek v znesku, ki presega neobdavčen znesek zmanjšan za obvezne prispevke, ki jih mora plačati vajenec. Od davčne osnove se obračuna akontacija dohodnine po določbi 127. člena ZDoh-2.

V osnovo za obračun prispevkov se všteva celoten dohodek (vključno s povračili stroškov in nagrado, ki se na podlagi določb 44. člena ZDoh-2 ne všteva v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja do višine določene s predpisom vlade) zmanjšan za normirane stroške v višini 10 %. Pri izplačilu delodajalec nosi pavšalni prispevek za poškodbe pri delu (trenutno 7,72 EUR), v breme vajenca pa se obračuna zdravstveni prispevek (6,36%) in prispevek za DO (1%), če je vajenec dopolnil 18 let.

Poročanje FURS

Za poročanje izplačila vajeniških nagrad in plačilo pavšalnega prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje se na obrazcu REK-O uporabljata naslednji vrsti dohodka:

- VD 1021, iREK VD 1109
- VD 1022 – prispevek PIZ po 1.alineji 3. odstavka 20. čl. ZPIZ-2, če pavšalni prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje plača šola

Na iREK obrazcu se označi:

- A026 – vajenec (v polju navedemo letnik vajeništva),
- A027 – vajenec po 37. členu ZVaj (podatek se označi, če je vajenec brezposelna oseba, za katero se pri obračunu prispevka za posebne primere zavarovanja upošteva 35/2 ZVaj)

V polje A052 se vpiše znesek dohodka, ki se všteva v davčno osnovo in izbere vrsta dohodka 1109 (če vajeniška nagrada presega neobdavčen del).

V polju A061 se izbere oznaka P04 Drugo in v polje znesek vpiše celoten znesek nagrade. Za izplačila od 1. 2. 2024 dalje se vpiše znesek celotne nagrade vključno s povračili stroškov (A062 = A052 + zneski iz polj B) zmanjšan za 10% normiranih stroškov.

Ob izplačilu nagrade je treba poročati tudi v poljih B obrazca iREK (v polje B18 se vnese znesek nagrade, ki se ne všteva v davčno osnovo prejemnika, glede na vrsto povračil stroškov pa se ustrezno vnašajo podatki tudi v ostala polja).

[1] ZDoh-2 – objava v UL RS št. 13/11 in nasl.
[2] Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja – objava v UL RS št. 140/06 in nasl.
[3] ZVaj - objava v UL RS št. 25/17 in nasl.
[4] ZUTPG – objava v UL RS št. 114/06 in nasl.

Prispevki za socialno varnost samozaposlenih - SEPTEMBER 2026

Bruto zavarovalna osnova (BZO) v EUR 2.536,03	Prehodni davčni podračun	Referenca	60 % PP** 1.521,62	3,5 PP*** 8.876,11
Prisp. zavarovanca za PIZ	15,50%		235,85	1.375,80
Prisp. delodajalca za PIZ	8,85%		134,66	785,54
Skupaj prispevki za PIZ	**SI56 011008882000003**	**SI19 DŠ-44008**	**370,51**	**2.161,34**
Prisp. zavarovanca za ZZ	6,36%		96,78	564,52
Obvezni zdravstveni prispevek*	pavšalni znesek		39,36	39,36
Prisp. delodajalca za ZZ	6,56%		99,82	582,27
Prisp. za poškodbe pri delu	0,53%		8,06	47,04
Skupaj prispevki za ZZ			**244,02**	**1.233,19**
Prispevek za dolgotrajno oskrbo*	2,00%		30,43	177,52
Skupaj prispevki za ZZ in za DO	**SI56 011008883000073**	**SI19 DŠ-45004**	**274,45**	**1.410,71**
Prisp. zavarovanca za starš. var.	0,10%		1,52	8,88
Prisp. delodajalca za starš. var.	0,10%		1,52	8,88
Skupaj prispevki za starš. var.	**SI56 011008881000030**	**SI19 DŠ-43001**	**3,04**	**17,76**
Prisp. zavarovanca za zaposl.	0,14%		2,13	12,43
Prisp. delodajalca za zaposl.	0,06%		0,91	5,33
Skupaj prispevki za zaposl.	**SI56 011008881000030**	**SI19 DŠ-42005**	**3,04**	**17,76**
Skupaj drugi prisp.			6,08	35,52
PRISPEVKI SKUPAJ			**651,04**	**3.607,57**

DŠ pomeni davčna številka zavezanca

* Povprečna mesečna bruto plača za leto 2025 (PP): 2.536,03 EUR

** Minimalna osnova za prispevke samozaposlenih v letu 2025 znaša 60 % zadnje znane povprečne letne plače: 60 % od 2.536,03 EUR = 1.521,62 EUR

*** Najvišja možna zavarovalna osnova: zavezanec lahko prispevke plača največ od osnove, ki znaša 3,5 PP (v skladu s petim odstavkom 145. člena ZPIZ-2): 2.536,03 x 3,5 = 8.876,11 EUR

* Višina OZP od 1.3.2026 dalje je določena v višini 39,36 eur (Uradni list RS, št. 16/26).

* Prispevek za DO se plačuje za obdobje od 1. 7. 2025 dalje

Davčni organ bo sestavil predizpolnjen obračun prispevkov za socialno varnost (POPSV) in ga najpozneje do 10. dne v mesecu za pretekli mesec vročil zavezancu elektronsko prek portala eDavki.

Če podatki v POPSV niso pravilni in/ali popolni, ali če POPSV ni bil odložen, mora zavezanec v sistem eDavki sam predložiti OPSV najpozneje do 15. dne v mesecu za pretekli mesec. Prispevki morajo biti plačani najpozneje do 20. dne v mesecu za pretekli mesec.

Vir: FURS

Prispevki za socialno varnost družbenikov (16. člen ZPIZ-2) - SEPTEMBER 2026

Bruto zavarovalna osnova (BZO) v EUR 2.536,03	Prehodni davčni podračun	Referenca	90 % PP** 2.282,43	3,5 PP*** 8.876,11
Prisp. zavarovanca za PIZ	15,50%		353,78	1.375,80
Prisp. delodajalca za PIZ	8,85%		202,00	785,54
Skupaj prispevki za PIZ	**SI56 011008882000003**	**SI19 DŠ-44008**	**555,78**	**2.161,34**
Prisp. zavarovanca za ZZ	6,36%		145,16	564,52
Obvezni zdravstveni prispevek*	pavšalni znesek		39,36	39,36
Prisp. delodajalca za ZZ	6,56%		149,73	582,27
Prisp. za poškodbe pri delu	0,53%		12,10	47,04
Skupaj prispevki za ZZ			**346,35**	**1.233,19**
Prispevek za dolgotrajno oskrbo*	2,00%		45,65	177,52
Skupaj prispevki za ZZ in za DO	**SI56 011008883000073**	**SI19 DŠ-45004**	**392,00**	**1.410,71**
Prisp. zavarovanca za starš. var.0,10%			2,28	8,88
Prisp. delodajalca za starš. var.0,10%			2,28	8,88
Skupaj prispevki za starš. var.	**SI56 011008881000030**	**SI19 DŠ-43001**	**4,56**	**17,76**
Prisp. zavarovanca za zaposl.	0,14%		3,20	12,43
Prisp. delodajalca za zaposl.	0,06%		1,37	5,33
Skupaj prispevki za zaposl.	**SI56 011008881000030**	**SI19 DŠ-42005**	**4,57**	**17,76**
Skupaj drugi prisp.			9,13	35,52
PRISPEVKI SKUPAJ			**956,91**	**3.607,57**

DŠ pomeni davčna številka zavezanca

* Povprečna mesečna bruto plača za leto 2025 (PP): 2.536,03 EUR

** Minimalna osnova za prispevke za družbenike v letu 2025 znaša 90 % zadnje znane povprečne letne plače: 90 % od 2.536,03 EUR = 2.282,43 EUR

*** Najvišja možna zavarovalna osnova: zavezanec lahko prispevke plača največ od osnove, ki znaša 3,5 PP (v skladu s petim odstavkom 145. člena ZPIZ-2): 2.536,03 EUR x 3,5 = 8.876,11 EUR

*Višina OZP od 1.3.2026 dalje je določena v višini 39,36 eur (Uradni list RS, št. 16/26).

* Prispevek za DO se plačuje za obdobje od 1. 7. 2025 dalje

Davčni organ bo sestavil predizpolnjen obračun prispevkov za socialno varnost (POPSV) in ga najpozneje do 10. dne v mesecu za pretekli mesec vročil zavezancu elektronsko prek portala eDavki.

Če podatki v POPSV niso pravilni in/ali popolni, ali če POPSV ni bil odložen, mora zavezanec v sistem eDavki sam predložiti OPSV najpozneje do 15. dne v mesecu za pretekli mesec. Prispevki morajo biti plačani najpozneje do 20. dne v mesecu za pretekli mesec.

Vir: FURS

Minimalna bruto urna postavka za začasno in občasno delo upokojencev in študentskega dela

Začasno in občasno delo upokojencev	Leto	MIN bruto urna postavka v EUR	MAX bruto dohodek v EUR
	od 1.3.2026 do 28.2.2027	8,52	17.782,56

Študenstko delo	Veljavnost od	MIN bruto urna postavka v EUR
	od 5.2.2026	8,98

Pregled podatkov po ključnih kolektivnih pogodbah dejavnosti zasebnega sektorja

Opombe: Preglednica je le delovni pripomoček in zajema ključne kolektivne pogodbe dejavnosti zasebnega sektorja.
Za morebitne napake pri vnosu ne odgovarjamo.
Poudarjena dejavnost pomeni, da ima kolektivna pogodba za to dejavnost razširjeno veljavnost.
OPOZORILO: Iz spodnjih tabel izhajajo podatki iz Uradnih listov, objavljenih do 25. 9. 2026.

Kako delodajalec ugotovi, katera kolektivna pogodba dejavnosti (če sploh katera) ga zavezuje?
1. korak: Najprej mora v Poslovnem registru Slovenije preveriti, katera je njegova registrirana glavna dejavnost.
2. korak: V evidenci KPD, ki jo vodi MDDSZ preveri, katera KPD vključuje šifro njegove (glavne) dejavnosti. Delodajalca lahko zavezuje več KPD.
3. korak: Preveri, ali ima KPD celotno ali delno razširjeno veljavnost. Če ima celotna KPD razširjeno veljavnost, delodajalca zavezuje. Če pa ima delno razširjeno veljavnost, je treba preveriti, ali jo ima glede dejavnosti, ki jo delodajalec opravlja (kot glavno) in član katerega delodajalskega združenja je.
4. korak: Če KPD nima razširjene veljavnosti, delodajalca zavezuje le, če je član delodajalskega združenja, podpisnika KPD.

➜ Kolektivna pogodba dejavnosti trgovine Slovenije (Ur. l. RS, št. 52/18 in nasl.)

Podpisniki: TZS, GZS, OZS in ZDS

Časovna veljavnost: od 1. 7. 2026 do 31. 10. 2026.
Stvarna veljavnost:
Velja za delodajalce, ki opravljajo dejavnost področja G – trgovinska dejavnost

Razširjena veljavnost: Celotna (UL št. 1367 z dne 26. 8. 2026)

Najnižje osnovne plače po tarifnih razredih v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
od 1. 7. 2026 dalje	**948,91**	**985,33**	**1.043,85**	**1.114,27**	**1.242,03**	**1.373,02**	**1.637,51**

➜ Kolektivna pogodba za kmetijstvo in živilsko industrijo Slovenije (Ur. l. RS, št. 40/2021, Ur.l.RS 186/2021)

Podpisniki: GZS - Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij, ZDS in Zadružna zveza Slovenije
Časovna veljavnost: sklenjena za nedoločen čas.
Stvarna veljavnost: Velja za delodajalce, ki kot glavno dejavnost opravljajo:

01.110	01.120	01.130	01.140	01.150	01.160	01.190	01.210	01.220	01.230	01.240	01.250	01.260	01.270	01.280	01.290
01.300	01.410	01.420	01.430	01.440	01.450	01.460	01.470	01.490	01.500	01.610	01.620	01.630	01.640	03.110	03.120
03.210	03.220	10.110	10.120	10.130	10.200	10.310	10.320	10.390	10.410	10.420	10.510	10.520	10.610	10.620	10.710
10.720	10.730	10.810	10.820	10.830	10.840	10.850	10.860	10.890	10.910	10.920	11.010	11.020	11.030	11.040	11.050
11.060	11.070	12.000	81.300												

Razširjena veljavnost: Ne.

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur v EUR):

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
od 1. 1. 2025 do 31. 7. 2026	**1.104,83**	**1.160,07**	**1.218,07**	**1.278,98**	**1.406,88**	**1.547,56**	**1.702,32**	**1.872,55**
Od 1. 8. 2026 do 31.12.2026	**1.189,07**	**1.248,53**	**1.310,95**	**1.442,05**	**1.586,25**	**1.744,88**	**1.919,37**	**2.111,30**
Od 1. 1. 2027 do 31.12.2027	**1.216,42**	**1.277,25**	**1.341,10**	**1.475,22**	**1.622,73**	**1.785,01**	**1.963,52**	**2.159,86**
Od 1. 8. 2028 do 31.12.2028	**1.267,67**	**1.343,73**	**1.437,79**	**1.552,81**	**1.692,57**	**1.861,82**	**2.085,24**	**2.356,33**
Od 1.1.2029 dalje	**1.377,32**	**1.459,96**	**1.562,16**	**1.687,13**	**1.838,97**	**2.022,87**	**2.265,61**	**2.560,14**

➜ Kolektivna pogodba gradbenih dejavnosti (Ur. l. RS, št. 101/15 in nasl.)

Podpisniki: GZS - Zbornica gradbeništva in industrije gradbenega materiala in ZDS
Časovna veljavnost: Sklenjena je za nedoločen čas.
Stvarna veljavnost:
Velja za delodajalce, ki kot glavno dejavnost opravljajo:
41 Gradnja stavb
42 Gradnja inženirskih objektov
43 Specializirana gradbena dela in

8.110	8.120	**23.320**	**23.510**	23.520	23.610	23.620	23.630	23.640	**23.650**	23.690	23.700

Razširjena veljavnost: Delna (Ur. l. RS, št. 30/18 in 132/20). **Označene** in **42.110, 42. 120, 42.130** in **42.910**.

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	IV./2	V.	V./2	VI.	VI./2	VII.	VII./2	VII./3	VIII.
Od 1. 1. 2025 dalje	**763,95**	**847,93**	**939,81**	**1.041,24**	**1.104,41**	**1.230,72**	**1.307,29**	**1.378,11**	**1.596,31**	**1.634,59**	**1.837,47**	**1.979,1**	**2.191,58**

➜ Kolektivna pogodba dejavnosti gostinstva in turizma Slovenije (Ur. l. RS, št. 112/2024 in nasl.)

Podpisniki: TGZS in ZDS
Časovna veljavnost: do 31.12.2028
Stvarna veljavnost:
Velja za delodajalce, ki kot glavno dejavnost opravljajo:

55.100	55.201	55.202	55.203	55.204	55.209	55.300	55.900	56.101	56.102	56.103	56.104	56.105	56.210	56.290	56.300
77.340	79.110	79.120	79.900	85.510	86.220	92.001	92.002	93.110	93.120	93.130	93.190	93.210	93.291	93.292	93.299

Razširjena veljavnost: Ne

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
Od 1. 1. 2025 dalje *	**920,00**	**1.020,00**	**1.060,00**	**1.200,00**	**1.320,00**	**1.450,00**	**1.550,00**	**1.650,00**

* Pri delodajalcih, ki kot glavno dejavnost opravljajo dejavnost 92.001 in 92.002 najnižje plače v obdobju od 1. 1. 2025 do 30. 6. 2026 ostanejo v enaki višini kot so določene v KP dejavnosti gostinstva in turizma na dan 1. 1. 2023

➜ Kolektivna pogodba za dejavnost kovinskih materialov in livarn Slovenije (Ur. l. RS, št. 78/14 in nasl.)

Podpisniki: GZS - Združenje kovinskih materialov in ZDS
Časovna veljavnost: Sklenjena je za nedoločen čas.
Stvarna veljavnost:
Velja za delodajalce, ki kot glavno dejavnost opravljajo:

24.100	**24.200**	**24.310**	**24.320**	**24.330**	**24.340**	**24.410**	**24.420**	**24.430**	**24.440**	**24.450**	**24.510**	**24.520**	**24.530**	**24.540**	**25.500**
32.110	**32.120**	**32.130**													

Razširjena veljavnost: Celotna (Ur. l. RS, št. 39/15).

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
od 1. 6. 2025 dalje	**675,12**	**746,46**	**821,28**	**937,86**	**1.024,86**	**1.195,38**	**1.398,96**	**1.599,06**
na uro	**3,88**	**4,29**	**4,72**	**5,39**	**5,89**	**6,87**	**8,04**	**9,19**

➜ Kolektivna pogodba za papirno in papirno-predelovalno dejavnost (Ur. l. RS, št. 110/13 in nasl.)

Podpisniki: GZS - Združenje papirne in papirno predelovalne industrije in ZDS
Časovna veljavnost: Sklenjena je za nedoločen čas.
Stvarna veljavnost:
Velja za delodajalce, ki trajno opravljajo delo na območju Republike Slovenije in so razvrščeni v naslednje podrazrede dejavnosti po SKD 2008:

17.110	**17.120**	**17.210**	**17.220**	**17.230**	**17.240**	**17.290**

Razširjena veljavnost: Celotna (Ur. l. RS, št. 35/14).

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	V./1	V./2	VII.	VIII.
Od 1. 7. 2026 dalje	**1.294,97**	**1.294,97**	**1.294,97**	**1.424,48**	**1.553,97**	**1.683,46**	**1.942,46**	**2.330,95**	**2.589,95**

Kolektivna pogodba grafične dejavnosti (Ur. l. RS, št. 77/17 in nasl.)

Podpisniki: GZS – Medijska zbornica in ZDS
Časovna veljavnost: Sklenjena je za nedoločen čas.
Stvarna veljavnost:
Velja za delodajalce, ki kot glavno dejavnost opravljajo:

18.110	18.120	18.130	18.140

Razširjena veljavnost: Ne.

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.
Od 1. 1. 2026 dalje	712,52	783,79	869,30	976,16	1.111,55	1.275,42	1.446,44	2.002,21	2.415,45

Kolektivna pogodba za dejavnost elektroindustrije Slovenije (Ur. l. RS, št. 108/05 in nasl.)

Podpisniki: GZS - Združenje za elektroindustrijo in ZDS
Časovna veljavnost: Sklenjena je za nedoločen čas.
Stvarna veljavnost:
Velja za delodajalce, ki opravljajo dejavnost:

26.110	**26.120**	**26.200**	**26.300**	**26.400**	**26.510**	**26.520**	**26.600**	**26.700**	**27.110**	**27.120**	**27.200**	**27.310**	**27.320**	**27.330**	**27.400**
27.510	**27.900**	**29.310**	**32.500**	**33.130**	**33.140**	**33.200**									

Razširjena veljavnost: Celotna (Ur. l. RS, št. 47/09).

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.
od 1. 3. 2025 dalje	684,35	700,85	768,86	865,75	944,08	1.098,69	1.278,02	1.459,40	1.717,08

Kolektivna pogodba za kovinsko industrijo Slovenije (Ur. l. RS, št. 6/15 in nasl.)

Podpisniki: GZS - Združenje za kovinsko industrijo in ZDS
Časovna veljavnost: Sklenjena je za nedoločen čas.
Stvarna veljavnost:
Velja za delodajalce, ki kot glavno dejavnost opravljajo:

25.110	**25.120**	**25.210**	**25.290**	**25.300**	**25.400**	**25.611**	**25.619**	**25.620**	**25.710**	**25.720**	**25.731**	**25.732**	**25.910**	**25.920**	**25.930**
25.940	**25.990**	**27.520**	**28.110**	**28.120**	**28.130**	**28.140**	**28.150**	**28.210**	**28.220**	**28.230**	**28.240**	**28.250**	**28.290**	**28.300**	**28.410**
28.490	**28.910**	**28.920**	**28.930**	**28.940**	**28.950**	**28.960**	**28.990**	**29.100**	**29.200**	**29.320**	**30.110**	**30.120**	**30.200**	**30.300**	**30.400**
30.910	**30.920**	**30.990**	**33.110**	**33.120**	**33.150**	**33.160**	**33.170**	**33.190**	**33.200**						

Razširjena veljavnost: Celotna (Ur. l. RS, št. 80/15).

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.
od 1. 9. 2023 dalje	650,76	709,92	786,48	896,10	976,14	1.143,18	1.332,84	1.520,76	1.799,16
na uro	3,74	4,08	4,52	5,15	5,61	6,57	7,66	8,74	10,34

Kolektivna pogodba za dejavnosti pridobivanja in predelave nekovinskih rudnin Slovenije (Ur. l. RS, št. 55/13 in nasl.)

Podpisniki: GZS - Združenje za nekovine in ZDS
Časovna veljavnost: Sklenjena je za nedoločen čas.
Stvarna veljavnost:
Velja za delodajalce, ki kot glavno dejavnost opravljajo:

08.110	**08.120**	**08.910**	**08.930**	**08.990**	**23.110**	**23.120**	**23.130**	**23.140**	**23.190**	**23.200**	**23.310**	**23.410**	**23.420**	**23.430**	**23.440**
23.490	**23.910**	**23.990**													

Razširjena veljavnost: Celotna (Ur. l. RS, št. 24/14).

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI./1	VI./2	VII.	VIII.
od 1. 1. 2024 dalje	615,36	683,74	758,33	849,49	957,23	1.075,34	1.164,43	1.307,40	1.653,41

➜ Kolektivna pogodba za tekstilne, oblačilne, usnjarske in usnjarsko predelovalne dejavnosti (Ur. l. RS, št. 18/14 in nasl.), nova (50/2025)

Podpisniki: GZS – Združenje za tekstilno, oblačilno in usnjarsko predelovalne dejavnosti in ZDS (Ur. l. RS, št. 50/25)*
Časovna veljavnost: Sklenjena za določen čas šestih let od začetka veljavnosti.
Stvarna veljavnost:
razširjena veljavnost:

13.100	**13.200**	**13.300**	**13.910**	**13.920**	**13.930**	**13.940**	**13.950**	**13.960**	**13.990**	**14.100**	**14.200**	**14.210**	**14.220**	**14.230**	**14.240**
14.290	**15.110**	**15.120**	**15.200**												

Razširjena veljavnost: Celotna

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
od 1. 9. 2025 dalje*	**900,00**	**950,00**	**1.050,00**	**1.150,00**	**1.300,00**	**1.475,00**	**1.675,00**

*nova Kolektivna pogodba se v delu, ki določa najnižje osnovne plače uporablja **od dne uveljavitve novega plačnega modela pri delodajalcu, vendar najkasneje 24 mesecev od dneva začetka uporabe te kolektivne pogodbe (1. 9. 2027)**. Do takrat se uporablja določba glede najnižje osnovne plače glede na staro pogodbo (Uradni list RS, št. 18/14, 24/14 in 148/22).

➜ Kolektivna pogodba za lesarstvo Slovenije (Ur. l. RS, št. 58/17 in nasl.)

Podpisniki: GZS - Združenje lesne in pohištvene industrije in ZDS
Časovna veljavnost: Sklenjena je za nedoločen čas.
Stvarna veljavnost:
Velja za vse delodajalce, ki so registrirani za opravljanje pretežne dejavnosti v lesarstvu.

16.100	16.210	16.220	16.230	16.240	16.290	31.010	31.020	31.030	31.090	32.200	32.300	32.400	32.910	32.990	95.240

Razširjena veljavnost: Ne.

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
od 1. 7. 2019 dalje	**477,92**	**521,76**	**574,94**	**637,26**	**712,24**	**831,92**	**937,07**

➜ Kolektivna pogodba za cestni potniški promet (Ur. l. RS, št. 197/20 in nasl.)

Podpisniki: GZS – Združenje za promet, ZDS in OZS
Časovna veljavnost: Sklenjena je za nedoločen čas.
Razširjena veljavnost: Celotna (Ur. l. RS, št. 163/21)
Stvarna veljavnost:
Velja za delodajalce, ki opravljajo dejavnost 49.310 ali 49.391.

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Vozno osebje
od 1. 5. 2025 dalje	**842,36**	**875,23**	**958,13**	**1.080,66**	**1.174,68**	**1.385,42**	**1.524,48**	**1.300,00**

➜ Kolektivna pogodba med delavci in družbami drobnega gospodarstva (Ur. l. RS, št. 94/10 in nasl.)

Podpisniki: GZS - Podjetniško trgovska zbornica
Časovna veljavnost: Sklenjena je za nedoločen čas.
Razširjena veljavnost: 85.530 Delno (Ur. l. RS, št. 4/18).
Stvarna veljavnost:
Velja za delodajalce, ki so razvrščeni v naslednje podrazrede dejavnosti po SKD 2008:

13.300	13.990	14.120	14.130	15.120	15.200	16.210	16.220	16.230	16.240	16.290	17.290	22.110	22.190	22.210	22.220
22.230	22.290	23.440	24.330	25.110	25.120	25.290	25.620	25.710	25.720	25.731	25.910	25.920	25.930	25.940	25.990
26.400	26.520	26.600	27.110	27.320	27.330	27.400	27.900	28.250	28.290	28.490	28.930	28.990	29.320	30.120	30.920
31.010	31.020	31.030	31.090	32.120	32.130	31.500	32.200	32.300	32.300	32.500	32.910	32.990	33.110	33.120	33.130
33.140	33.190	33.200	41.200	43.310	43.320	43.390	43.910	71.200	74.100	74.200	77.110	77.120	77.210	77.220	77.290
77.310	77.320	77.330	77.340	77.350	77.390	80.100	80.200	80.300	81.210	81.220	82.110	82.190	82.200	82.300	82.920
82.990	85.320	85.510	85.520	**85.530**	85.590	86.220	86.230	86.901	86.909	88.109	90.010	90.020	90.030	90.040	93.130
93.210	93.299	95.210	95.220	95.230	95.240	95.250	95.290	96.010	96.021	96.022	96.040	96.090			

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.
od 1.2.2026 dalje	**726,29**	**827,98**	**929,62**	**1.045,84**	**1.169,31**	**1.394,49**	**1.583,30**	**1.888,32**	**2.266,00**

Kolektivna pogodba za obrt in podjetništvo (Ur. l. RS, št. 46/23 in nasl.)

Podpisniki: GIZ – Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije (ZDOPS)
Časovna veljavnost: Sklenjena je za nedoločen čas.
Razširjena veljavnost: **Ne.**
Stvarna veljavnost: Velja za delodajalce, ki so člani pogodbene stranke **(ZDOPS)** in ki kot glavno dejavnost opravljajo obrtno dejavnost po Uredbi o obrtnih dejavnostih in Listi dejavnosti, ki se po Obrtnem zakonu običajno opravljajo na obrtni način.

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih za (174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1.3.2026	**857,49**	**986,00**	**1.040,60**	**1.102,00**	**1.179,34**	**1.233,93**	**1.263,50**	**1.413,61**

Kolektivna pogodba komunalnih dejavnosti (Ur. l. RS, št. 105/21 in nasl.)

Podpisniki: GZS – Zbornica komunalnega gospodarstva in ZDS
Časovna veljavnost: Sklenjena je za določen čas do 26. 6. 2026.
Razširjena veljavnost: Delna (Ur. l. RS, št. 106/23).
Stvarna veljavnost: Velja za delodajalce, ki opravljajo kot glavno dejavnost eno od dejavnosti, razvrščenih v naslednje podrazrede dejavnosti po SKD 2008:

35.220	35.300	**36.000**	**37.000**	**38.110**	38.120	38.210	**38.220**	38.310	**38.320**	39.000	81.210	81.220	81.290	81.300	96.030

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih za (174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.
Od 1. 1. 2026 dalje	**675,73**	**736,19**	**814,76**	**953,82**	**1.038,43**	**1.376,95**	**1.703,39**	**2.187,01**	**2.610,12**

Kolektivna pogodba časopisnoinformativne, založniške in knjigotrške dejavnosti (Ur. l. RS, št. 43/00 in nasl.)

Podpisniki: Gospodarska zbornica Slovenije – Zbornica knjižnih založnikov in knjigotržcev
Časovna veljavnost: Vsako leto se podaljša še za eno leto, če ni sklenjena nova tarifna priloga.
Razširjena veljavnost: Ne.
Stvarna veljavnost: Kolektivna pogodba velja za vse delodajalce, ki opravljajo časopisnoinformativno, založniško in knjigotrško dejavnost, z naslednjimi šiframi podrazreda dejavnosti po Standardni klasifikaciji dejavnosti

58.110	58.120	58.130	58.140	58.190	59.200	47.610	47.621	47.622

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih za **založniško** in **knjigotrško dejavnost** za (174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.
Od 1. 3. 2026 dalje	**724,86**	**795,00**	**849,42**	**892,78**	**1.015,54**	**1.227,58**	**1.439,61**	**1.774,42**	**2.019,93**

Kolektivna pogodba za dejavnost vodenja in kontrole zračnega prometa št. 171-2/24-2023 (Ur. l. RS, št. 83/23)

Podpisniki: Javno podjetje Kontrola zračnega prometa Slovenije, d.o.o.
Časovna veljavnost: Nedoločen čas
Stvarna veljavnost: za delodajalce, ki opravljajo dejavnost vodenja in kontrole zračnega prometa, ki je po standardni klasifikaciji dejavnosti navedena kot ena od dejavnosti pod šifro 52.230 - Spremljajoče storitvene dejavnosti v zračnem prometu

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih za (174 ur) v EUR: določene v PKP.

➜ Kolektivna pogodba za gozdarstvo Slovenije (Ur. l. RS, 16/05 in nasl.)

Podpisniki: Gospodarska zbornica Slovenije – Združenje za gozdarstvo Slovenije in ZDS
Časovna veljavnost: Vsako leto se podaljša še za eno leto, če ni odpovedana najkasneje tri mesece pred potekom njene veljavnost
Stvarna veljavnost: Ta pogodba velja za vse delodajalce, člane GZS – Združenja za gozdarstvo Slovenije, ki na pridobiten način po Standardni klasifikaciji dejavnosti (Uradni list RS, št. 69/07) opravljajo eno od navedenih dejavnosti, kot glavno dejavnost:

02.100	**02.200**	**02.400**

Razširjena veljavnost: Celotna (Ur. l. RS, št. 25/14)

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih za (174 ur) v EUR: Najnižje osnovne bruto plače iz 41. člena Kolektivne pogodbe za gozdarstvo so, po posameznih tarifnih razredih ločeno za tipična (B) in netipična (A) gozdarska dela, naslednje:

A	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.
od 1. 6. 2015	690,78	709,92	727,32	772,56	870,00	1.024,86	1.153,62	1.365,90	1.628,64
RR	1,00	1,03	1,05	1,12	1,26	1,48	1,67	1,98	2,36
na uro	3,97	4,08	4,18	4,44	5,00	5,89	6,63	7,85	9,36

B	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.
od 1. 6. 2015	690,78	802,14	908,28	969,18	1.019,64	1.066,62	1.311,96	1.555,56	1.854,84
RR	1,00	1,16	1,31	1,40	1,48	1,54	1,90	2,25	2,69
na uro	3,97	4,61	5,22	5,57	5,86	6,13	7,54	8,94	10,66

➜ Kolektivna pogodba za dejavnost poslovanja z nepremičninami (Ur. l. RS, št. 67/16 in nasl.)

Podpisniki: Gospodarska zbornica Slovenije – Zbornica za poslovanje z nepremičninami, in ZDS
Časovna veljavnost: za nedoločen čas
Stvarna veljavnost: Ta kolektivna pogodba velja za delodajalce, ki so domače in tuje pravne in fizične osebe, so člani podpisnikov te kolektivne pogodbe, ki na trgu kot pretežno dejavnost praviloma opravljajo naslednje dejavnosti po SKD 2008:

41.100	68.100	68.200	68.310	**68.320**	81.100

Razširjena veljavnost: Delna (Ur. l. RS, št. 38/17). **Označena**

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih za (174 ur) v EUR:

		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.
od 1.7.2026 dalje	Skupina I.	520,97	566,22	625,04	729,13	792,47	1.045,87	1.290,20	1.652,22	1.968,96
	Skupina II.	554,90	603,54	666,78	778,64	846,74	1.119,14	1.381,80	1.770,94	2.111,44
	Skupina III.	588,84	640,87	708,52	828,21	901,08	1.192,46	1.473,49	1.889,79	2.254,05

➜ Kolektivna pogodba dejavnosti za storitvene dejavnosti v kopenskem prometu (Ur. L. RS, št. 200/20)

Podpisniki: Gospodarska zbornica Slovenije – Združenje za promet in ZDS
Časovna veljavnost: za nedoločen čas
Stvarna veljavnost: Kolektivna pogodba velja za delodajalce, ki kot glavno dejavnost opravljajo dejavnost:

52.210: Spremljajoče storitvene dejavnosti v kopenskem prometu

Razširjena veljavnost: Celotna (Ur. l. RS, št. 33/21)

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih za (174 ur) v EUR: jih ni

➜ Kolektivna pogodba za zavarovalstvo Slovenije (Ur. L. RS, št. 192/21), nova (96/2024)

Podpisniki: Slovensko zavarovalno združenje
Časovna veljavnost: za nedoločen čas
Stvarna veljavnost: Kolektivna pogodba velja za stranke te kolektivne pogodbe in za tiste delodajalce, člane podpisnika, ki kot glavno dejavnost skladno s Standardno klasifikacijo dejavnosti opravljajo L65:

65.110	65.120	65.200	65.300

Razširjena veljavnost: Ne.

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih za (174 ur) v EUR:

	I.– IV.	V.	VI./1	VI./2	VII.	VIII.
od 1. 1. 2025 dalje (nova)	1.100	1.200	1.300	1.500	1.700	2.100

Drugi osebni prejemki in povračila stroškov SEPTEMBER 2026

Vrsta prejemka	Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja (Uredba)
1. Prehrana med delom	
1.1. če delojemalec dela vsaj 4 ure na dan	7,96 EUR na dan
1.2.	če je delojemalec na delu deset ur ali več, se za ta dan, poleg povračila stroškov za prehrano med delom (7,96 EUR) prišteje še 0,99 EUR za vsako dopolnjeno uro prisotnosti na delu po osmih urah prisotnosti na delu
2. Prevoz na delo in z dela	
2.1.	v višini 0,21 EUR za vsak polni kilometer razdalje med običajnim prebivališčem in mestom opravljanja dela za vsak dan prisotnosti na delu
2.2.	do višine 140 eur, če je delavec prisoten najmanj en dan na delu in oddaljen najmanj 1 km od mesta opravljanja dela
3. Dnevnica za službena potovanja v RS	
3.1. nad 6 do 8 ur nad 8 do 12 ur nad 12 ur	9,69 EUR 13,88 EUR 27,81 EUR
3.2. če stroški prenočevanja vključujejo plačilo zajtrka, in potovanje traja nad 8 do 12 ur	se znesek dnevnice zmanjša za 15 %
3.3. če stroški prenočevanja vključujejo plačilo zajtrka, in potovanje traja nad 12 do 24 ur	se znesek dnevnice zmanjša za 10 %
4. Dnevnice za službena potovanja v tujini so določene v Uredbi o povračilu stroškov za službena potovanja v tujini - Uredba za tujino (UL št. 76/2019)	
4.1. nad 6 do 8 ur	25% dnevnice
4.2. nad 8 do 14 ur	75% dnevnice
4.3. nad 14 do 24 ur	cela dnevnica
4.3.1. Nemčija, Avstrija, Italija, Francija	55 EUR, od 1. 1. 2026 dalje 66 EUR
4.3.2. Hrvaška, Bih, Srbija, Črna gora, Madžarska, Makedonija, Slovaška, Češka, Poljska, Bolarija, Romunija	40 EUR, od 1. 1. 2026 dalje 48 EUR
4.4. če stroški prenočevanja vključujejo tudi plačilo zajtrka, in potovanje traja nad 8 do 14 ur	75 % zneska po Uredbi za tujino, zmanjšano za 15%
4.5. če stroški prenočevanja vključujejo plačilo zajtrka, in potovanje traja nad 14 do 24 ur	90% zneska po Uredbi za tujino
5. Prevoz na službenem potovanju	
5.1. povračilo stroškov prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi	do višine dejanskih stroškov za prevoz z javnimi prevoznimi sredstvi
5.2. v primeru, da delojemalec uporablja lastno prevozno sredstvo	0,43 EUR za vsak prevožen kilometer
6. Prenočevanje na službenem potovanju	
prenočevanje na službenem potovanju	do višine dejanskih stroškov za prenočevanje, če je dokumentirano s potnim nalogom in z računi
7. Terenski dodatek	
terenski dodatek	5,84 EUR na dan
8. Nadomestilo za ločeno življenje	
nadomestilo za ločeno življenje	434 EUR na mesec

Vrsta prejemka	Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja (Uredba)		
9. Regres za letni dopust			
regres za letni dopust	Neobdavčen in neoprispevčen: regres za letni dopust, ki je določen kot pravica iz delovnega razmerja v skladu z zakonom, ali vsebinsko primerljiv dohodek iz tujine, in sicer do višine 100 % povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji.		
10. Jubilejne nagrade			
jubilejne nagrade		od 24. 2. 2026	do 23. 2. 2026
za 10 let delovne dobe	30% PLP	760,81 EUR	718,48 EUR
za 20 let delovne dobe	45% PLP	1.141,21 EUR	1.077,71 EUR
za 30 let delovne dobe	60% PLP	1.521,68 EUR	1.436,95 EUR
za 40 let delovne dobe	75% PLP	1.902,02 EUR	1.796,19 EUR
11. Odpravnina ob upokojitvi			
odpravnina ob upokojitvi	300% PLP	7.608,09 EUR	7.184,76 EUR
12. Solidarnostna pomoč			
v primeru smrti delavca	5.000 EUR		
v primeru smrti ožjega družinskega člana delavca	5.000 EUR		
v primeru težje invalidnosti ali daljše bolezni delavca ter elementarne nesreče, ki prizadene delavca	2.000 EUR		
13. Plačila dijakom in študentom za obvezno praktično delo			
dijaki in študenti	15% PLP	380,40 EUR	359,24 EUR
14. Plačila vajencem			
Do višin, ki jih kot minimalno višino vajeniške nagrade določa Zakon o vajeništvu			
15. Zimski regres			
(Zakon o pravici do zimskega regresa ter prenovi ugotavljanja davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov, ZPZR)			
zimski regres	790,94 EUR		

Osnove za izračun prejemkov		
Plače v RS (vir: SURS)	Bruto plača	Povprečna letna plača zaposlenih v RS (PLP)
julij 2026	2.708,63	2.536,03 EUR

Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in dugih dohodkov iz delovnega razmerja ne določa pravic delavcev, torej višine povračil stroškov do katerih je delavec upravičen z delovnopravno zakonodajo, temveč le neobdavčeno višino povračila.

Opozarjamo na sodbo Vrhovnega sodišča VIII Ips 26/2022 z dne 29. 11. 2022. Sodišče je v navedeni sodbi odločilo, da se v pravni praznini, davčna Uredba uporabi kot relevantna pravna podlaga za določitev višine povračil stroškov, če delodajalca ne zavezuje kolektivna pogodba dejavnosti, niti ne obstaja morebitna primerljiva in zanj uporabljiva druga kolektivna pogodba.

Pavšalni prispevki za zavezance, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic-pavšalisti

Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje

Od 1. 4. 2026 do 31. 3. 2027 prispevek znaša 52,05 EUR. Zavezanci plačajo polovico navedenega zneska prispevka za mesec, v katerem opravljajo dejavnost 15 dni ali manj. Prispevek plačujejo mesečno do 20. v mesecu za pretekli mesec.

Prispevek za zdravstveno zavarovanje

Znesek prispevka za obdobje od 1.1.2026 do 31.12.2026 znaša 54,53 EUR (13,63 EUR + 40,90 EUR). Prispevek plačujejo zavezanci mesečno do 20. v mesecu za pretekli mesec, ne glede na dejansko število dni opravljanja dejavnosti v mesecu.

Prispevek za dolgotrajno oskrbo

Prispevek za dolgotrajno oskrbo za obdobje od 1. 1. 2026 do 31.12.2026 se plačuje mesečno v višini 6,43 EUR. Prispevek zavezanci plačujejo mesečno do 20. v mesecu za pretekli mesec, ne glede na dejansko število dni opravljanja dejavnosti v mesecu.

Plače in drugi prejemki iz delovnega razmerja

LESTVICA ZA ODMERO DOHODNINE IN OLAJŠAVE ZA LETO 2026

Obvestilo FURS z dne 15. 12. 2025

Stopnje dohodnine

Če znaša neto letna davčna osnova v evrih		Znaša dohodnina v evrih	
nad	do		
	9.721,43		16 %
9.721,43	28.592,44	1.555,43	+ 26 % nad 9.721,43
28.592,44	57.184,88	6.461,89	+ 33 % nad 28.592,44
57.184,88	82.346,23	15.897,40	+ 39 % nad 57.184,88
82.346,23		25.710,33	+ 50 % nad 82.346,23

Pri izračunu akontacije dohodnine od dohodka iz zaposlitve, ki ga izplača glavni delodajalec, se za davčno leto 2026 uporabijo stopnje dohodnine in lestvica preračunana na 1/12 leta:

Če znaša neto mesečna davčna osnova v evrih		Znaša dohodnina v evrih	
nad	do		
	810,12		16 %
810,12	2.382,70	129,62	+ 26 % nad 810,12
2.382,70	4.765,41	538,49	+ 33 % nad 2.382,70
4.765,41	6.862,19	1.324,78	+ 39 % nad 4.765,41
6.892,19		2.142,53	+ 50 % nad 6.862,19

Davčne olajšave

1. Splošna olajšava

Višina skupne splošne olajšave je odvisna od višine skupnega dohodka v letu 2026:

Če znaša skupni dohodek v evrih		Znaša splošna olajšava v evrih
nad	do	
	17.766,18	5.551,93 + (20.832,39-1,17259 x skupni dohodek)
17.766,18		5.551,93

Pri izračunu akontacije dohodnine od mesečnega dohodka iz delovnega razmerja se upošteva:

Če znaša mesečni bruto dohodek iz delovnega razmerja v evrih		Znaša splošna olajšava v evrih
nad	do	
	1.480,51	462,66 + (1.736,03 - 1,17259 x bruto dohodek)
1.480,51		462,66

Če delojemalec ne želi, da se mu pri izračunu akontacije dohodnine upošteva povečana splošna olajšava (o čemer obvesti delodajalca) se davčna osnova zmanjša za 462,66 eura.

2. Osebne olajšave

Namen	Letna olajšava v evrih	Mesečna olajšava v evrih
invalidu s 100% telesno okvaro	20.196,38	1.683,03
zavezancu po dopolnjenem 70. letu	1.665,58	138,80
zavezancu, ki prostovoljno in nepoklicno opravlja operativne naloge zaščite, reševanja in pomoč nepretrgoma najmanj 10 let	1.665,58	138,80

3. Posebna osebna olajšava za rezidenta, ki se izobražuje in ima status dijaka ali študenta, znaša 3.886,35 evra.

Za rezidenta, prejemnika dohodka iz delovnega razmerja, do dopolnjenega 29. leta, znaša 1.443,50 evrov. Olajšava se prizna na letni ravni, sorazmerno glede na število mesecev delovnega razmerja v davčnem letu, pri čemer se upošteva vsak polni mesec zaposlitve.

4. Posebna olajšava za vzdrževane otroke:

	Letna olajšava v evrih	Mesečna olajšava v evrih
za prvega vzdrževanega otroka	2.995,83	249,65
za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo	10.856,24	904,69
za drugega vzdrževanega otroka	3.256,77	271,4
za tretjega vzdrževanega otroka	5.432,02	452,67
za četrtega vzdrževanega otroka	7.607,27	633,94
za petega vzdrževanega otroka	9.782,51	815,21
Za vse nadaljnje vzdrževane otroke se višina olajšave poveča za 2.175,25 eura (mesečno za 181,27 evrov)		

za vsakega drugega vzdrževanega družinskega člana:

Letna olajšava v evrih	Mesečna olajšava v evrih
2.995,83	249,65

5. Olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko

Največ do zneska premije, ki je enak 24% obveznih prispevkov za PIZ za zavarovance oziroma 5,844% pokojnine zavarovanca in ne več kot 3.224,18 eurov letno.

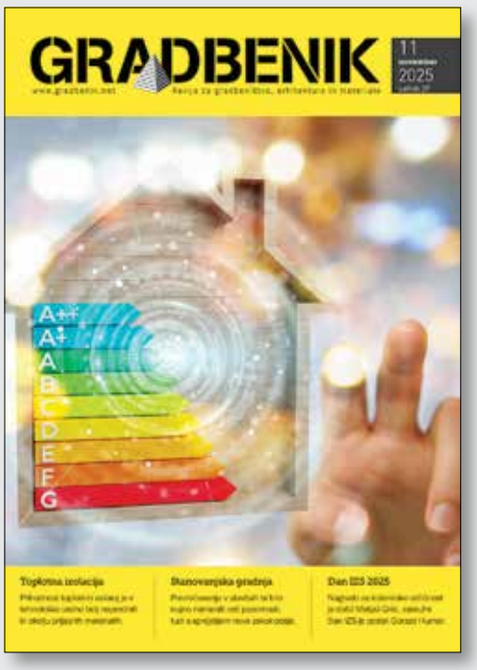
6. Minimalna plača

Minimalna plača	v eur
1.1.2026 - 31.12.2026	1.481,88

Najnižje osnove za plačilo prispevkov za delavce v delovnem razmerju

osnova	znesek PLP v eur	znesek v eur	velja za izplačila
60% PLP	2.536,03	1.521,62	od 1.3.2026 do 28.2.2027

Informacije iz sveta gradbeništva, transporta in logistike

Vsak mesec z vami na gradbišču, na poti, v pisarni in doma!

Postanite naš naročnik
ter dnevno spremljajte novice na **gradbenik.net** in **eTransport.si**

TEHNIS MEDIA GROUP

OBRTNO-PODJETNIŠKA ZBORNICA SLOVENIJE

NOVO: Umetna inteligenca (AI) za vprašanja obrtnikov in podjetnikov

Hitreje do poslovnih informacij

AI pomočnik OZS

Podpora obrtnikom in podjetnikom

Zakaj AI pomočnik OZS?

- Daje hitre odgovore
- Prihrani čas iskanja
- Informacije na enem mestu
- Usmeri do pravih informacij
- Namenjen poslovnim vprašanjem

Skenirajte in preizkusite AI pomočnika OZS

www.ozs.si